

Ціна 1,50 грн

Волинський
Монітор

Двотижневик
Dwutygodnik

Monitor Wołyński

№ 7 (135) 09.04.2015

Наш
передплатний
індекс: **49053**

www.monitor-press.com

«Їдемо в напрямку
Смоленська»

«Jedziemy w kierunku
Smoleńska»

Єдиний відомий символ
Луцька?

Czy to jedyny znany symbol
Łucka?

Фінал відбудеться в Луцьку

Finał odbędzie się w Łucku

21–26 квітня 2015 р. – X Дні
польського кіно

21–26 kwietnia 2015 r. – X Dni
Polskiego Kina

Віткацій, імпровізація,
експеримент

Witkasy, improwizacja,
eksperyment

KATYŃ 1940, SMOLEŃSK 2010: WCIAŻ CZEKAMY NA PRAWDĘ

17 września 1939 r. bez wypowiedzenia wojny Armia Czerwona wkroczyła na tereny polskie. Działania ZSRR były kompletnym zaskoczeniem dla polskiego rządu i głównego dowództwa wojskowego, które zakładało, że wojska radzieckie zostały wprowadzone, aby zapobiec okupacji niemieckiej sąsiednich terenów, przyległych do granicy polsko-radzieckiej. Zdając sobie sprawę, że wojsko nie posiada wystarczających środków do walki na dwa fronty, Naczelne Dowództwo Wojska Polskiego postanowiło bronić się tylko wobec Wehrmachtu. Rozkaz Edwarda Rydza-Śmigłego brzmiał: «Z Sowietami w walki nie wchodzić, przeciwstawiać się tylko wtedy, gdy popełnią starania na rzecz rozbrojenia naszych żołnierzy... Z Niemcami nadal walczyć. Otoczone miasta powinny stawiać czoło. W przypadku, jeśli nadejdą wojska radzieckie, prowadzić z nimi negocjacje w celu odejścia naszych garnizonów do Rumunii i na Węgry».

Jednostki Frontu Ukraińskiego Armii Czerwonej, zadaniem których było zajęcie województwa wołyńskiego, przekroczyły granicę 17 września o godz. 5 nad ranem. Nie spotkawszy poważnego oporu, one szybko przesunęły się w głąb terenów Polski, w pierwszym dniu agresji militarnej pokonały 70-100 km i wkroczyły do Równego, Tarnopola, Kołomyi i in. Po zajęciu Dubna do niewoli trafiło 5 800 żołnierzy i 500 oficerów polskich, a w okolicach Łucka 9 tys. wojskowych, w tym tysięcy oficerów. Według informacji Sztabu Generalnego Armii Czerwonej, od 17 do 21 września na terenie Ukrainy Zachodniej do niewoli radzieckiej trafiło 120 tys. osób.

19 września dowódca Frontu Ukraińskiego S. Tymoszenko rozkazał dowódcy dywizji Wojsk Przygranicznych Kijowskiego Specjalnego Okręgu Wojskowego Osokinowi natychmiast zamknąć granicę nad rzeką Zbrucz i w kierunku zachodnim, żeby w żadnym przypadku nie doszło do wycofania się polskich żołnierzy i oficerów z Polski do Rumunii. W ten sposób, pojedyncze polskie jednostki wojskowe zostały okrążone przez dwie wrogie armie, radziecką i niemiecką, w krótkim czasie pozbawiono ich koordynacji działań przez dowództwo wojskowe. Natomiast działania państw-agresorów były wystarczająco synchronizowane i uzgodnione. Ilustruje to fragment jednej z dyrektyw Ludowego Komisarjatu Obrony ZSRR: «Gdy niemieccy przedstawiciele zwracają się do dowództwa Armii Czerwonej z prośbą o pomoc w sprawie niszczenia band i jednostek polskich, które stoją na drodze drobnych jednostek wojsk niemieckich, dowództwo Armii Czerwonej, dowództwo kolumn, jeśli to konieczne, mogą stosować odpowiednie siły, zapewniając niszczenie przeszkód». Przykładem interakcji wojsk radzieckich i niemieckich jest klęska Nowogródzkiej Brygady Kawalerii, dowodzonej przez generała Władysława Andersa. Podczas krwawych walk z Niemcami stała się ona przedostać do granicy rumuńskiej. 26 września po podstępnej ataku Armii Czerwonej z tyłu Brygada została podzielona na drobne części, a jej dowódca trafił do niewoli.

W czasie tak zwanej operacji polskiej, Armia Czerwona zajęła tereny o łącznej powierzchni 190 tys. km kw., na których mieszkało ponad 12 mln osób. Nie obeszło się też bez strat: ze strony polskiej zginęło 3,5 tys. osób wojskowych i cywilnych, około 20 tys. zostało rannych i zaginionych; ze strony radzieckiej, według oficjalnych danych wywołujących uzasadnione wątpliwości, 737 zginęło i 1 862 zostało rannych.

Podczas «akcji wyzwolenczej» Armia Czerwona wzięła do niewoli ponad 240 tys. polskich wojskowych. Wbrew normom prawa międzynarodowego, wszyscy wojskowi zostali przekazani «na w ręce» NKWD. Z powodu braku odpowiedniej ilości żywności, wody do picia, miejsc zamieszkania itp., co było konieczne

«Jedziemy w kierunku Smoleńska» «Ідемо в напрямку Смоленська»

Mała wioska o nazwie Katyń, położona 15 km od Smoleńska, jest dziś symbolem straszliwej zbrodni reżimu stalinowskiego nie tylko wobec narodu polskiego, lecz też wobec całej ludzkości.

Невеличке село під назвою Катинь, що розташоване за 15 км від Смоленська, сьогодні є символом страшного злочину сталінського режиму не лише проти польського народу, а й проти всього людства.

17 вересня 1939 р. без оголошення війни частини Червоної Армії увірвалися на територію Польщі. Дії СРСР стали повною несподіванкою для польського уряду і верховного військового командування, яке передбачало, що радянські війська були введені з метою попередження німецької окупації сусідніх територій, прилеглих до польсько-радянського кордону. Розуміючи, що армія не має достатнього ресурсу, щоб воювати на два фронти, армійський генералітет прийняв рішення боронитися лише проти вермахту. Наказ головнокомандувача Е. Ридз-Смігли був наступного змісту: «Із совітами в бої не вступати, чинити спротив тільки у випадку, якщо вони робитимуть спроби роззброєння наших частин... Із німцями продовжувати боротьбу. Оточені міста повинні чинити спротив. У випадку, якщо підійдуть радянські війська, вести з ними перемовини з метою виводу наших гарнізонів у Румунію та Угорщину».

Війська Українського фронту, перед якими ставилося завдання окупації Волинського воєводства, перейшли кордон 17 вересня о 5 год. ранку. Не зустрівши серйозного супротиву, вони швидкими темпами просувалися вглиб території Польщі, пройшовши за перший день військової агресії 70–100 км і захопивши міста Рівне, Тернопіль, Коломию та ін. Під час захоплення Дубна в полон потрапили 5 800 польських солдатів і 500 офіцерів, а в районі Луцька – 9 тис. військовослужбовців, 1 тис. з яких були офіцерами. Згідно зі зведеними відомостями Генштабу Червоної Армії з 17 до 21 вересня на території Західної України до радянського полону потрапили 120 тис. осіб.

19 вересня командувач Українського фронту С. Тимошенко наказав командувачу прикордонних військ Київського особливого військового округу комдиву Осокіну негайно

закрити держкордон по річці Збруч і на захід, щоб у жодному разі не допустити відступу польських солдат і офіцерів із Польщі в Румунію. Таким чином розрізнені польські військові формування опинилися в оточенні двох ворожих армій, радянської та німецької, а через деякий час були позбавлені координації своїх дій із боку військового командування. Натомість дії військових частин країн-агресорів були достатньо синхронізовані й узгоджені. Це ілюструє фрагмент однієї з директив наркомату оборони СРСР: «При зверненні німецьких представників до командування Червоної Армії про надання допомоги у справі знищення польських частин чи банд, що знаходяться на шляху пересування дрібних частин німецьких військ, командування Червоної Армії, начальники колон, у випадку необхідності, виділяють потрібні сили, забезпечуючи знищення перепон». Яскравим прикладом взаємодії радянських і німецьких військ є розгром Новгородської бригади, якою командував генерал Андерс. У ході кровопролитних боїв із німцями вона намагалася прорватися до румунського кордону. 26 вересня, зазнавши підступної атаки частин Червоної Армії з тилу, бригада розділилася на дрібні частини, а її командир потрапив до полону.

Загалом за час так званої польської операції Червона Армія захопила територію загальною площею 190 тис. кв. км, яку населяли понад 12 млн осіб. Не обійшлося без втрат: із польського боку загинули 3 500 військовослужбовців і цивільних громадян, біля 20 тис. зазнали поранень або зникли безвісти; з радянського боку, за офіційними даними, що викликають виправдані сумніви, 737 осіб загинули та 1 862 поранено.

Під час «визвольної ходи» Червона Армія взяла в полон понад 240 тис. польських військовослужбовців. Усупереч нормам міжнародного права всі військовополонені були передані «під опіку» органів НКВС. Через відсутність необхідної кількості продуктів харчування, питної води, житла та ін., необхідних для забезпечення такого числа полонян, на початку жовтня 1939 р. радянське керівництво прийняло рішення розпустити по домівках рядових та унтер-офіцерів – жителів новоприєднаних територій. У середині жовтня ці ж категорії військовослужбовців, уродженці центральних регіонів Польщі, мали бути передані німецькій стороні. Однак 25 тис. рядового та молодшого командного складу Війська Польського було затримано в Рівненському трудовому таборі НКВС № 1 і таборах «Наркомчермету» для будівництва шосе стратегічного значення й робіт на шахтах Кривого Рогу та Донбасу.

За рішенням Політбюро ЦК ВКП(б) від 3 жовтня 1939 р. близько 15 тис. польських офіцерів, поліцейських, в'язничних працівників потрапили до Козельського, Старобільського й Осташківського таборів. Цього ж дня Військовим трибуналам Українського і Білоруського фронтів надавалося право затверджувати вирoki із застосуванням вищої міри покарання за «контрреволюційні злочини» цивільних осіб і солдатів Війська Польського.

Полонені польські військовослужбовці не полишали надію на відновлення Батьківщини. Тому в трьох згаданих таборах, а також у Рівненському трудовому таборі розгорнулася оперативна розробка захопленого контингенту. 3 грудня 1939 р. Політбюро ЦК ВКП(б) затвердило пропозицію НКВС СРСР про арешт усіх кадрових польських офіцерів, узятих на облік. За два місяці слідчі бригади мали оформити справи й обвинувачувальні вирoki на весь контингент Осташківського табору для направлення їх на розгляд Особливого наради при НКВС. У кінці лютого цей орган прийняв рішення щодо справ понад 600 військовополонених. Їх планували доправити в табори

не розв'язувало то проблему глобального роз'ядовання оboзoв, кoтoрy бyлo жeднa з нaйбaрдзeй «гoрaчyх» квeстiй в зв'язкy з кaмпaнiєю фiнськa. Dowoдztwо NKWD oцeкиwaлo нa пpыбчe вieлy фiнськiх жeйцoв вoйськoвyх, кoтoрyх тpзeбa бyлo yлoкoвaч в дoбpзe yрaдзoнyх oбoзaх в Kozielsku, Starobielsku i Ostaszkuwie. Podpisanie pokoju z Finlandiа 13 marca 1940 r., як siє wydawało, rozwiаzuwało kwestię szybkiego roz'ядowania obozów. Jednak Stalin przyjął propozycję Berii, określoną w liście z dnia 5 marca, w której chodziło o likwidację bez żadnych prowadzeń sądowych 14,7 tys. wojskowych. Ponadto, proponowano rozstrzelać 11 tys. więźniów w obwodach zachodnich USRR i BSRR. Uzasadnieniem dla egzekucji polskich elit wojskowych, intelektualnych i państwowych było to, że «oni wszyscy są zajadłymi wrogami władzy radzieckiej, pełni są nienawiści do rządu radzieckiego». W tym dniu Biuro Polityczne KC WKP(b) podjęło decyzję: «Sprawy 14 700 osób znajdujących się w obozach dla jeńców wojskowych – polskich oficerów, urzędników, ziemian, policjantów, wywiadowców, żandarmów, osanników i strażników (...) rozpatrywać w sposób szczególny, stosując wobec nich karę śmierci – rozstrzelanie».

Przygotowanie do egzekucji i same egzekucje zaczęły się w następnym dniu. Na każdego jeńca założono niewielkie akta z krótką informacją o nim i decyzją. Jednocześnie odpowiednie dokumenty przygotowano na osoby, które nadal przybywały z obozów «Narkomczermetu» i obozu pracy w Równem, gdzie od czasu do czasu pojawiali się nowi oficerowie. Zwłaszcza, dwa transporty z obozu rówieńskiego, jeden składający się z 32 wojskowych, drugi z 18, ze wzmocnionym konwojem przewieziono do Kozielska pod koniec 1939 p.

22 marca L. Beria podpisał rozkaz «O roz'ядowaniu więzień NKWD USRR i BSRR», w których przebywali przeważnie polscy oficerowie i policjanci. W tym 500 jeńców z Równego i 500 jeńców z Łucka przeprowadzono do więzień w Kijowie, Charkowie i Chersoniu. Na innych czekała kara śmierci.

Jednym z etapów przygotowania do masowych egzekucji polskich wojskowych były przygotowania deportacji do odległych regionów ZSRR członków ich rodzin, które zaczęły się 7 marca 1940 r. Początek akcji zaplanowano na 15 kwietnia.

Na początku «operacji roz'ядowania», która zaczęła się 3-5 kwietnia, w obozie w Starobielsku przetrzymywano 8 generałów, 55 pułkowników, 126 podpułkowników, 316 majorów, 843 kapitanów, 2 527 innych oficerów, 9 księży, 2 ziemian, 5 urzędników wysokiej rangi; w Kozielsku znajdowało się 4 599 wojskowych, w tym 1 admirał, 4 generałów, 26 pułkowników, 72 podpułkowników, 232 majorów, 647 kapitanów, 12 kapitanów morskich, 3 kapitanów II rangi, 2 kapitanów I rangi, 3 480 innych oficerów, 8 księży, 9 ziemian, 61 urzędników i in.; w obozie ostaszkuwskim przetrzymywano 6 364 jeńców, w tym 48 oficerów wojskowych, 240 oficerów policji i żandarmerii, 775 policjantów i żandarmów o niższej randze dowództwa, 4 924 zwykłych policjantów, 189 pracowników więzienia, 9 agentów wywiadu, 5 księży i in. Tak więc na śmierć zostało skazanych 14 857 osób. Zwykle z Moskwy do szefów zarządów NKWD obwodu kalinińskiego, smoleńskiego i charkowskiego wysyłano od 3 do 5 list z nazwiskami 300-500 więźniów, których z obozów przeprowadzano do więzień i tam rozstrzeliwano. 395 jeńcom, przeprowadzonym do obozu juchnowskiego, udało się uniknąć kary.

Ci więźniowie, których jako pierwszych zabierano do NKWD, nawet nie podejrzywali o zamiarach katów. Po otrzymaniu wiadomości o przeprowadzeniu, nadal marzyli o kontynuacji

walki z Niemcami. Niektórzy z oficerów pozostających w obozie prosili swoich kolegów o pozostawienie w wagonach napisów z informacją o stacji końcowej, żeby inni wiedzieli, dokąd zostaną przewiezieni. W jednym z takich wagonów w drodze powrotnej przedstawiciele NKWD znaleźli słowa napisane po polsku: «Dруга partia – Smoleńsk, 6/IV – 1940». Po tym wagony zaczęto dokładnie sprawdzać, aby wyeliminować wszystkie napisy.

O przewiezieniu wojskowych do miejsca kaźni dowiadujemy się z ich dzienników, znalezionych w mogiłach katyńskich w 1943 r. «Po oddaniu rzeczy więziennych ponownie przeszukali 19 barak, a stamtąd przez bramę poprowadzili do samochodów, którymi dojechaliśmy do niedużej stacji, lecz nie do Kozielska (Kozielsk odcieła powódź). Na tej stacji pod ścisłą ochroną wsadzono nas do wagonów więziennych. W oddziale wagonowym, który widzę po raz pierwszy w życiu, jest nas 30 osób. (...) Teraz czekamy na odjazd ze stacji. Jeśli wcześniej byłem optymistą, to teraz od tej podróży nie oczekuję nic dobrego... Jedziemy w kierunku Smoleńska» – pisał porucznik W. Kruk.

Najbliższa do lasu katyńskiego była stacja Gniezdowo. Właśnie dotąd odprowadzano wagony. Tutaj jeńców wsadzano do czarnych samochodów – «woronów» i wieziono do sosnowego boru, gdzie grupami odprowadzani byli na egzekucję. W ośmiu katyńskich masowych grobach w 1943 r. znaleziono 4 143 ciał.

Jeńców wojskowych z obozu w Ostaszkuwie wysyłano do wewnętrznego więzienia NKWD w mieście Kalinin, które czasowo uwolniono od innych więźniów. Jedną z cel była specjalnie «wytapetowana» filcem, by stłumić odgłosy strzałów. Z cel Polaków wysyłano do «czerwonego kąta», gdzie sprawdzano ich dane osobowe, później naciągano kajdanki i odprowadzano do specjalnego pomieszczenia. Zabijano strzałem w tył głowy. Ciało wyciągano przez drugie drzwi i rzucano do ciężarówki. Główną rolę w przeprowadzeniu egzekucji odgrywał major bezpieczeństwa państwowego, kierownik komendy NKWD ZSRR W. Blochin. Do krwawej kaźni, specjalnie z Moskwy, przywiózł całą walizkę niemieckich «walterów» i wściekał się, że sowieckie rewolwery od tak intensywnego użytkowania, były przegrzane. Przed egzekucją Blochin ubierał się w odpowiednie ubranie: skórzaną brązową czapkę, długi skórzaný fartuch i rękawice do łokci. W ciągu «operacji» każdego rana 5-6 samochodów, wywoziło ciała do miejscowości Miednoje, gdzie koparki już wykopały groby. Za każdym razem, po kolejnej partii rozstrzelanych, kierownik NKWD Obwodu Kalilińskiego D. Tokariew pisał sprawozdanie do W. Merkulowa. Np. 5 kwietnia wysłał on sprawozdanie o kaźni 343 polskich wojskowych.

Oficerów, którzy przebywali w obozie starobielskim, rozstrzeliwano w więzieniu charkowskim według schematu, wypracowanego w Kalininie. Ciała zabitych wywożono do Piatichatek w okolicach Charkowa.

Po egzekucji polskich oficerów i policjantów, J. Stalin i L. Beria zadecydowali też o losie wojskowych z obozów «Narkomczermetu», którzy często sabotowali prace w kopalniach Krzywego Rogu i Zagłębia Donieckiego i stale domagali się powrotu do Ojczyzny. Od razu po ukończeniu «roz'ядowania» trzech obozów specjalnych 8 tys. szeregowych i podoficerów Wojska Polskiego przeprowadzono do Północnego Obozu Kolejowego GUŁAG-u dla budowy Peczerskiej Magistrali Kolejowej. Warunki, w których mieszkali Polacy, miały na celu wykończenie więźniów przez ciężką pracę. Dużo z nich uratowało się dzięki wrześniowej amnestii 1941 r., jednak większość tych osób utraciła swoje zdrowie na zawsze.

Tetiana SAMSONIUK
Foto: pl.wikipedia.org

ГУЛАГу на Камчатці. Проте це не вирішувало питання глобального розвантаження таборів, яке було одним із найнагальніших у зв'язку з фінською кампанією. Керівництво НКВС передбачало доставку великої кількості військово-полонених фінів, яких планувало розмістити, зокрема, й у добре обладнаних Козельському, Старобільському, Осташківському таборах. Підписання мирного договору з Фінляндією 13 березня 1940 р., здавалося б, мало зняти питання стосовно швидкого розвантаження зазначених табірних установ. Однак Й. Сталін вирішив питання кардинально, прийнявши пропозицію Л. Берії, викладену в листі від 5 березня, яка полягала у фізичному знищенні без будь-яких судових процедур 14 700 військовополонених. Окрім цього, пропонувалося розстріляти 11 тис. в'язнів тюрем західних областей УРСР і БРСР. Обґрунтуванням страти польської військової, інтелектуальної та державної еліти було те, що «всі вони є заклятими ворогами радянської влади, переповненими ненависті до радянського устрою». У цей же день Політбюро ЦК ВКП(б) прийняло рішення: «Справи про 14 700 осіб, що знаходяться у таборах для військовополонених колишніх польських офіцерів, чиновників, поміщиків, поліцейських, розвідників, жандармів, осадників і тюремщиків (...) розглянути в особливому порядку, із застосуванням до них вищої міри покарання – розстрілу».

Підготовка до проведення розстрілів розпочалася буквально на наступний день. На кожного військовополоненого складали довідку-заключення. Одночасно відповідні документи готували на осіб, які продовжували перебувати з таборів «Наркомчермету» та Рівненського трудового табору, де періодично виявляли нових офіцерів. Два транші з Рівненського табору, один у складі 32-х військовиків, другий – 18-ти, під посиленням конвоєм доправили до Козельська в кінці 1939 р.

22 березня Л. Берія підписав наказ «Про розвантаження в'язниці НКВС УРСР і БРСР», значну частину контингенту яких складали польські офіцери та поліцейські. Переведенню до Київської, Харківської й Херсонської в'язниці підлягали 500 в'язнів із Рівненської та 500 в'язнів із Луцької в'язниці. Інших чекала страта.

Одним з етапів підготовки до масового розстрілу польських військовослужбовців було приготування депортації до віддалених районів СРСР членів їхніх сімей, яку розпочали 7 березня 1940 р. Акція планувалася на 15 квітня.

На момент початку «операції з розвантаження», 3–5 квітня, в Старобільському таборі утримували 8 генералів, 55 полковників, 126 підполковників, 316 майорів, 843 капітанів, 2 527 інших офіцерів, 9 ксьондзів, 2 поміщиків, 5 державних чиновників високого рангу; у Козельську знаходилося 4 599 військовополонених, серед яких 1 адмірал, 4 генерали, 26 полковників, 72 підполковники, 232 майори, 647 капітанів, 12 капітанів морфлоту, 3 капітани II рангу, 2 капітани I рангу, 3 480 інших офіцерів, 8 ксьондзів, 9 поміщиків, 61 державний чиновник та ін.; в Осташківському таборі утримували 6 364 бранців, у числі яких 48 армійських офіцерів, 240 офіцерів поліції і жандармерії, 775 поліцейських і жандармів молодшого командного складу, 4 924 рядових поліцейських, 189 в'язничних працівників, 9 розвідників, 5 ксьондзів та ін. Таким чином на смерть було приречено 14 857 осіб. Як правило, з Москви до начальників УНКВС Калінінської, Смоленської та Харківської областей надходило від 3-х до 5-ти списків із прізвищами 300–500 в'язнів, яких із таборів конвоювали до в'язниці і там розстрілювали. Уникнути страти вдалося 395 бранцям, переведеним у Юхновський табір.

Ті полонених, яких першими забирали до УНКВС, навіть не підозрювали про наміри ка-

тів. Дізнавшись про відправку, вони мріяли про відновлення боротьби з німцями. Дехто з офіцерів, які залишалися в таборах, просили своїх колег робити у вагонах написи з відомостями про кінцеву станцію, щоб інші знали, куди їх буде доправлено. В одному з таких вагонів на зворотному шляху енкаведисти натрапили на фразу польською мовою: «Друга партія – Смоленськ, 6/IV – 1940». Після чого вагони стали ретельно перевіряти і всі написи ліквідувати.

Про хід етапування військовополонених відомо з їхніх щоденників, знайдених у катинських могилах у 1943 р. «Після здачі казенних речей обшукали повторно в 19-му бараці, а звідти через ворота вивели до машин, на яких ми доїхали до невеличкої станції, але не до Козельська (Козельськ відрізаний повинню). На цій станції під суворим конвоєм нас повантажили у в'язничні вагони. У відсіку вагона, який я бачу вперше в житті, нас 30 чоловік. (...) Тепер чекаємо відправки зі станції. Якщо раніше я був налаштований оптимістично, то тепер від цієї подорожі не чекаю нічого хорошого... Ідемо в напрямку Смоленська», – писав поручик В. Крук.

Найближчою до Катинського лісу була станція Гнеzdowo. Саме сюди й прибували вагони. Тут бранців перевантажували в «чорні ворони» і везли в сосновий бір, де групами відводили на розстріл. У восьми катинських могилах у 1943 р. було виявлено 4 143 тіла.

Військовополонених з Осташківського табору доправляли до внутрішньої в'язниці НКВС у місті Калінін, яку тимчасово звільнили від інших в'язнів. Одну з її камер спеціально обшили войлоком, щоб приглушити звуки пострілів. Із камер поляків доправляли в «червоний куточок», де звіряли їхні персональні дані, потім надягали наручники й вели у спецкамеру. Страта здійснювалася пострілом у потилицю. Тіла виносили через другі двері й грузили у вантажівки. Основну роль у виконанні смертних вироків взяв на себе майор держбезпеки, начальник комендантського відділу НКВС СРСР В. Блохін. Для кривавої розправи спеціально з Москви він привіз цілий чемодан німецьких «валтерів», обурюючись тим, що радянські нагани при такому інтенсивному використанні перегрівалися. Перед розстрілом Блохін одягав відповідне вбрання – шкіряний коричневий картуз, довгий шкіряний фартух і рукавиці до ліктів. Упродовж «операції» щоранку 5–6 автомобілів везли тіла в Медноє, де вже були викопані екскаватором могили. Щоразу після чергової партії розстріляних начальник УНКВС у Калінінській області Д. Токарев відправляв звіт В. Меркулову. Наприклад, 5 квітня він відзвітувався про страту 343 польських військовослужбовців.

Офіцерів, які перебували у Старобільському таборі, розстрілювали в Харківській в'язниці за схемою, відпрацьованою в Калініні. Тіла страчених везли в П'ятихатки – район лісосмуги Харкова.

Здійснивши розправу над польськими офіцерами й поліцейськими, Й. Сталін і Л. Берія вирішили долю військовополонених із таборів «Наркомчермету», які часто саботували роботу на шахтах Кривого Рогу і Донбасу й постійно вимагали повернення на Батьківщину. Відразу після завершення «розвантаження» трьох спецтаборів 8 тис. рядового та молодшого командного складу Війська Польського було переведено в Північний залізнодорожний табір ГУЛАГу на будівництво Північно-Печорської залізничної магістралі. Умови, в які потрапили поляки, були розраховані на вбивство в'язнів важкою працею. Більшості з них вдалося врятувати своє життя завдяки вересневій амністії 1941 р., проте основна маса цього контингенту підірвала своє здоров'я назавжди.

Тетяна САМSONIUK
Фото: pl.wikipedia.org

W Łucku odbędzie się Msza Katyńska

У Луцьку відбудеться Катинська меса

12 kwietnia w katedrze pw. śś. Apostołów Piotra i Pawła w Łucku zostanie odprawiona uroczysta Msza. św.

«Człowiek nie może pozwolić, żeby prawda została wydartą pod pozorem niczym nieograniczonej wolności, nie można zagubić w sobie krzyku sumienia, jako głosu Prawdy, która go przerasta, ale która równocześnie czyni go człowiekiem i stanowi o jego człowieczeństwie» (Jan Paweł II).

W 75. rocznicę Zbrodni Katyńskiej w intencji pomordowanych na Wschodzie oficerów Wojska Polskiego oraz ofiar katastrofy smoleńskiej 12 kwietnia o godz. 8.30 w katedrze pw. śś. Apostołów Piotra i Pawła w Łucku zostanie odprawiona uroczysta Msza. św.

WM

12 квітня в костелі Святих Апостолів Петра і Павла в Луцьку проведуть богослужіння.

«Людина не може дозволити, щоб під прикриттям нічим необмеженої свободи була знищена правда, не можна знищити в собі крику совісті як голосу правди, котра її переростає, але котра робить її людиною і свідчить про її людяність» (Ян Павло II).

У 75-ту річницю Катинського злочину, 12 квітня, в костелі Святих Апостолів Петра і Павла в Луцьку проведуть богослужіння в пам'ять про замордованих на Сході офіцерів Війська Польського та жертв Смоленської катастрофи. Початок о 8.30.

BM

Друга fala deportacji

Друга хвиля депортації

W ciągu kilku miesięcy panowania reżimu totalitarnego siły zbrojne i organy karno-represyjne faktycznie «zlikwidowały» polski segment społeczeństwa zachodnioukraińskiego. Istotną rolę w tym procesie odegrały deportacje.

За кілька місяців панування тоталітарного режиму збройні сили та карально-репресивні органи фактично «знешкодили» польський сегмент західноукраїнського суспільства. Значну роль у цьому процесі відіграли примусові виселення.

Każda z czterech deportacji, przeprowadzonych przez NKWD w latach 1940-1941, dotyczyła obywateli różnych kategorii, które w ówczesnej terminologii oficjalnej uzyskały swoje nazwy, a na zesłaniu funkcjonowały oddzielnie: w lutym 1940 r. była to grupa «specjalnych osadników» (osadnicy i leśnicy), w kwietniu 1940 r. – «zesłańcy administracyjni», pod koniec czerwca – na początku lipca 1940 r. – «specjalni uchodźcy», w maju-czerwcu 1941 r. – «zesłani».

W podejmowaniu decyzji w sprawie deportacji każdej z określonych kategorii ludności, główną rolę odgrywało NKWD. Jeśli chodzi o deportację specjalnych osadników, działania technologiczne zaczęły się 2 grudnia 1939 r. od listu ludowego komisarza L. Berii do Stalina. O dalszym losie tej grupy «społecznie niebezpiecznych» obywateli zdecydowano na podstawie postanowienia Rady Komisarzy Ludowych ZSRR z dnia 29 grudnia 1939 r. nr 2122-617cc. W dniach 10-13 lutego 1940 r. do obwodów kirowskiego, piemskiego, wołogodzkiego, archangielskiego, iwanowskiego, jarosławskiego, nowosybirskiego, świerdłowskiego i omskiego, regionów krasnojarskiego i altajskiego deportowano 27 468 rodzin, czyli 139 590 osób. Dokładniej o tym pisaliśmy w jednym z poprzednich numerów «Monitora Wołyńskiego».

Dруга fala deportacji ogarnęła znacznie mniejszy procent ludności polskiej. Jednak, jak twierdzą naukowcy O. Łysenko i T. Wrońska, w większości dokumentów karno-represyjnych i radzieckich władz partyjnych w postaci przyszłych ofiar, są ukazywane różne warstwy obywateli «byłej Polski burżuazyjnej», których czasami zbiorowo określa się «Polacy». Mimo wszystko, należy uwzględnić ten fakt, że do nich zaliczono wielu etnicznych Ukraińców, którzy przeszli na obrządek rzymskokatolicki i rozmawiali zarówno w języku ukraińskim, jak i polskim, co doprowadzało do błędnej identyfikacji ich narodowości.

Według rozkazu RKL ZSRR nr 289-127cc z dnia 2 marca 1940 r., deportacji do 15 kwietnia 1940 r. ulegały trzy kategorie ludności: rodziny wojskowych oficerów polskich i represjonowanych polskich urzędników, właściciele prywatnych gospodarstw rolnych, przedsiębiorcy i żandarmi, których po inwazji radzieckiej natychmiast aresztowano i przetrzymywano na terenie Ukrainy Zachodniej. Tak więc represje były dokonywane «według zasady rodzinnej». Było to typowe dla radzieckiego systemu totalitarnego. Deportowano również działaczy społecznych i politycznych, nacjonalistów ukraińskich, członków Komunistycznej Partii Zachodniej Ukrainy, rodziny, które zostały bez żywcielei.

7 marca 1940 r. Beria wydał rozkaz nr 00308 o zorganizowaniu przy zarządach NKWD w zachodnich obwodach Ukrainy i Białorusi trójkę operacyjnych do deportacji rodzin represjonowanych. Друга fala deportacji trwała prawie dwa miesiące – od 13 kwietnia do czerwca 1940 r. Osoby, które trafiły na listę deportacyjną, wcześniej ulegały niejednokrotnym przeszukiwaniom i rekwizycjom. W większości były to bezbronne kobiety i dzieci, które nie potrafiły stawiać oporu. Jak świadczyła nauczycielka liceum w Zdobunowie Wacława Całowa, po zaarrestowaniu męża, była niejednokrotnie zzywana na przesłuchania do NKWD, a przed deportacją 13 kwietnia 1940 r. w jej domu przeprowadzono kilka nocnych przeszukiwań. W przededniu zesłania zabrano jej wszystkie kosztowności i pieniądze, zezwolono zabrać ze sobą jedynie te rzeczy, na które wskazał funkcjonariusz NKWD. «... chodziło mi o małą córeczkę, która mogłaby

nie wytrzymać trudów podróży; serce mi się krajało i pękało z bólu, że to jedyne dziecko mogę stracić» – tak opisywała swoje przeżycia.

Według instrukcji dla grup operacyjnych, deportacja miała się zacząć krótko przed świtem. W mieszkaniach rodzin podlegających wywóźce, najpierw przeprowadzano przeszukiwanie w celu znalezienia broni, literatury kontrrewolucyjnej i waluty zagranicznej, następnie ofiary represji były informowane o wysiedleniu. Nieruchomość i przedsiębiorstwa handlowo-przemysłowe deportowanych rodzin ulegały konfiskacie, zamykano je i według aktu przekazywano lokalnym władzom. Inne cenne rzeczy (piersiönki, kolczyki, zegarki, papierosnice, bransoletki itp.) oraz pieniądze, zgodnie z instrukcją, konfiskacie nie ulegały, więc można je było zabrać ze sobą. Jednak, według świadków, w tym punkcie przedstawiciele grup operacyjnych byli dalecy od trzymania się kodeksu. Większość represjonowanych wyzbyła się swych oszczędności i kosztowności, jeszcze wcześniej, zanim dowiedzieli się o swoim dalszym losie, mimo że w instrukcji mówiło się o bezwzględny zakazie przywłaszczania przez funkcjonariuszy rzeczy osób wpisanych na listę deportacyjną, pod groźbą odpowiedzialności sądowej. Obywatele, których deportowano, mieli prawo do pozostawienia swojego majątku osobom poufny (sąsiadom, krewnym), które w ciągu 10 dni mieli go wysprzedać. Otrzymane w ten sposób pieniądze można było oddać lokalnym oddziałom NKWD w celu przekazania deportowanym. Niesprzedany majątek zostawał własnością władz lokalnych. Jednak we wspomnieniach świadków i dostępnych badaczom dokumentach NKWD, nie znajdujemy żadnej wzmianki o otrzymaniu przez osadników kosztów, przekazanych w taki właśnie sposób.

Dokładnej informacji o liczbie osób deportowanych nie ma, ponieważ polscy oficerowie, którzy też znaleźli się na liście deportacyjnej, zostali rozstrzelani w Katyniu. Dowództwo NKWD USSR było bardzo niezadowolone z przeprowadzonej operacji w obwodach rówieńskim, lwowskim i drohobyckim z powodu braku dużej liczby osób, które planowano deportować. Aby poprawić sytuację, 15 kwietnia 1940 r. komisarz bezpieczeństwa państwowego I. Sierow, rozkazał stworzenie grup operacyjnych, które poszukiwałyby nowych adresów osób ukrywających się przed deportacją.

Według polskich naukowców, największe straty ludności Wołynia poniosła w czasie deportacji w lutym i kwietniu 1940 r. Pięć pociągów ze specjalnymi osadnikami wysłano do północnych regionów Kazachstanu ze stacji kolejowych w Sarnach, Zdobunowie, Łucku i Szepetówce. Pociąg nr 4020 z Sarn zawierający 54 wagony i mieszczący 1 278 osób 16 kwietnia 1940 r. zatrzymał się na stacji Kijów Towarowy nr 1, gdzie specjaliści osadnicy otrzymali suchy prowiant i wrzątek. Z Kijowa wysłano pociąg nr 1005 ze «specjalnymi pasażerami» – 785 kobietami, które zesłano do Azji Środkowej. Pociąg składał się z 38 wagonów, przybyłszy z Ukrainy Zachodniej 13 i 16 kwietnia 1940 r. G. Hryciuk zauważył, że w tym okresie, tylko z rejonu rówieńskiego, deportowano 4 520 osób (1 470 rodzin). W sumie 75 % deportowanych z zachodnich regionów Ukrainy było członkami rodzin obywateli wcześniej represjonowanych, w tym 62,3 % Polaków. Według polskich źródeł, liczba deportowanych z obwodów rówieńskiego i wołyńskiego wynosi 120 tys. osób.

Tetiana SAMSONIUK

Kожна з чотирьох депортацій, які в 1940–1941 рр. здійснив НКВС, стосувалася різних категорій громадян, котрі в тодішній справовиробничій термінології мали свою назву й на поселенні утримувалися окремо від інших: у лютому 1940 р. – «спецпоселенці-осадники» (осадники та лісники), у квітні 1940 р. – «адміністративно-висьлані», в кінці червня – на початку липня 1940 р. – «спецпоселенці-біженці», у травні-червні 1941 р. – «зсильнопоселенці».

У прийнятті рішень щодо виселення кожної із зазначених категорій ключову роль відігравав НКВС. У випадку з депортацією спецпоселенців-осадників технологічний ланцюжок розпочався 2 грудня 1939 р. листом наркомів Л. Берії у ЦК ВКП(б) Й. Сталіну. Подальшу долю цієї групи «соціально-небезпечних» громадян було вирішено на підставі постанови Ради народних комісарів (РНК) СРСР від 29 грудня 1939 р. № 2122-617cc. Упродовж 10-13 лютого 1940 р. до Кіровської, Пермської, Вологодської, Архангельської, Івановської, Ярославської, Новосибірської, Свердловської та Омської областей, Красноярського й Алтайського країв було депортовано 27 468 сімей або 139 590 осіб. Детальніше це питання ми висвітлювали в одному з попередніх номерів «Волинського монітора».

Друга хвиля депортації охопила значно менший відсоток польського населення. Однак, як зауважують українські науковці О. Лисенко та Т. Вронська, в більшості документів карально-репресивних і радянських партійних органів як майбутні жертви фігурують різні верстви громадян «колишньої буржуазної Польщі», іноді під збірним поняттям «поляки». Але варто враховувати той факт, що до їх числа потрапило чимало етнічних українців, які прийняли римо-католицьке віросповідання й розмовляли як українською, так і польською мовою, що призводило до помилкової ідентифікації їхньої національності.

Відповідно до постанови РНК СРСР № 289-127cc від 2 березня 1940 р., вивезенню до 15 квітня 1940 р. підлягали три категорії населення: сім'ї військовополонених польських офіцерів і репресованих представників польського держaparату, власників приватних сільськогосподарських маєтків, підприємців і жандармів, що були заарештовані відразу після радянського вторгнення й перебували на території Західної України. Таким чином репресії здійснювалися «за сімейним принципом» – типове явище для радянської тоталітарної системи. Висилали також громадських і політичних діячів, українських націоналістів, членів КПЗУ, родини, в яких не було годувальників.

7 березня 1940 р. Берія видав наказ № 00308 про організацію при управліннях НКВС західних областей України і Білорусі оперативних трійок для виселення родин репресованих. Друга хвиля депортації тривала майже два місяці – із 13 квітня до червня 1940 р. Особи, які потрапили до списку на депортацію, попередньо піддавалися неодноразовим обшукам і реквізіціям. У переважній більшості це були беззахисні жінки та діти, що не могли чинити спротиву. Як свідчила вчителька Здобунівського ліцею Вацлава Цалова, після арешту чоловіка її неодноразово викликали на допити до РВ НКВС і провели кілька нічних обшуків перед депортацією 13 квітня 1940 р. У ніч напередодні виселення в неї забрали всі дорожочинності та гроші, дозволили взяти із собою лише ті речі, на які вказав співробітник НКВС. «...Я переживала за маленьку донечку, яка могла не витримати важкої подорожі, серце моє кралялося і пекло

від болю, бо те єдине дитятко можу втратити», – так описує вона свої хвилювання.

Інструкція для оперативних груп передбачала початок операції з виселення незадовго до світанку. На квартирах родин, що підлягали депортації, попередньо проводили обшук із метою виявлення зброї, контрреволюційної літератури та іноземної валюти, лише тоді жертвам репресій повідомляли про виселення. Нерухоме майно та торгово-промислові підприємства депортованих сімей підлягали конфіскації, їх опечатували й за актом передавали місцевим органам влади. Щодо побутових цінностей (перснів, сережок, годинників, портсигарів, браслетів, ін.) та грошей, то вони, згідно з інструкцією, не підлягали конфіскації, їх можна було взяти із собою. Однак, як свідчать очевидці, в цьому пункті представники оперативних груп були далекі від виконання інструкції. Більшість жертв репресій позбулися своїх заощаджень і дорожочинностей ще до того, як дізналися про свою подальшу долю, незважаючи на те, що в приписі йшлося про категоричну заборону учасникам операції, з подальшою судовою відповідальністю, присвоювати речі осіб, які потрапили у список на виселення. Громадяни, яких виселяли, мали право залишити своє майно на реалізацію довіреним особам (сусідам, родичам), котрі протягом десяти днів повинні були позбутися залишених пожитків. Виручені таким чином кошти вони мали передати місцевим відділам НКВС для пересилки депортованим. Нереалізоване майно переходило у власність місцевих органів влади. Проте у спогадах очевидців і доступних дослідникам офіційних документах НКВС немає жодних згадок про отримання спецпоселенцями коштів, виручених таким чином.

Точних даних про кількість осіб, які підлягали висланню, немає, оскільки польських офіцерів, на яких розповсюджувалася дія постанови, було знищено в Катині. Керівництво НКВС УРСР було вкрай незадоволене проведенням операції в Рівненській, Львівській областях через значний відсоток відсутніх із числа осіб, заарештованих на виселення. Щоб виправити ситуацію, 15 квітня 1940 р. комісар держбезпеки І. Серов наказав сформувати оперативні групи, які повинні були з'ясувати нові адреси осіб, що переховувалися від виселення, та вивезти їх до місць поселення.

На думку польських науковців, найбільших втрат населення Волині зазнало під час депортацій у лютому й квітні 1940 р. П'ять ешелонів зі спецпоселенцями відправили до північних районів Казахстану із залізничних станцій Сарни, Здобунів, Луцьк і Шепетівка. Ешелон № 4020 із Сарн у складі 54-х wagonів із 1 278 особами 16 квітня 1940 р. мав зупинку на ст. Київ-Товарний № 1, де спецпереселенці отримали сухий пайок й окріп. Зауважимо, що в Києві було сформовано ешелон № 1005 зі «спецконтингентом» – 785 жінками, яких направляли в Середню Азію. До складу ешелону увійшли 38 wagonів, що прибули із Західної України 13 і 16 квітня 1940 р. Г. Грицюк зауважив, що у цей період лише з Рівненського району виселили 4 520 осіб (1 470 родин). Загалом 75 % виселених із західних областей України були членами родин громадян, котрих репресували раніше, 62,3 % становили поляки. За польськими джерелами, кількість висланих із Рівненської та Волинської областей становить 120 тис. осіб.

Тетяна САМОНІУК

Ocaleni od zapomnienia: Wacława Całowa

Повернуті із забуття: Вацлава Цалова

Odrugiejfali deportacji wspomina Wacława Całowa, nauczycielka liceum i gimnazjum w Zdołbunowie. Z zesłania udało się jej wydostać z Armią Andersa. Zachowując oryginalną pisownię przedstawiamy notatki, zrobione przez nią w 1943 r.

W październiku 1939 r. byłem w Zdobnowie, województwo wołyńskie. Czerwona Armia wkroczyła do Zdobnowa dnia 17.IX. 1939 r. Ukraińcy, Czesi, Żydzi witali wkraczających z entuzjazmem, obrzucali kwiatami, wznosząc radosne okrzyki, a ostre słowa, groźne zapowiedzi pod adresem Polaków.

W pierwszych dniach po wkroczeniu, stosunek armii do ludności był brutalny, za najmniejsze nieposłuszeństwo bito korbami, aresztowano lub groźnie rozstrzelaniem. (...) Działalność N.K.W.D. polegała na aresztowaniu w przeważającej ilości Polaków (mniejszości narodowe znacznie później), następnie przeprowadzaniu rewizji, dochodzeniach śledczych, wydawaniu wyroków, transportowaniu do miejsca zasądzenia lub zesłania oskarżonych. N.K.W.D. ustawicznie śledziło «podejrzanie osoby», zbierając materiał od donosicieli. Na zesłaniu w Z.S.S.R. N.K.W.D. było najwyższym autorytetem, którym grożono za najmniejszy opór ze strony Polaków. Przedstawiciele N.K.W.D. przyjeżdżali często do ludności zesłanej i starali się w czarnych barwach przedstawić przyszłość, o ile będzie się trwało na stanowisku Polakapatrioty i na odwrót snuli (fałszywe) obrazy szczęśliwego życia w Z.S.S.R. o ile się zmieni dotychczasowe przekonania i pójdzie drogą wytyczoną przez nich.

N.K.W.D. wydawało zarządzenia odnośnie do rekirowania mienia publicznego, prywatnego, domów mieszkalnych, pojazdów mechanicznych, sklepów i instytucji.

N.K.W.D. przeprowadzało agitację wśród miejscowej ludności usiłując wykazać «krzywdy» (rzekome) wyrządzane przez Rząd Polski obywatelom, specjalnie starali się wśród ludu wiejskiego i ludu pracującego fizycznie szerzyć nienawiść do wszystkiego co polskie. Argumenty stosowane przez nich oparte były na fałszu, kłamstwie, obłudzie. Hasła, jakie głosili – to frazesy górnolotne, które miały służyć za świecidełka do przeciągnięcia na swoją stronę otumanionych ludzi. Rzeczywistość okropna przekonała o bezdusznej i bezwartościowej ideologii, którą starali się narzucić w zagrabionych ziemiach.

Władzę objęto w ten sposób, że zażądano symbolicznego przekazania władzy nad miastem, w pierwszym rzędzie obłożono posterunek Polskiej Policji Państwowej, rozbrojono siłą Policję, a następnie przejmowano Starostwo, Magistrat i inne urzędy. Ludność, o ile okazywała opór, popychano, bito, aresztowano osadzano w więzieniach.

Ze znanych mi wypadków świadczenia pomocy władzom sowieckim przez miejscową ludność, było ukazywanie Polaków, wydawania o nich opinii w oczach tychże władz, jak najgorszej. (Np. opinię o nauczycielach gimnazjum zbierano od woźnych).

Miejscowych urzędników pozostawiano krótko na stanowiskach zależnie od tego ile czasu wymagało całkowite zagrabienie mienia danej instytucji i zapoznanie się ze sposobem funkcjonowania całego aparatu, po czym zwolniono i niektórych jeśli nie zdolali zbiec aresztowano.

Wiadomem mi jest, że do władzy w szkolnictwie dopuszczono z pośród miejscowej ludności tych, Żydów lub Ukraińców, co do których były władze sowieckie, pewne, że są ich ludźmi.

Zachowanie milicji w stosunku do reszty ludności było okropne. Przed wszystkim milicjantami w przeważającej ilości byli ludzie pozbawieni jakichkolwiek zasad etycznych, wyrzutki społeczeństwa polskiego.

Aresztowanie i rewizja w domu miała następujący przebieg: (9.XII.1939 r.) o godzinie 24.00 w nocy dał się słyszeć tupot i przyciszona rozmowa ludzi. Dwóch N.K.W.D. zastukało pięścią w drzwi domagając się otworzenia, reszta otoczyła mieszkanie, pozostając na dworze. Po stwierdzeniu, iż tu mieszka poszukiwany N.K.W.D. przystąpiło do faktu aresztowania. Męża postawiono z dala ode mnie nie pozwalając nie tylko na zamianę paru słów po polsku, lecz nawet spojrzenie w moim kierunku groziło strzałem z rewolweru skierowanego do męża. Mnie również pod groźbą nie pozwolono ruszyć się z miejsca, ani wyrzec słowa po polsku. Odezwania się w czasie rewizji były szorstkie, ton rozkazujący; rewizję przeprowadzono bardzo dokładnie, przetrząsając każdą rzecz z osobna, zaglądając do każdego kąta mieszkania, a nawet przetrzęśli materace, poduszki itp. Najbardziej łączywie odnosili się do zapisanych kartek, drukowanych, w których doszukiwali się dokumentów dla siebie cennych, świadczących niby o winie aresztowanego. Głównym pretekstem do rewizji miało być poszukiwanie broni. W wyniku rewizji zabrano wszystkie dokumenty męża z przebiegu służby cywilnej, dokumenty osobiste, dokumenty z ukończonych studiów. Po skończonej rewizji w mieszkaniu, przeprowadzono rewizję osobistą przy mężu, po czym kazano się ubrać i skierowano pod nastawionym rewolwerem do drzwi wyjściowych o godz. 2-giej po północy, skąd zaprowadzono do więzienia.

Druga rewizja w domu miała miejsce 13.IV.1940 r. kiedy aresztowano mnie i córeczkę przed wywiezieniem do Z.S.S.R. Tym razem wprawdzie również dopytywano się o broń, ale największą uwagę zwrócono na moją biblioteczkę historyczną i pedagogiczną, niszcząc część w moich oczach. W czasie drugiej rewizji nocą o godz. 23-iej pierwszy raz zastukano do drzwi, przeszukano, czy kogo nie ukrywam w mieszkaniu, zainteresowano się małym dzieckiem i wszyscy opuścili mieszkanie; nie mogłam zrozumieć co to wszystko znaczyło. Ponownie o godz. 2-iej nad ranem w zwiększonym składzie, bo aż sześć osób, wszyscy się rozglądali, dotykali mebli i drobniejszych rzeczy. Jeden przeprowadzał rewizję, a reszta korzystając z tego, że nie wolno mi było ruszyć się z miejsca i mówić po polsku wprost kradli, odkładając na bok cenniejsze drobiazgi, zwłaszcza z biżuterii, a potem z bielizny, wsuwali do kieszeni i wychodzili. Po ochłonięciu z pierwszego strasznego wrażenia zrozumiałam wszystko, ale moje prośby o zwrot zagrabionych przedmiotów pozostały bez skutku. Zażądano również, by wszystkie pieniądze, złote polskie, zostawić na stole, gdyż w wagonie miała być jeszcze jedna rewizja, i tam te pieniądze odebrać. Po rewizji pozwolono mi spakować rzeczy na drogę, ale tylko te, które przeprowadzający rewizję pokazał palcem. Pod koniec ceremonii, kiedy wyjawiono prawdę, co mię czeka (bo z początku oszukiwano) zdecydowanie stawiałam opór, nie dając się wyprowadzić z mieszkania; chodziło mi o małą córeczkę która mogłaby nie wytrzymać trudów podróży; serce mi się krajało i pękało z bólu, że to jedyne dziecko mogę stracić – wówczas to bolszewik z szatańskim uśmiechem i pewnością siebie powiedział, że znajdzie sposób, zabiorą mi dziecko, wtedy ja i tak pójdę, ale nie wolno mi będzie nic zabrać z mieszkania, nawet jedzenia. Nie było innego wyjścia...

Na podstawie akt Archiwum Instytutu Hoovera (Stanford, California) opracowała Tetiana SAMSONIUK

Про другу хвилю депортації згадує Вацлава Цалова, вчителька ліцею та гімназії в Здолбунові. Із заслання їй вдалося вибратися з армією Андерса. Пропонуємо Вашій увазі переклад на українську мову нотаток, зроблених нею в 1943 р.

У жовтні 1939 р. я була в Здолбуніві, Волинське воєводство. Червона Армія увійшла до Здолбунова 17 вересня 1939 р. Українці, чехи, євреї з ентузіазмом зустрічали загарбників, кидали квіти, радісно вигукували, а на адресу поляків звучали різкі слова та погрози.

У перші дні після вторгнення ставлення армії до населення було жорстоким, за найменший непослух били прикладами, заарештовували або погрозували розстрілом. Поступово їхнє ставлення робилося менш агресивним, хоча вони й продовжували зводити глузливі наклепи на поляків. Діяльність НКВС зводилася до арештів переважно поляків (представників національних меншин набагато пізніше), потім проведення обшуків, слідства, винесення вироків, транспортування обвинувачених до місця ув'язнення або заслання. НКВС постійно стежив за «підозрілими особами», збираючи матеріал від донощиків. У радянському заслання НКВС був найвищим авторитетом, яким погрозували за найменший опір із боку поляків. Представники НКВС часто приїжджали до засланців і старалися представити майбутнє в чорних кольорах, якщо люди залишатимуться польськими патріотами, і навпаки малювали картини (фальшиві) щасливого життя в Радянському Союзі, якщо вони змінять власні переконання й підуть шляхом, який для них проклали.

НКВС видавав розпорядження щодо проведення ревізії публічного і приватного майна, приватних будинків, транспортних засобів, магазинів та установ.

НКВС проводив агітацію серед місцевого населення, намагаючись показати так звану шкоду, яку завдав уряд Польщі громадянам, серед селян і людей, що працювали фізично, вони спеціально намагалися поширювати ненависть до всього польського. Аргументи, які вони використовували, були засновані на фальші, брехні, лицемірстві. Лозунги, які проголошували, – це патетичні декларації, завдяки яким вони перетягували на свою сторону задурманених людей. Жорстока реальність переконала в бездушності ідеології, яку прагнули нав'язати на захоплених землях, у відсутності в ній цінностей.

Спочатку вони вимагали символічної передачі влади над містом. У першу чергу оточено відділ Польської державної поліції, силою його роззброєно, а потім зайнято староство, магістрат та інші установи. Населення, яке чинило опір, били, арештовували, запроторювали у в'язниці. Таким чином вони взяли владу у свої руки.

Серед відомих мені випадків надання допомоги радянській владі з боку місцевого населення було викриття поляків, висловлювання владі якнайгірших думок про них (наприклад, інформацію про вчителів гімназії збирали серед возних).

Місцевих чиновників на короткий період залишили на посадах. Усе залежало від того, як багато потрібно було часу для цілковитого загарбання майна, котрим володіла установа, та ознайомлення з роботою всього апарату. Після цього їх звільняли, а деяких, кому не вдалося втекти, арештували.

Мені відомо, що до влади в системі шкільної освіти допустили тих місцевих євреїв та українців, щодо яких радянська влада була впевнена, що це їхні люди.

Поведінка міліції у ставленні до решти населення була жахливою. Міліціонерами були здебільшого люди, позбавлені будь-яких етичних принципів, маргінали польського суспільства.

Арешт і обшук у будинку відбувалися в

такий послідовності: (9 грудня 1939 р.) вночі, о 24:00, почувся тупі і приглушена розмова людей. Два енкаведисти постукали кулаками у двері, вимагаючи їх відкрити, інші оточили помешкання, залишаючись на дворі. Впевнившись, що тут живе той, кого вони шукають, енкаведисти приступили до арешту. Чоловіка поставили далеко від мене, не дозволяючи не тільки обмінятися кількома словами польською, але навіть глянути в мою сторону, погрожуючи пострілом із револьвера, що був спрямований на нього. Мені також не дозволили ані зійти з місця, ані сказати слова польською. Під час обшуку до нас зверталися грубо, командним тоном; обшук провели дуже ретельно, перетрусили кожну річ окремо, заглядаючи в кожний куток помешкання, навіть у матраци, подушки і т. д. Найбільше цікавилися зробленими від руки нотатками, надрукованими сторінками, серед яких шукали цінні для них документи, що свідчили би про вину арештованого. Головним приводом для обшуку мав бути пошук зброї. У результаті обшуку забрали всі документи чоловіка з цивільної служби, його особисті документи, документи про освіту. Після закінчення обшуку в квартирі провели обшук чоловіка, після чого йому наказали одягнутися й о 2-й ночі вивели під дулом пістолета до вхідних дверей, звідки відправили до в'язниці.

Другий обшук у домі відбувся 13 квітня 1940 р., коли перед депортацією в СРСР заарештували мене і донечку. На цей раз також допитувалися про зброю, але основну увагу приділили моїй історичній і педагогічній бібліотеці, знищуючи частину на моїх очах. Під час другого обшуку, котрий розпочався о 23-й годині, перший раз постукали у двері, шукали, чи нікого не переховую в помешканні, зацікавилися маленькою дитиною, і всі вийшли з помешкання. Я не могла зрозуміти, що це все означає. Знову постукали о 2-й годині ночі. Їх було більше, аж шість осіб. Всі розглядалися, доторкалися до меблів та дрібних речей. Один проводив обшук, а інші, користуючись тим, що мені було заборонено зійти з місця і розмовляти польською, просто крали, відкладаючи на бік цінніші дрібнички, особливо з біжутерії, а потім білизну, засовували це все до кишень і виходили. Після того, як я оговталася від першого страшного враження, я все зрозуміла, але мої прохання про повернення викрадених предметів були безрезультатні. Вони також вимагали усі гроші, польські злоті, залишити на столі, оскільки у вагоні має бути ще один обшук і там ці гроші відберуть. Після обшуку мені дозволили скласти речі на дорогу, але тільки ті, на які самі вказали. Наприкінці обшуку, коли відкрилася правда про те, що на мене чекає (раніше обманювали), я рішуче опиралася, не даючи вивести себе з квартири. Я переживала за маленьку донечку, яка могла не витримати важкої подорожі, серце моє краялося і пекло від болю, бо те єдине дитятко можу втратити. Тоді більшовик із диявольською посмішкою і впевненістю сказав, що знайде спосіб, щоб у мене відібрали дитину, а я і так піду, але тоді мені вже не можна буде нічого забрати з квартири, навіть харчів. Не було іншого виходу...

За матеріалами архіву Гувера (Стенфорд, Каліфорнія);
опрацювала Тетяна САМСОНЮК

Na podstawie akt Archiwum Instytutu Hoovera (Stanford, California) opracowała Tetiana SAMSONIUK

Umieranie i Zmartwychwstanie...

Помирання і Воскресіння...

2 kwietnia minęła 10 rocznica śmierci Świętego Jana Pawła II. Skromnie, prawie niezauważalnie, wśród przygotowań do Świąt Wielkiej Nocy, obchodziliśmy rocznicę Jego odejścia.

2 квітня минуло 10 років від дня смерті Святого Яна Павла II. Скромно, майже непомітно в підготовці до Великодній свят ми вшанували роковини його смерті.

Wracam myślą do roku 2005. Rzym. Colosseum. Wielki Piątek. Zbliża się godzina dwudziesta pierwsza. Za chwilę rozpocznie się Droga Krzyżowa. Trzymam w ręku medytacje kardynała Josepha Ratzingera «Via Crucis al Colosseo». Wokół mnóstwo ludzi o różnych kolorach skóry, oczekiwanie, skupienie, mrok rozświetlony świecami i modlitwa. Od strony Colosseum słychać głos: prima stazione... seconda stazione... terza stazione... dodicesima stazione... Życie toczy się w każdym z nas, jak stacja za stacją z Chrystusowej Męki. W tamten wieczór, w cieniu nieuchronnie zbliżającej się śmierci Jana Pawła II, miałam obolałe serce, bo przeżywałam osobisty dramat. Ale czas, niezależnie od indywidualnych doświadczeń, pozwala nam dokonać bilansu. «Tu w Wadowicach wszystko się zaczęło...», «Żebyście się nie pogubili, gdy przyjdzie wolność...», «Noszę w sercu wielką troskę o Was, bo od Was zależy jutrzejszy dzień...», «Zło dobrem zwyciężaj...», «Nigdy jeden naród nie może rozwijać się kosztem drugiego...» – te i inne słowa pozostały w mojej świadomości.

Najbardziej jednak porusza Jego umieranie. To On pokazał całemu światu, że starość i cierpienie, w dobie spychania śmierci na margines ludzkiej przestrzeni, jako coś wstydliwego i nie zasługującego na uwagę, ma sens.

«Spojrzenie wstecz pozwala na spokojniejszą

i bardziej obiektywną ocenę ludzi i sytuacji, z jakimi zetknęliśmy się w życiu. Mijający czas zaciera kontury wydarzeń i łagodzi ich bolesne aspekty. Niestety, w życiu każdego człowieka wiele jest zgryzot i utrapień. Czasem są to problemy i cierpienia, które wystawiają na próbę jego odporność psychofizyczną, a nawet wstrząsają samymi podstawami wiary. Doświadczenie jednak poucza nas, że z pomocą łaski Bożej te codzienne trudy wspomagają często proces dojrzewania człowieka, hartując jego charakter». Tak zwracał się w swoim Liście do osób w podeszłym wieku wszystkich języków i kultur Jan Paweł II (1999 r.), solidaryzując się wówczas nie tylko ze swoimi rówieśnikami, ale i uświadamiając młodemu pokoleniu, że: «choć życie jest tak kruche i nietrwałe, Wiara otwiera przed nami «nadzieję, która zawieść nie może», wskazując perspektywę zmartwychwstania na końcu czasów».

Święty Jan Paweł II pozostawił nam bezcenne dziedzictwo – myśli, nauki, refleksje, które powinny stawać się drogowskazem w życiu każdego z nas. I na tym właśnie powinno polegać dzisiejsze zmartwychwstanie.

Jadwiga DEMCZUK,
nauczyciel delegowany do pracy dydaktycznej za granicą
przez Ośrodek Rozwoju Polskiej edukacji za Granicą

Подумки повертаюся до 2005 року. Рим. Колізей. Велика п'ятниця. Наближається двадцять перша година. Через хвилину розпочнеться Хресна дорога. Тримаю в руці медитації кардинала Йосифа Ратцинґера «Via Crucis al Colosseo». Навколо море людей із різними кольорами шкіри, очікування, зосередження, темрява, освітлена свічками та молитвами. Від Колізею долинає голос: prima stazione... seconda stazione... terza stazione... dodicesima stazione... Життя кожного з нас проходить за стоянням Христових Страстей. Того вечора в тіні неблаганного наближення смерті Яна Павла II у мене стисалося серце, бо тоді я переживала особисту трагедію. Проте, незважаючи на власний досвід, час дозволяє нам підвести баланс. «Все розпочалося тут, у Вадовицях...», «Щоб ви не розгубилися, коли надійде свобода...», «Усім серцем турбуюся про вас, бо від вас залежить завтрашній день...», «Зло добром перемагай...», «Ніколи один народ не розвиватиметься за рахунок іншого...», – ці та інші слова запали в мою свідомість.

Однак найбільш вразило Його помирання. В епоху, коли смерть витискається на маргінес людського простору, як щось, чого соромляться і що не заслуговує уваги, саме Він показав усьому світу, що старість і страждання мають сенс.

«Озираючись назад, ми можемо спокійно й більш об'єктивно оцінити людей і ситуації, з якими в житті мали справу. Час, проминаючи, розмиває обриси подій і пом'якшує їхні болісні моменти. На жаль, у житті кожної людини виستاє печалі та скорботи. Інколи це проблеми і страждання, які вимагають психофізичного імунітету й навіть зрушують самі підвалини віри. Проте досвід учить нас, що за допомогою Божої благодаті ці щоденні труднощі часто сприяють процесові зрілості людини, загартовують її характер». Так звертався у своєму Листі до осіб старшого віку всіх мов і культур Ян Павло II (1999 р.), солідаризуючись не лише зі своїми ровесниками, а й водночас даючи зрозуміти молодому поколінню, що «хоча життя таке крихке й недовговічне, Віра відкриває перед нами «надію, яка не може підвести», вказуючи на перспективу воскресіння наприкінці часів».

Святий Ян Павло II залишив нам безцінну спадщину – думки, навчання, роздуми, які повинні стати маяком на життєвому шляху кожного з нас. І саме в цьому має полягати сьогоднішнє воскресіння.

Ядвіґа ДЕМЧУК,
вчителька польської мови, скерована в Україну
Осередком розвитку польської освіти за кордоном

Христос воскрес! Воістину воскрес! Дорогі брати і сестри у Христі!

У переддень Христового Воскресіння Його учні переживали і розчарування, і страх, і безнадію. Все не очікувано почало змінюватися в той недільний ранок, коли прозвучали перші слова пасхальної радісної для християн звістки – Христос воскрес із мертвих!

Ми теж у нашому житті переживаємо подібні труднощі: іноді втрачаємо надію, боїмося за майбутнє і часто кимось або чимось розчаровуємось. Можливо ми у чомусь хибному поклали свою надію, або – взагалі – збудували фундамент свого життя на непевному й нетривкому ґрунті.

Той, хто нас любить, хто ніколи нас не покине і хто дотримується свого слова, переміг смерть і живе навіки. Він наш Господь і Вчитель, Він є наріжним каменем нашого спасіння, і в Ньому нам потрібно покласти свою надію. Ми вже вкотре переконуємося, що без відродженої людини неможливо відродити економіку, позбутися корупції та досягнути мирного життя.

З нагоди Великодня бажаю всім вам, дорогі брати і сестри, відкрити свої серця на благодать Христа воскреслого, який має силу перемінити нас та зробити новими людьми. Нехай Його міць змінить нас на краще, нехай відродить духовно наш народ. Нехай Князь миру дарує нам мир, якого світ дати не зможе, а незламна у своїй вірі та надії Пресвята Богородиця хай випросить для нас дар віри.

Веселих, мирних та щасливих свят!

Єпископ Віталій Скомаровський,
ординарій Луцької дієцезії
Римо-католицької церкви в Україні

Nie tylko święty Mikołaj

Не лише Святий Миколай

Каждый mieszkaniec Łucka, zapytany o to, czyj wizerunek widnieje w herbie miasta, bez wahania odpowie, że jest na nim umieszczona podobizna świętego Mikołaja. Rzeczywiście, biskup Miry patronuje stolicy Wołynia od dłuższego czasu, ale czy to jedyny znany symbol Łucka?

Кожен житель Луцька, коли його запитують, кого зображено на гербі міста, без вагань відповість, що на ньому розміщено постать Святого Миколая. Справді, єпископ із Мири є покровителем столиці Волині упродовж довгого часу, але чи він єдиний відомий символ Луцька?

Aktualny herb został zatwierdzony decyzją Łuckiej Rady Miejskiej z 23 sierpnia 2007 roku. Przedstawia on, jak czytamy na stronie władz miejskich, srebrną postać świętego Mikołaja w pełnym stroju biskupim, boso, na złotym polu. W prawej dłoni święty trzyma pastorał w kształcie krzyża, w lewej otwartą księgę. Wizerunek, który dziś zdobi budynki miejscowej administracji i jest rozpoznawalny przez większość mieszkańców Łucka, jeszcze osiem lat temu wyglądał nieco inaczej. W poprzedniej wersji herbu postać świętego Mikołaja umieszczono na dwubarwnej niebiesko-żółtej tarczy. Święty stoi na obłoku i ukazany jest w scenie widzenia. U stóp postaci na żółtym tle znajduje się stylizowane wyobrażenie łuckiego zamku. Biskupa spoglądającego z wysokości obłoków na Zamek Lubarta, nie do końca odpowiadającego wymogom heraldyki, uznano za oficjalny symbol miasta w 1998 roku (dec. Rady Miejskiej z 29.01.1998).

Od końcówki lat 90-tych XX wieku symboliczny patronat nad stolicą Wołynia, podobnie jak nad wieloma innymi miastami – polskimi: Chrzanowem, Rabką, Mikołajowem, słowackimi: Liptowskim Mikulaszem i Preszowem, sprawuje święty Mikołaj. Dlaczego właśnie ten święty został umieszczony w herbie Łucka?

Na decyzji zaważyły z pewnością przesłanki historyczne. Kult świętego był charakterystyczny dla Wołynia od najdawniejszych czasów. Już w 1127 roku miał powstać w podłuckim Żydyczynie monastyr świętego Mikołaja. Badający dzieje Łucka historycy odnaleźli pieczęć miejską z wizerunkiem świętego, pochodzącą z XVI wieku. Warto podkreślić, że zostały one odnalezione w krakowskim Muzeum Czapskich, w wyniku poszukiwań dawnych wzorów łuckiego herbu, podjętych przez miejskich urzędników w latach 30-tych XX wieku. Rezultatem tych szeroko zakrojonych badań było też inne znalezisko, świadczące o tym, że Mikołaj nie miał bynajmniej wyłączności na patronowanie stolicy Wołynia. Otóż, jak dowiadujemy się z artykułu Tadeusza Świszczowskiego, zamieszczonego w «Ziemi Wołyńskiej» (nr 1, styczeń 1939), niejaki mgr Michniewicz odnaleźć miał we lwowskich archiwach szesnastowieczną łucką pieczęć ławniczą, przedstawiającą anioła z krzyżem w dłoni. Dalsze badania doprowadziły naukowców do wniosku, że mają do czynienia z wizerunkiem Archanioła Michała, który najprawdopodobniej figurował na pieczęciach ławniczych i wójtowskich, podczas gdy Mikołaj zdobył pieczęć miejską.

Okres rosyjskiego panowania na Wołyniu przyniósł kolejne ciekawe zmiany w miejskiej heraldyce. Anatol Dublański pisze, komentując artykuł Świszczowskiego, iż w rosyjskim dzienniku urzędowym z 1911 roku przedstawione zostały herby miast wołyńskich. Wśród nich jako symbol Łucka figuruje tarcza, na dole której widnieje rysunek mrowianiej wieży, ze stojącym na niej rycerzem średnowiecznym. Rycerz w prawej ręce trzyma miecz pochylony do murów, w lewej, podniesionej do góry – krzyż.

Trzy postaci męskie – św. Mikołaj, Michał Archanioł i bezimienny rycerz nie wyczerpują jednak skomplikowanego tematu łuckiej heraldyki. W rezultacie starań ówczesnej Rady Miejskiej, 12 kwietnia 1907 r. gubernator wołyński zatwierdził miał bowiem herb Łucka, przedstawiający kobietę płynącą w łodzi, na tle dwóch wież zamkowych nierównej wysokości i szerokości. W wyprostowanych rękach trzyma ona wieniec, na głowie ma koronę. Etymologię tego enigmatycznego symbolu szczegółowo omawia w swym opracowaniu Świszczowski: «Nikt dotychczas nie wyjaśnia powodu, z jakiego umieszczono wieniec w rękach postaci stojącej na łodzi. Tłumaczenie takie pojawia się jednak w związku z istnieniem do dnia dzisiejszego zwyczajem kościelnym w katedrze łuckiej. Oto w pierwszą niedzielę lipca odprawiane jest w katedrze nabożeństwo ku czci męczennika-

Herb zatwierdzony przez władze rosyjskie

Obecny projekt herbu m. Łucka

rycerza św. Recesa. Relikwie świętego przywiózł do Łucka z Rzymu ówczesny biskup Grochowski, dla uproszenia Boga uchylenia klęski «morowego powietrza», jaka dziesiątkowała ludność miasta. W związku z nabożeństwem kapłan rozdaje dziewczętom małe zielone wianuszki na pamiątkę dnia przywiezienia relikwii i ustania moru w Łucku».

W 1938 roku symbolika miejska po raz kolejny stała się powodem burzliwej dyskusji wśród łuckich radnych i całej miejskiej społeczności. Ostatecznie Rada zwróciła się do MSW o zatwierdzenie jako herbu Łucka wizerunku kobiety w łodzi. Decyzja ta spotkała się z ostrą krytyką niektórych środowisk, o czym świadczyć może ironiczny ton artykułu «Rady dla Rady» zamieszczony w «Głosie Wołynia». Autor sugeruje w nim radnym: «załatwić ostatecznie sprawę herbu miejskiego Łucka i wydać odpowiedni komunikat, gdyż według ostatnich wersji herb ten przedstawia dziewczę w łodzi z podniesionymi rękami, przy czym nie wiadomo dokładnie, z jakiego powodu ma ona podniesione ręce (...). Pierwszą więc rzeczą byłoby opuszczenie jej rąk, bo nie przystoi mieć w herbie tak lękliwej niewiasty».

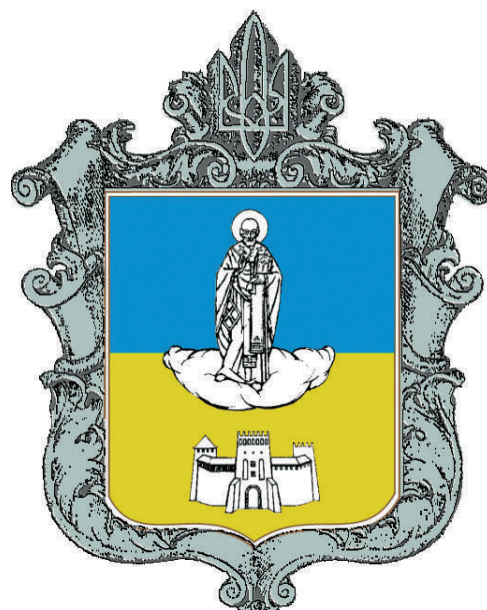
Co ciekawe, postać panny z dwoma wiankami w rękach występuje we współczesnym herbie Torczyna, którego mieszkańcy najwyraźniej nie przejmują się bojaźliwością swej patronki.

Powyższa wycieczka w głąb dziejów Łucka udowadnia, że za plecami świętego Mikołaja skrywa się cały korowód interesujących postaci, które w różnych okresach historii patronowały mieszkańcom miasta, warto podkreślić je od mroków niepamięci.

Elżbieta ZIELIŃSKA

Herb z pocz. XIX w.
Zbiory Wołyńskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk

Niniejszy herb był zatwierdzony decyzją Łuckiej Rady Miejskiej z 23 sierpnia 2007 r. Przedstawia on, jak czytamy na stronie internetowej miasta, złotą postać świętego Mikołaja w episkopskim stroju, boso, na złotym polu. W prawej dłoni święty trzyma pastorał w kształcie krzyża, w lewej otwartą księgę. Wizerunek, który dziś zdobi budynki miejscowej administracji i jest rozpoznawalny przez większość mieszkańców Łucka, jeszcze osiem lat temu wyglądał nieco inaczej. W poprzedniej wersji herbu postać świętego Mikołaja umieszczono na dwubarwnej niebiesko-żółtej tarczy. Święty stoi na obłoku i ukazany jest w scenie widzenia. U stóp postaci na żółtym tle znajduje się stylizowane wyobrażenie łuckiego zamku. Biskupa spoglądającego z wysokości obłoków na Zamek Lubarta, nie do końca odpowiadającego wymogom heraldyki, uznano za oficjalny symbol miasta w 1998 roku (dec. Rady Miejskiej z 29.01.1998).

Od końcówki lat 90-tych XX wieku symboliczny patronat nad stolicą Wołynia, podobnie jak nad wieloma innymi miastami – polskimi: Chrzanowem, Rabką, Mikołajowem, słowackimi: Liptowskim Mikulaszem i Preszowem, sprawuje święty Mikołaj. Dlaczego właśnie ten święty został umieszczony w herbie Łucka?

Na decyzji zaważyły z pewnością przesłanki historyczne. Kult świętego był charakterystyczny dla Wołynia od najdawniejszych czasów. Już w 1127 roku miał powstać w podłuckim Żydyczynie monastyr świętego Mikołaja. Badający dzieje Łucka historycy odnaleźli pieczęć miejską z wizerunkiem świętego, pochodzącą z XVI wieku. Warto podkreślić, że zostały one odnalezione w krakowskim Muzeum Czapskich, w wyniku poszukiwań dawnych wzorów łuckiego herbu, podjętych przez miejskich urzędników w latach 30-tych XX wieku. Rezultatem tych szeroko zakrojonych badań było też inne znalezisko, świadczące o tym, że Mikołaj nie miał bynajmniej wyłączności na patronowanie stolicy Wołynia. Otóż, jak dowiadujemy się z artykułu Tadeusza Świszczowskiego, zamieszczonego w «Ziemi Wołyńskiej» (nr 1, styczeń 1939), niejaki mgr Michniewicz odnaleźć miał we lwowskich archiwach szesnastowieczną łucką pieczęć ławniczą, przedstawiającą anioła z krzyżem w dłoni. Dalsze badania doprowadziły naukowców do wniosku, że mają do czynienia z wizerunkiem Archanioła Michała, który najprawdopodobniej figurował na pieczęciach ławniczych i wójtowskich, podczas gdy Mikołaj zdobył pieczęć miejską.

gerba, zatwierdzonego miejscowymi чиновниками у 30-х рр. XX ст. Результатом таких широкомасштабних досліджень стала інша знахідка, яка засвідчила, що Миколай не мав виняткових повноважень щодо опіки над волинською столицею. Отже, як довідуємося зі статті Тадеуша Свіщовського, розміщеної у видання «Ziemia Wołyńska» (№ 1, січень 1939 р.), якийсь магістр Міхневич мав знайти у львівських архівах луцьку лавничу печатку XVI ст., на якій був представлений ангел із хрестом у долоні. Подальші дослідження привели науковців до висновку, що вони мають справу із зображенням Архангела Михаїла, котрий, швидше за все, фігурував на лавничих та вїтківських печатках тоді, коли Миколай оздоблював міські печатки.

Період російського панування на Волині приніс чергові цікаві зміни в міській геральдиці. Анатолій Дублянський пише, коментуючи статтю Свіщовського, що в російському щоденному урядовому виданні за 1911 р. були представлені герби волинських міст. Серед них символом Луцька фігурує щит, знизу якого видніється зображення мурованої вежі із середньовічним лицарем на вершці. Лицар у правій руці тримає схилений до стін меч, а в лівій – піднятий догори хрест.

Три чоловічі постаті – Святий Миколай, Архангел Михаїл та безіменний лицар, щоправда, не вичерпують складної теми луцької геральдики. У результаті старань тогочасної міської ради 12 квітня 1907 р. волинський губернатор затвердив герб Луцька, який представляв жінку, що пливе в човні, на тлі двох замкових веж різної висоти та ширини. У випростаних руках вона тримає вінки, а на голові має корону. Етимологію цього загадкового символу детально описує у своїй праці Свіщовський: «Ніхто донині не пояснює причини, у зв'язку з якою було зображено вінки в руках постаті, що стоїть у човні. Таке пояснення з'являється у зв'язку з наявним до сьогоднішнього дня звичаєм, що існує в Луцькому костелі. У першу неділю липня в костелі відправляється богослужіння в пам'ять про мученика-лицаря Святого Ресеса. Реліквію святого привіз до Луцька з Риму тогочасний єпископ Гроховський від того, щоб просити Бога відвернути «смертоносне повітря», яке нищило жителів міста. У зв'язку з богослужіннями, священник роздає дівчатам невеликі зелені вінки у пам'ять про день, коли до Луцька привезли реліквію та припинилася чума».

У 1938 р. міська символіка вперше стала приводом для жвавої дискусії серед луцьких депутатів та всієї міської громадськості. Рада звернулася до МВС про остаточне затвердження гербом Луцька зображення жінки в човні. Це рішення викликало гостру критику деяких суспільних кіл, про що може свідчити іронічна за тоном викладу стаття «Поради для Ради», вміщена у виданні «Głos Wołynia». Автор пропонує депутатам «остаточно вирішити справу герба Луцька й оприлюднити відповідне повідомлення про це, оскільки за останніми версіями цей герб представляє дівчину в човні з піднятими руками, причому точно невідомо у зв'язку з чим у неї підняті руки (...). Отже, спочатку потрібно було б опустити її руки, оскільки не годиться мати на гербі настільки боязку жінку».

Цікаво, що постать дівчини з двома вінками в руках присутня в сучасному гербі Торчина, жителі якого точно не переймаються боязливостю своєї опікунки.

Така мандрівка вглиб історії Луцька доводить, що за плечима Святого Миколая приховується цілий хоровод цікавих постатей, які в різні періоди історії опікувалися жителями міста. Потрібно оберегати їх від забуття.

Elżbieta ZIELIŃSKA

Міędzy Wilnem a Lwowem rozproszona

Була частинкою Вільнюса та Львова

Polska dziennikarka ze Lwowa, Bożena Rafalska nie żyje. Zmarła 23 marca. W kwietniu obchodziłaby 14 lecie założenia kwartalnika «Lwowskie Spotkania», którego była redaktorem naczelnym i wydawcą.

To pismo poświęcone kulturze i sztuce było niezwykle, wprost wyrastające z klimatu przedwojennego Lwowa. Stanowiło mieszankę melancholii i marzenia o bezpowrotnie utraconej polskiej epoce. Tylko Bożena, ze swoją wrażliwością, bezkompromisowością estetyczną i dbałością o zgodność formy i treści – mogła wydawać takie pismo. Inne niż wszystkie – jedyne. Secesyjna winieta z panoramą lwiego grodu autorstwa Sergiusza Szachwerdow-Krochmala, Ormianina ze Lwowa, niedzisiejszy format, dużo przestrzeni dającej czytelnikowi oddech – było czystą przyjemnością przeglądać pismo jakby wprost przeniesione z dawnych, lepszych czasów.

Pomimo krytyki nie rozumiejących niczego wyznawców nowoczesności, którzy chcieliby wszystko zgłajszachtować do formatu ulotki reklamowej z supermarketu, Bożena się nie ugięła. I wygrała. Niezapomniane pozostaną numery pisma poświęcone Obronie Lwowa w 1918 roku i Orletem Lwowskim, Akcji Burza we Lwowie, trylogia o królu Janie III Sobieskim czy numery tematyczne o Zbigniewie Herbercie.

Jak trudno zrozumieć, że Bożeny już nie ma; wymknęła się nam, zagubiła, odeszła. Trudno zrozumieć, bo najpierw trzeba by pokonać nieprzekraczalny szczyt bólu, narastającego buntu i rozpacz.

Była jedną z najbliższych mi Osób. Pewnie też dla wielu z nas, tu zgromadzonych w Kościele św. Antoniego we Lwowie. A jednak Ja utraciliśmy.

Ale jest jakimś pociesającym paradoksem, a nawet więcej – może znakiem od Boga, że Bożenę żegnamy w tej właśnie świątyni, tak dla Niej ważnej. Przecież to tu, dzięki Bożenie Rafalskiej, Jej wieloletniemu zaangażowaniu i wysiłkom udało się po raz pierwszy uczcić Księcia Poetów Polskich – Zbigniewa Herberta – tablicą upamiętniającą jego chrzest. I tuż za rogiem, drugą tablicą na domu przy Łyczakowskiej 55 – gdzie się urodził. Tylko ci, którzy wtedy razem z Bożeną, w 2002 roku, starali się o to upamiętnienie wiedzą ile to wymagało hartu i determinacji. Bez Niej, nic by się nie udało. Jej sukces ma w tym miejscu materialny, trwały ślad.

Bożena Rafalska urodziła się w 1949 roku we Lwowie, na Łyczakowie, nieopodal dawnych koszar 14 Pułku Ułanów Jazłowieckich. Jak sama pisała: «Jestem dzieckiem Łyczakowa, wyrastałam w cieniu Orłąt. Na 1 listopada najpierw szliśmy na grób Babci, a potem zawsze na Cmentarz Obrońców Lwowa, który zapamiętałam jeszcze z czasów, kiedy nie był doszczętnie zniszczony. Mama uczyła nas, mnie i moją siostrę Krystynę, jak robić lampiony, które ustawialiśmy u Babci i na Obrońcach. Tak o Nich zawsze mówiliśmy – Obrońcy. 1 listopada w Dzień Zaduszny działało się tam coś pięknego, uroczystego i autentycznego. Coś przeciw powszechnemu zakłamaniu». Ukończyła polską szkołę im. Marii Konopnickiej, a na studia pojechała do Wilna, do jednego wówczas szkoły wyższej w ZSRR z językiem polskim – Instytutu Pedagogicznego. «Pewnego razu, kiedy przyjechałam na wakacje – wspomina w artykule w Lwowskich Spotkaniach – spotkałam swego kolegę Ukraińca – Jurka. Powiedział mi: musisz się przygotować, oni to wszystko zburzyli. Nie idź tam, chyba śledzą... Nie poszłam, pobiegłam tam. Kiedy zobaczyłam te zniszczenia, te powalone krzyże, wydarte płyty piaskowca miałam tylko jedno pytanie – za co? Wtedy, w tym momencie oszołomienia, egoistycznie myślałam tylko o tym, dlaczego nam zniszczyli to piękne miejsce? Nam dzieciom Łyczakowa, które wyrastały wśród tego tajemniczego cmentarza». Czy trzeba czegoś więcej byśmy zrozumieli w jak niezwyklej okolicznościach kształtował się charakter i postawa Bożeny Rafalskiej?

Po ukończeniu studiów rozpoczęła pracę w jedynej wydawanej wtedy w Rosji Sowieckiej polskiej gazecie – wileńskim «Czerwonym

Sztandarze». Unikała komunistycznej propagandy pisząc głównie o literaturze, historii i kulturze. Miała świetny zmysł plastyczny, sama dobrze malowała, więc zajmowała się też pisaniami recenzji z wystaw malarskich. W końcu lat osiemdziesiątych, w okresie odrodzenia polskości na Ukrainie, wróciła do rodzinnego Lwowa i korzystając z doświadczeń wileńskich stała się pomysłodawczynią, założycielką a właściwie odnowicielką, pierwszej polskiej gazety na Ukrainie – «Gazety Lwowskiej». Przez dziesięć lat była jej redaktorem naczelnym. Nadała gazecie unikatowy charakter i niepowtarzalny klimat, wiążąc polskość z uniwersalną tradycją Lwowa. W roku 2001 założyła miesięcznik «Lwowskie Spotkania», poświęcony głównie kulturze, sztuce i życiu artystycznemu Polaków we Lwowie, na ziemi lwowskiej i na Ukrainie.

Bożena Rafalska była nie tylko dziennikarką, ale nade wszystko jednoosobową instytucją kultury we Lwowie. To ona inspirowała i realizowała takie projekty jak Dni Zbigniewa Herberta, polsko-ukraińskie wydanie jego poezji, a także trwale upamiętnienie miejsc związanych z poetą we Lwowie. Wymagało to zgromadzenia wokół miesięcznika grupy światłych, aktywnych i odważnych Polaków oraz Ukraińców, a także przy ich pomocy, przewycięzania wielu trudności, uprzedzeń i niechęci. Nie tylko w środowisku ukraińskim niestety...

Bożena Rafalska zawsze uczestniczyła w Dniach Kultury Polskiej we Lwowie, zajmowała się promocją młodych twórców polskich: poetów, fotografów, malarzy, literatów. Inspirowała szereg działań kulturalnych służących współpracy polsko-ukraińskiej czego najlepszym dowodem jest bogata seria literatury polskiej w tłumaczeniu na język ukraiński Wydawnictwa «Kamieniar» ze Lwowa, z którym Bożena współpracowała przez 15 lat. Sama też zajmowała się literaturą co zostało docenione przez jury konkursu literackiego im. Kazimierza Wierzyńskiego pod przewodnictwem prof. Jacka Łukasiewicza. Za cykl opowiadań zdobyła pierwszą nagrodę.

W roku 2002 Bożena Rafalska była inicjatorem założenia Lwowskiego Towarzystwa Przyjaciół Sztuk Pięknych. Jako jego wiceprezes propagowała działalność Towarzystwa na łamach Lwowskich Spotkań, a także przyczyniła się do przekazania na jego rzecz poddasza przy ulicy Rylejewa (dawnej Badenich). Była członkiem Związku Dziennikarzy Polskich na Wschodzie oraz Federacji Organizacji Polskich na Ukrainie.

23 березня померла польська журналістка зі Львова Боżена Рафальська. У квітні вона відзначала б 14-річчя з дня заснування kwartalnika «Lwowskie Spotkania», головним редактором і видавцем якого була.

лампадки, котрі ми ставили на могилі бабці та на Цвинтарі оборонців. Ми про них завжди так говорили – оборонці. 1 листопада там відбувалося щось надзвичайне, урочисте, автентичне. Щось, що суперечило загальному лицемірству». Вона закінчила польську школу імені Марії Конопницької, а на навчання поїхала до Вільнюса, до єдиного на той час вищого навчального закладу в СРСР, де викладали польською мовою, – Вільнюського педагогічного інституту. «Одного разу, коли я приїхала на канікули, – згадує в статті журналу «Lwowskie Spotkania», – я зустріла свого колегу українця – Юрка. Він сказав: приготуйся, вони все зруйнували. Не йди туди, мабуть, слідкують... Я не пішла, а побігла туди. Коли побачила ті руйнування, ті повалені хрести, видерті плити пісковика, у мене було тільки одне запитання – за що? Тоді, в той момент, коли я була приголомшена, я егоїстично думала тільки про одне: чому нам зруйнували це прекрасне місце? Нам, дітям Личакова, котрі вирости серед цього таємничого цвинтаря». Чи потрібно щось більше, щоб ми зрозуміли, в яких незвичних обставинах формувався характер і позиція Боżени Рафальської?

Цей журнал, присвячений культурі та мистецтву, був надзвичайним. Він на прямому був пов'язаний із довоєнною атмосферою Львова. Складався із суміші меланхолії та мрій про безповоротно втрачену польську епоху. Тільки Боżена з її чутливістю, естетичною безкомпромісністю і дбайливим ставленням до відповідності форми та змісту могла видавати такий журнал. Не такий, як всі, єдиний. Сеце-сійна віньєтка з панорамою міста Лева Сергія Крохмала-Шахвердова, вірменина зі Львова, незвичний як на сьогоднішній день формат, багато простору, що дає читачеві перепочинок. Було дуже приємно переглядати журнал, ніби перенесений безпосередньо зі старих, кращих часів.

Незважаючи на критику прихильників сучасності, які, не розуміючи нічого, хотіли би все звести до рівня рекламної листівки із супермаркету, Боżена не піддалася. І виграла. Незабутніми залишаться номери журналу, присвячені обороні Львова в 1918 р. і Львівським орлятам, акції «Буря» у Львові, трилогії про короля Яна III Собеського та тематичні номери про Збігнева Герберта.

Як важко зрозуміти, що Боżени немає; зникла, загубилася, відійшла. Важко зрозуміти, тому що спочатку потрібно подолати граничний поріг болю, наростання бунту й відчаю.

Вона була однією з найближчих мені людей. Напевно, такою була для багатьох із нас, тих, хто зібрався в костелі Святого Антонія у Львові. Однак ми її втратили.

Проте втішає один парадокс, можливо, навіть більше – знак від Бога: те, що ми прощаємося з Божею саме в цьому храмі, такому важливому для неї. Саме тут завдяки Божені Рафальській, її багаторічній посвяті та зусиллям вдалося вперше вшанувати Збігнева Герберта – у цьому храмі відкрили пам'ятну дошку про його хрещення. Відразу за рогом, на будинку на вулиці Личаківській, 55, де він народився, – інша меморіальна дошка. Тільки ті, хто тоді у 2002 р. разом із Божею добивалися цього увічнення, знають, скільки це потребувало мужності та рішучості. Без неї нічого не вдалося б, її успіх має в цьому місці тривалий матеріальний слід.

Боżена Рафальська народилася в 1949 р. у Львові, в Личакові, недалеко від колишніх казарм 14 полку Язловецьких уланів. Як сама писала: «Я дитина Личакова, виросла в тіні орлят. 1 листопада ми йшли спочатку на могилу бабці, а потім завжди на Цвинтар оборонців Львова, який я запам'ятала ще з часів, коли він не був дощенту знищений. Мама вчила нас, мене й мою сестру Кристину, як робити

Після закінчення навчання вона почала працювати в єдиній у Радянському Союзі польській газеті «Czerwony Sztandar», що виходила у Вільнюсі. Вона уникала комуністичної пропаганди, пишучи здебільшого про літературу, історію та культуру. Володіла прекрасним мистецьким чуттям, сама добре малювала, тому займалася також написанням рецензій на художні виставки. У кінці 80-х років, під час відродження польськості в Україні, повернулася до рідного Львова і, використовуючи свій вільнюський досвід, стала автором ідеї, засновником, а точніше відновником, першої польської газети в Україні – «Gazety Lwowskiej». Протягом десяти років була її головним редактором. Вона надала газеті унікальний характер і неповторний клімат, пов'язуючи польськість з універсальними традиціями Львова. У 2001 р. заснувала щомісячне видання «Lwowskie Spotkania», присвячене в основному культурі, мистецтву й мистецькому життю поляків у Львові, на львівській землі і в Україні.

Боżена Рафальська була не просто журналісткою, вона передусім була одноосібною інституцією культури у Львові. Це вона була натхненником та реалізатором таких проєктів, як Дні Збігнева Герберта, польсько-українське видання його поезії, а також увічнення місць у Львові, пов'язаних із поетом. Це вимагало згуртування навколо видання групи світлих, активних і відважних поляків та українців, а також подолання з їхньою допомогою багатьох труднощів, упереджень і неприязні. На жаль, не тільки в українському середовищі...

Боżена Рафальська завжди була учасницею Днів польської культури у Львові, займалася промоцією молодих польських творців: поетів, фотографів, художників, літераторів. Вона надихала низку культурних подій, які служили польсько-українській співпраці, найкращим доказом якої є багата серія перекладеної українською мовою польської літератури, що побачила світ у львівському видавництві «Камінь», із котрим Боżена співпрацювала протягом 15 років. Сама теж займалася літературою, що оцінило журі літературного конкурсу імені Казимира Вежинського під керівництвом професора Яцка Лукасевича. За цикл оповідань отримала першу нагороду.

У 2002 р. Боżена Рафальська була ініціатором створення Львівського товариства прихильників мистецтва. Як заступник голови, пропагувала діяльність товариства на сторінках видання «Lwowskie Spotkania», а також посприяла передачі товариству горища в будинку на вулиці Рилеєва (колишня вулиця Баденіх). Була членом Спілки польських журналістів на Сході та Федерації польських організацій в Україні.

Trudno wyobrazić sobie Lwów bez Bożeny Rafalskiej. Dla wielu zakochanych w tym mieście jego czar urzekał właśnie przez Nią – Jej wrażliwość, subtelność, nawet kruchość. Obca była jej wszelka ostentacja. Polskość, w której obronie, nieraz stawiała niezłomnie i bezkompromisowo, była wciąż delikatna, wsparta na głębokiej wiedzy i kulturze. Była dobrym, wrażliwym człowiekiem, oddanym i wiernym przyjacielem.

Dzisiaj Bożeny z nami już nie ma. Pewnie idzie ulicami swojego nieistniejącego a jednak rzeczywistego miasta. Jedyne prawdziwego. Z torbą wypchaną materiałami, które wreszcie nic nie ważą. Przebiega od Ostrej Bramy wprost na Lwowski Rynek. Przez Cmentarz Orłąt do tego grobu gdzie leży Matka i Serce Syna. Z góry trzykrzyskiej patrzy, o zachodzie słońca, na cerkiew Św. Jura i wieżę kościoła Elżbiety. Z Antokola, spod kościoła św. Piotra i Pawła – na katedrę Ormiańską. A ponad dachami

Lwowa wznoszą się delikatnie wieże wileńskich Misjonarzy. I jeszcze jedno jest tam miejsce – gdzie z Kopca Tatarskiego widać panoramę Przemyśla, a dalej srebrną wstęgę Sanu. Widać mały domek otoczony malwami. Wreszcie jest u siebie. W swojej spełnionej Arkadii dobra i piękna. I są tam z Nią najlepsi przyjaciele – mąż Aleksander Oboladze – polski Gruzin z Wilna, Sergiusz Szachwerdow-Krochmal, ormiański książę Szachwerdzian, Walery Bortiakow, Rosjanin z najbardziej polską duszą na świecie. I przychodzi tam Zbigniew Herbert, bo lwowianie zawsze znajdą sposób by sobie pogadać nawet w takich, nadzwyczajnych, okolicznościach. I pewnie my też chcielibyśmy być na takim spotkaniu. Ale nie będziemy. Bo zabrakło nam miłości i wierności. Teraz będziemy do tego spotkania dojrzewać. A, że się spotkamy, Bożeno – jestem tego pewien.

Rafał DZIĘCIOŁOWSKI

Важко уявити собі Львів без Божени Рафальської. Багатьом закоханим у це місто його чарівність відкрилася саме завдяки їй, її вразливості, витонченості, навіть тендітності. Їй не була властива демонстративність. Польськість, на захист якої вона не раз ставала незламно і безкомпромісно, була завжди делікатною, базувалася на глибоких знаннях і культурі. Вона була доброю, чуйною людиною, відданим і вірним другом.

Сьогодні Божени вже немає з нами. Мабуть, ходить вулицями свого втраченого, однак справжнього міста. Єдиного справжнього. Із сумкою, наповненою матеріалами, які, зрештою, нічого не важать. Прибігає від Острої Брами просто на львівський Ринок. Через Цвинтар орлят до тієї могили, де лежить мати і серце сина. Із гори Трьох христів дивиться при заході сонця на церкву Святого Юра і вежі костелу Святої Єльжбети. З Антакальніса, з-під костелу Святих Петра і Павла – на Вірменську

церкву. А понад дахами Львова підіймаються вежі вільнюського костелу Місіонерів. Є там ще одне місце, де з Татарського пагорба видно панораму Перемишля, а далі срібну стрічку Сяну. Видніється малий будиночок, оточений мальвами. Нарешті вона в себе. У своїй реалізованій Аркадії добра і краси. Там разом із нею найкращі друзі: чоловік Александр Оболадзе – польський грузин із Вільнюса, Сергій Крохмаль-Шахвердов – вірменський князь Шахвердян, Валерій Бортяков – росіянин із найбільш польською душею на світі. Туди приходить і Збігнев Герберт, тому що львів'яни завжди знайдуть можливість, щоб порозмовляти, навіть за таких надзвичайних обставин. Мабуть, ми також хотіли би бути на такій зустрічі. Але не будемо. Бо не вистачило нам любові й вірності. Тепер будемо дозрівати до цієї зустрічі. А те, що побачимося, Божено, я впевнений.

Рафал ДЗЕНЦЬОЛОВСЬКИЙ

*Z najgłębszym bólem
przyjęliśmy wiadomość o śmierci
Naszej Drogiej*

Bożeny Rafalskiej

*dziennikarki polskiej ze Lwowa
redaktor naczelnej Gazety Lwowskiej i Lwowskich Spotkań
orędowniczki pamięci o Zbigniewie Herbercie w jego mieście rodzinnym.
Z Jej odejściem utraciliśmy część nas samych – przyjaciela...*

Rodzina Zbigniewa Herberta

W dniu 23 marca 2015 roku zmarła we Lwowie

Ś P Bożena Rafalska

*dziennikarka polska, założycielka «Gazety Lwowskiej»,
redaktor naczelny «Lwowskich Spotkań»,
animatorka życia polskiego w Wilnie, we Lwowie i na Ukrainie.
Mądry i dobry człowiek.
«a którzy tylko osierocą wyziębły pokój parę książek
pusty kałamarz białą kartę – zaprawdę nie umarli cali»
Na zawsze pozostaniesz w naszej pamięci, zawsze będzie nam Ciebie brak*

Rada, Zarząd i pracownicy Fundacji Wolność i Demokracja

«Kultura» w Łucku

W Łucku została otwarta wystawa «Jerzy Giedroyc i jego dzieło. Dorobek Biblioteki «Kultury», którą wcześniej eksponowano we Lwowie i Iwano-Frankowsku.

«Każdy naród ma swoje autorytety. Jednym z takich autorytetów dla nas Polaków jest Jerzy Giedroyc» – zaznaczyła na wstępie Konsul Generalny RP w Łucku Beata Brzywczy. Otwarcie wystawy odbyło się 1 kwietnia. Kilka słów o Redaktorze powiedzieli także prorektor Akademii Ostrogskiej Petro Kraluk, kierownik Wydziału ds. Mniejszości Narodowych Wołyńskiej Obwodowej Administracji Państwowej Oleksandr Krawczuk i inni. Dyrektor wydawnictwa «Kluczi» Dmytro Hołowenko przedstawił książkę «Jerzy Giedroyc, Emigracja ukraińska, Listy 1950-1982» (tłumaczenie na ukraiński) oraz «Польські студії» – zbiory publikacji naukowych zwycięzców konkursu im. Giedroycia organizowanego co roku przez Ambasadę RP w Kijowie. Pozycje te można kupić w księgarni «Kluczi» w Łucku (ul. Woli 2).

Informacja prezentowana na wystawie zawarta jest na 26 planszach. Ekspozycja zaczyna się od 1946 r., w którym założono Instytut Literacki – był on ambasadorem nie tylko Polaków, ale także Ukraińców, Litwinów czy przedstawicieli innych narodów w okresie panowania rządów komunistycznych na ich ziemiach. Każda plansza ma swój tytuł. Niektóre z nich nawiązują do tytułów książek, wydanych w Bibliotece «Kultury» i symbolizują główne okresy działalności wydawniczej Jerzego Giedroycia oraz Instytutu Literackiego. O tych okresach autorzy wystawy opowiedzieli za pośrednictwem słów Redaktora. Ostatnia plansza dotyczy 2000 roku, roku w którym zmarł Jerzy Giedroyc.

Wystawa prezentuje historię paryskiej «Kultury» i Instytutu Literackiego, opowiada się o jego założycielach, współpracownikach i autorach. Podczas prac nad nią wzięto pod uwagę polityczny kontekst, w którym działały te instytucje.

«Kwestia oddziaływania przez słowo była dla mnie rzeczą najważniejszą» – to cytat Giedroycia, od którego rozpoczyna się ekspozycja. Należy podkreślić, że pod koniec lat 40-tych Redaktor wysunął koncepcję ułożenia przez Polskę dobrych stosunków z sąsiadami na Wschodzie, bez rozszczeń terytorialnych.

Autorem niniejszej wystawy jest Fundacja Kultury Paryskiej z siedzibą w Warszawie. Projekt wystawy z katalogiem «Jerzy Giedroyc i jego dzieło. Dorobek Biblioteki «Kultury» w czterech wersjach językowych (w języku polskim, angielskim, francuskim i ukraińskim) został zrealizowany dzięki dofinansowaniu ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego RP.

W Łucku wystawę można będzie obejrzeć do 14 kwietnia W Galerii Sztuki Wołyńskiej Organizacji Związku Plastyków Ukrainy (ul. Łesi Ukrainki 24). W dniach 15 kwietnia – 11 maja wystawa będzie czynna w Akademii Ostrogskiej.

Natalia DENYSIUK

«Культура» в Луцьку

У Луцьку відкрили виставку «Єжи Гедройць та його справа. Dorobek biblioteki «Kultury», котру перед тим експонували у Львові та Івано-Франківську.

назвою «Польські студії», які можна придбати у книгарні «Ключі» (пр-т Волі, 2).

Відвідувачі можуть ознайомитися з матеріалом виставки, що розташований у тематично-хронологічному порядку на 26 стендах. Експозиція починається від 1946 р., коли з'явився Літературний інститут, котрий був своєрідним «посольством» не тільки поляків, але й українців, литовців та інших народів у період панування на їхніх землях тоталітарного режиму. Кожен стенд має назву. Деякі з них перегукуються із заголовками книжок, виданих у рамках серії бібліотеки «Культури», які символізують головні періоди видавничої діяльності Єжи Гедройця та Літературного інституту. Про них автори виставки розповіли за допомогою цитат зі слів редактора. Останній стенд присвячений 2000 р., коли помер Єжи Гедройць.

На виставці представлено історію паризької «Культури» та Літературного інституту, розповідається про засновників інституту, співробітників та авторів. Під час підготовки експозиції взято до уваги політичний контекст, який супроводжував діяльність цих інституцій.

«Впливати через слово – ось що для мене було важливим», – цими словами Гедройця починається виставка. Зауважимо, що редактор уже наприкінці 40-х рр. ХХ ст. запропонував концепцію побудови Польщею добрих стосунків зі східними сусідами, що передбачала відсутність територіальних претензій.

Виконавцем виставки є фонд «Паризької культури» у Варшаві. Проект виставки та каталог «Єжи Гедройць та його справа. Dorobek biblioteki «Kultury» в чотирьох мовних версіях (польській, англійській, французькій та українській) виконано завдяки фінансовій підтримці Міністерства культури та національної спадщини Республіки Польща.

У Луцьку виставка діятиме до 14 квітня 2015 р. в Галереї мистецтв Волинської організації Національної спілки художників України (вул. Лесі Українки, 24а). З 15 квітня до 11 травня її можна буде відвідати в Острозі.

Наталія ДЕНИСЮК

Święto poezji i prozy polskiej

27 marca w Łucku odbył się VIII Konkurs Recytatorski Poezji i Prozy Polskiej dla mieszkańców Ukrainy, którego celem jest propagowanie literatury polskiej na Ukrainie oraz integracja Polaków i Ukraińców, doskonalenie warsztatu artystycznego, konfrontacja dokonań twórczych.

Młodych recytatorów powitali reprezentanci komitetu organizacyjnego: konsul Rzeczypospolitej Polskiej w Łucku Dorota Dmuchowska, Komisarz Polsko-Ukraińskich Spotkań Mistrzów Słowa, kierownik Działu Edukacji Kulturalnej Centrum Kultury w Lublinie, animator kultury Anna Krawczyk, kierownik Wydziału Kultury Rady Miasta Łuck Tetiana Hnatiw, prezes Towarzystwa Kultury Polskiej im. Tadeusza Kościuszki Nina Poremska i docent Wołyńskiego Instytutu Ekonomii i Zarządzania dr Sofia Mular.

Konsul Dorota Dmuchowska w słowie powitalnym powiedziała, że «organizatorzy wybrali najlepszy dzień dla organizacji konkursu – Międzynarodowy Dzień Teatru...» Zaznaczyła także, że dzięki podobnym wydarzeniom odbywa się poznanie literatury polskiej i słowa polskiego: «To nie jest tylko konkurs literacki – to święto poezji i prozy». Konsul przypomniała, że w tym roku finał odbędzie się 16-19 kwietnia w Łucku, a nie w Lublinie, jak było w poprzednich latach.

Kierownik Wydziału Kultury Rady Miasta Łuck Tetiana Hnatiw przekazała pozdrowienia od mera miasta Mykoły Romaniuka i zaznaczyła, że konkurs recytatorski z każdym rokiem staje się bardziej popularny, ponieważ coraz więcej uczestników spotyka się w Łucku. Powiedziała do zebranych, że: «To właśnie ten konkurs, to widowisko artystyczne, daje nam możliwość lepszego zrozumienia siebie nawzajem, prowadzenia dialogu kulturowego, budowania mostów porozumienia między sąsiadującymi narodami Ukrainy i Polski».

W konkursie spróbowało swoich sił 52 uczestników z Łucka, Kiwerc, Kowla, Nowowohłyńska, Równego, Zdołbunowa, Połtawy, Tarnopola i Szepetówki. Wszyscy recytatorzy otrzymali dyplomy z podziękowaniem za propagowanie literatury polskiej na Ukrainie. Takimi samymi dyplomami zostali wyróżnieni także nauczyciele i korepetytorzy, którzy przygotowywali uczestników do konkursu. Laureatami zostali Iryna Stojewa, Olena Stepenyszyna, Bohdan Olich, Anna Myroniuk, Władysław Melnyk, Anna Malczewska, Nina Makucha, Olena Kulisz, Julia Kudłaj, Jurij Dmytruk, Olga Wengerec, Julia Borzun, Tetiana Bondaruk i Mychajło Barakow.

Zwycięzców wybierało członkowie jury: Zasłużona Artystka Ukrainy Halina Każan, nauczycielka polskiego języka skierowana na Ukrainę przez Ośrodek Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą Jadwiga Demczuk, wykładowca Katedry Języków Obcych i Tłumaczeń Wołyńskiego Instytutu Ekonomii i Zarządzania dr Anżelika Janowiec, polonista Waclaw Mojsia, sławista, wykładowca Katedry Turystyki i Komunikacji Socjalnych Akademii Technologii Rekreacyjnych i Prawa Rymma Redczuk.

Organizatorami konkursu są Wydział Kultury Rady Miasta Łuck, Centrum Kultury w Lublinie, Towarzystwo Kultury Polskiej na Wołyniu im. Tadeusza Kościuszki, Wołyński Instytut Ekonomii i Zarządzania.

Impreza została objęta patronatem Konsula Generalnego RP w Łucku Beaty Brzywczy, Mera Miasta Łuck Mykoły Romaniuka i Prezydenta Miasta Lublin Krzysztofa Żuka. Konkurs odbył się dzięki wsparciu finansowemu Konsulatu Generalnego RP w Łucku.

Olga SZERSZEN

Свято поезії та прози

27 березня в Луцьку відбувся VIII Декламаторський конкурс польської поезії та прози для мешканців України, мета якого – популяризація польської літератури в Україні, інтеграція українців та поляків, а також вдосконалення творчих вмінь учасників, співставлення їхніх творчих досягнень.

16–19 квітня в Луцьку, а не в Любліні, як у попередні роки.

Керівник управління культури Луцької міської ради Тетяна Гнатів передала вітання від міського голови Миколи Романюка та відзначила, що декламаторський конкурс із кожним роком набирає популярності, адже дедалі більше учасників збирається в Луцьку. «Це саме той конкурс, те мистецьке дійство, яке дозволяє нам краще зрозуміти один одного, вести культурний діалог, котрий дає можливість будувати містки порозуміння між народами-сусідами Україною та Польщею», – додала вона.

У конкурсі спробували свої сили 52 учасники з Луцька, Ківерців, Ковеля, Нововолинська, Рівного, Здолбунова, Полтави, Тернополя, Шепетівки. Всі декламатори отримали дипломи-подяки за популяризацію польської літератури в Україні. Такими ж дипломами нагородили вчителів та репетиторів, які підготували учасників до конкурсу. Лауреатами ж стали Ірина Стоєва, Олена Степанишена, Богдан Оліх, Анна Миронюк, Владислав Мельник, Анна Мальчевська, Ніна Макуха, Олена Куліш, Юлія Кудлай, Юрій Дмитрук, Ольга Венгерієць, Юлія Борзун, Тетяна Бондарук та Михайло Бараків.

Обирали переможців члени журі: заслужена артистка України Галина Кажан, учителька польської мови, скерована в Україну Осередком розвитку польської освіти за кордоном, Ядвіга Демчук, кандидат філологічних наук, викладач кафедри іноземної філології та перекладу Волинського інституту та менеджменту Анжеліка Яновець, філолог-полоніст Вацлав Мойся, філолог-славист, викладач кафедри туризму і соціальних комунікацій Академії рекреаційних технологій і права Римма Редчук.

Організатори конкурсу: управління культури Луцької міської ради, Центр культури в Любліні, Товариство польської культури на Волині імені Тадеуша Костюшка, Волинський інститут економіки та менеджменту.

Захід пройшов під патронатом Генерального консула РП у Луцьку Беати Бживчи, міського голови Луцька Миколи Романюка та президента міста Любліна Кшиштофа Жука. Конкурс відбувся за матеріальної підтримки Генерального консульства РП у Луцьку.

Ольга ШЕРШЕН

Нова книжка віршів та перекладів

Життя Марії Сергій ЖАДАН 18.04.15 СУБОТА ЛУЦЬК

ІНФОРМАЦІЯ:
ПОЛЬСЬКИЙ ІНСТИТУТ
У КИЄВІ
+38 (044) 278 16 01
polinst.kiev.ua

Дні
польського
кіно

КИЇВ
Культурний центр
Кінотеатр «Київ»
вул. Червоно-
армійська, 19
(044) 234 33 80
kievkino.com.ua

Будинок Кіно
вул. Саксаганського, 6
Синя зала
ukrkino.com.ua
(044) 287 52 25

ОДЕСА
Кінотеатр
"U-Cinema"
Французький б-р, 33
(0482) 33 95 55
u-cinema.od.ua

ВІННИЦЯ
Кінотеатр «Родина»
вул. Козицького, 47
(0432) 35 04 97

ЛУЦЬК
Кінотеатр
«Premier City»
вул. Сухомлинського, 1
ТРЦ «Порт-Сіті»
(0332) 78 78 79
premiercity.com.ua

ХАРКІВ
Кінотеатр «8 ½»
вул. Донець-
Захаржевського, 6/8
(068) 511 91 10
smartcinema.com.ua

Дні
польського
кіно

15-27
квітня
2015

Із 21 до 26 квітня 2015 р. Луцьк приєднається до ювілейного фестивалю Х Дні польського кіно. Глядачі матимуть змогу переглянути шість кінострічок, одна з яких отримала цьогорічну премію «Оскар» у номінації «Найкращий фільм іноземною мовою».

Покази відбуватимуться в кінотеатрі «Premier City», що знаходиться в ТРЦ «ПортСіті» на вул. Сухомлинського, 1 у Луцьку. Квитки можна придбати в касах кінотеатру. Вартість квитка 30 грн. Початок сеансів о 19:00.

Графік показів фільмів фестивалю в Луцьку

21.04.2015 – «Іда»
Цьогорічна премія «Оскар» у номінації «Найкращий фільм іноземною мовою».
Режисер: Павел Павліковський / 2013 / 79 хв.
Молода черниця дізнається, що вона єврейка, похрещена в дитинстві заради порятунку від Голокосту. Разом зі своєю єдиною родичкою, усуненою від влади комуністкою, вона їде до рідного містечка. Це подорож у пошуках своєї особистості, любові та прощення.

22.04.2015 – «Хочеться жити»
Режисер: Мачей Пепшица / 2013 / 107 хв.
«Хочеться жити» – це фільм, що базується на правдивих подіях. Це історія Матеуша, хворого з ДЦП, який у ранньому дитинстві був визнаний лікарями «рослиною» і дебілом, з яким ніколи не буде контакту.

Через 25 років з'ясувалося, що він цілком нормальна та інтелегентна людина. Фільм – хроніка життя героя.

23.04.2015 – «Невловиме»
Режисер: Яцек Борцух / 2013 / 90 хв.
«Невловиме» – це наповнена емоціями історія кохання Міхала (Якуб Гершал) і Каріни (Магдалена Бєрус), пари польських студентів, які знайомляться й закохуються один в одного, працюючи в сонячній Іспанії. Безтурботний літній роман переривається драматичною подією, що назавжди змінить життя героїв.

24.04.2015 – «Громадянин»
Режисер: Єжи Штур / 2014 / 108 хв.
У своїй новій комедії Єжи Штур висміює всіх і вся, не жаліючи при цьому навіть себе. Це його найсмішніша роль із часів «Сексмісії». Так само, як і попередня культова комедія, «Громадянин» показує, що незалежно від системи, в якій знаходяться поляки, вони завжди сміються над своїми вадами та всілякими «ізмами».

25.04.2015 – «Боги»
Режисер: Лукаш Палковський / 2014 / 112 хв.
Незвичайна історія про бунтівника, який кинув

виклик природі, владі та власним можливостям. Це фільм про першу вдалу польську пересадку серця, здійснену професором Релігою в місті Забже. Драматизм невдалих операцій, битва за кожен удар серця, великі амбіції й болісні поразки, самотність генія, який повстав проти своїх наставників і розпочав революцію в польській медицині. Яку ціну він заплатив за свій успіх?

26.04.2015 – «Варшавське повстання»
Автор ідеї – Ян Комаса, сценарій – Ян Олдаковський, Пьотр Слівовський, Йоанна Павлюшкевич, діалоги – Йоанна Павлюшкевич, Міхал Суфін / 2013 / 85 хв.
«Варшавське повстання» – це перший у світі художній фільм, повністю змонтований із документальних матеріалів, що розповідає про зазначену історичну подію очима двох молодих репортерів, що є свідками повстанських битв. У фільмі використано автентичну кінохроніку 1944 р. Використовуючи сучасні технології колоризації й реконструкції аудіовізуальних матеріалів, а також запросивши до співпраці гроно знаменитих майстрів, автори реалізували проект, що не має світових відповідників.

17:00 Презентація-дискусія : Театр ляльок
(вул. Кривий вал, 18)

Квитки за адресами:
- каса філармонії на Театральному майдані
- кав'ярня "Кофеїн" (вул. Винниченка, 8)
- книгарня "Освіта" (пр. Волі, 8)
- книгарня "Ключі" (пр. Волі, 2)

Телефони для довідок: 098 630 58 12, 099 618 59 43
Ціна: 30 грн.
В день заходу: 45 грн.

30.03. Харків / 31.03. Полтава / 01.04. Дніпропетровськ / 02.04. Запоріжжя
03.04. Кривий Ріг / 04.04. Кременчук / 06.04. Кіровоград / 07.04. Черкаси
08.04. Чернігів / 09.04. Суми / 14.04. Ужгород / 15.04. Івано-Франківськ
16.04. Львів / 17.04. Острог / 17.04. Рівне / 18.04. Луцьк / 19.04. Тернопіль
22.04.-25.04 Київ / 27.04. Житомир / 28.04. Вінниця / 29.04. Хмельницький
30.04. Чернівці / 01.05. Кам'янець-Подільський / 08.05.-11.05. 6 міст Луганщини
12.05. Маріуполь / 13.05. Херсон / 14.05. Миколаїв / 15.05. Одеса

У рамках проекту «Війна та культура: діалог ворогів?»

Monitor
Wołyński

11

Informacja
wołyńska
Волинська
інформація

Реконструкцію міжнародного автомобільного пункту пропуску «Устилуг» планують завершити до грудня 2015 р. Нині роботи призупинено для проведення археологічного дослідження.

Rekonstrukcję Międzynarodowego Drogowego Przejścia Granicznego Uściług planuje się zakończyć do grudnia 2015 r. W tej chwili prace zostały wstrzymane ze względu na badania archeologiczne.

Завершився перший етап реалізації проекту «Розвиток співробітництва в галузі санаторно-курортного туризму на польсько-українському прикордонні». Збудовано водолікувальний комплекс на території санаторію «Пролісок» (Грем'яченська сільська рада).

Zakończył się pierwszy etap realizacji projektu «Rozwój współpracy w dziedzinie turystyki uzdrowiskowo-sanatoryjnej na pograniczu polsko-ukraińskim». Na terenie uzdrowiska «Prolisok» we wsi Hremiacze został otwarty zakład wodoleczniczy.

УМВС України у Волинській області повідомляє, що особи, котрі в період із 1 до 30 квітня добровільно здадуть зброю, боєприпаси, вибухові матеріали та спеціальні засоби, які зберігають незаконно, будуть звільнені від кримінальної відповідальності.

Zarząd MSW Ukrainy w obwodzie wołyńskim informuje, że osoby, które w okresie 1-30 kwietnia dobrowolnie złożą broń, amunicję, materiały wybuchowe i środki specjalne przechowywane nielegalnie, unikną odpowiedzialności karnej.

На території області щороку реєструють понад 800 випадків гострого інфаркту міокарда, майже 7 тис. осіб помирають від ішемічної хвороби серця.

Na terenie obwodu co roku rejestruje się ponad 800 przypadków zawału mięśnia sercowego, a prawie 7 tys. osób umiera na chorobę niedokrwienną serca.

ПАТ «Волиньгаз» протягом останніх 3 років інвестувало в модернізацію газотранспортної системи області майже 65 млн грн.

S.A. «Wołyńgaz» w ciągu ostatnich trzech lat zainwestowała w modernizację systemu transportu gazu na terenie obwodu wołyńskiego prawie 65 mln hrywien.

CMYK

Weekend w mieście inspiracji

Lublin jest doskonałym miejscem na weekendowy wypad dla mieszkańców zachodniej Ukrainy. Dogodny dojazd oraz niskie ceny kuszą turystów z Polski i zagranicy.

Pierwsze udokumentowane wzmianki o mieście pochodzą z 1198 roku, lecz już w VI wieku zaczęto się osiedlać na jego terenie. Lublin otrzymał prawa miejskie w 1317 roku, czyli niespełna 700 lat temu. Z ważniejszych dat w historii miasta warto wspomnieć dzień 1 lipca 1569 roku, kiedy sejm walny podpisał w Lublinie porozumienie między Koroną Królestwa Polskiego a Wielkim Księstwem Litewskim. W wyniku unii powstało państwo nazwane Rzeczpospolitą Obojga Narodów, połączone osobą monarchy, a także herbem, walutą, sejmem oraz polityką zagraniczną i obronną. Wydarzenie upamiętnił na płótnie Jan Matejko, a jego obraz można podziwiać w muzeum na lubelskim zamku. Herb miasta przedstawia kozła wspiniętego na winorośl stąd Lublin nazywa się również Kozim Grodem.

Najnowsza historia miasta również obfituje w interesujące wydarzenia. W listopadzie 1918 roku, na kilka dni przed ogłoszeniem przez Polskę niepodległości, w Lublinie powołano Rząd Ludowy Republiki Polskiej pod przewodnictwem Ignacego Daszyńskiego.

Współczesny Lublin jest największym miastem we wschodniej Polsce. Jego powierzchnia wynosi 147,5 km², natomiast liczba ludności liczy niespełna 350 tys. osób. Funkcjonuje tu dwanaście uczelni wyższych, skupiających łącznie około 100 tys. studentów.

Dlaczego warto przyjechać do Lublina? Jest to miasto z niepowtarzalnym klimatem, łączące tradycję ze współczesnością. Leży we wschodniej Polsce, co sprzyja odwiedzinom zagranicznych turystów, szczególnie z Ukrainy i Białorusi. Na zwiedzanie miasta nie potrzeba wielu dni, wystarczy weekend. Niższe, niż w innych polskich miastach, koszty życia oraz wysoki poziom nauczania sprawiają, że do Lublina przyjeżdża coraz więcej studentów zza wschodniej granicy.

Miasto obfituje w liczne pamiątki i zabytki. Miejscem, które trzeba zobaczyć, jest Stare Miasto. To właśnie jego teren stał się sceną dla wielu filmów, co jest zasługą autentycznego wyglądu oraz średniowiecznego układu ulic. Znajdziemy tam dwie zabytkowe bramy, Krakowską i Grodzką, stary ratusz, czyli Trybunał Koronny, plac po dawnym kościele farnym, kilka wielowiekowych świątyń, historyczne kamienice i pałace, muzea, teatry oraz wielokrotnie przebudowywany zamek z XII wieku. W okresie wiosenno-letnim miasto zamienia się w stolicę kultury, a to za sprawą licznych przedsięwzięć. W czerwcu warto zajrzeć na Noc Kultury, podczas której można bezpłatnie zwiedzić muzea i inne instytucje oraz wziąć udział w koncertach i przedstawieniach, a w lipcu trzeba zobaczyć Carnaval Sztuk-Mistrzów, czyli festiwal sztuki nowego cyrku i teatru. Tradycyjnie w sierpniu odbywa się Jarmark Jagielloński, organizowany na cześć słynnych lubelskich jarmarków z XV i XVI wieku. Obecnie impreza ma charakter turystyczny i przyciąga wielu uczestników.

Poza Starym Miastem warto odwiedzić Plac Litewski z pomnikiem Unii Lubelskiej, park miejski zwany Ogrodem Saskim, Jeszywas

Chachmej Lublin, dawną największą uczelnię talmudyczną na świecie z synagogą i mykwą, czy zespół cmentarny z XVIII wieku, gdzie znajdziemy nagrobki w językach polskim, rosyjskim, ukraińskim, niemieckim i wielu innych. Miłośnicy folkloru powinni zajrzeć do skansenu, a osoby spragnione kontaktu z naturą mogą udać się do ogrodu botanicznego, lasu Stary Gaj czy na wycieczkę lub piknik nad Zalewem Zemborzycki.

W latach 1941-1944 na terenie dzisiejszego Lublina funkcjonował niemiecki obóz koncentracyjny oraz jeniecki. Na Majdanku życie straciło prawie 80 tys. osób pochodzenia polskiego, żydowskiego, rosyjskiego, białoruskiego, ukraińskiego i innych. Obecnie funkcjonuje tam muzeum otwarte dla zwiedzających. Jest ono bezpłatne, a na jego terenie znajdują się Pomnik Walki i Męczeństwa oraz mauzoleum, gdzie można złożyć kwiaty i oddać hołd poległym. Majdanek cieszy się szczególną popularnością wśród turystów. Każdego dnia dawny obóz odwiedzają wycieczki szkolne, a także młodzież z Izraela.

Oprócz zwiedzania samego miasta warto udać się poza jego granice. Nieopodal Lublina leżą miasta i miejscowości o bogatych walorach turystycznych, np. Kazimierz Dolny, Nałęczów, Zamość, Zwierzyniec, Janów Lubelski czy Chełm. Do Warszawy dojedziemy w zaledwie trzy godziny. Położenie Lublina czyni go atrakcyjnym dla fanów aktywnego wypoczynku. Szlaki piesze, rowerowe czy kajakowe sprzyjają uprawianiu sportu, a urozmaicona rzeźba terenu napawa wyjątkowymi widokami.

Lublin oferuje dogodne połączenie komunikacyjne zarówno z centralną Polską, jak i Ukrainą. Przez miasto przebiegają ważne drogi krajowe i międzynarodowe. Europejską trasą E373 dojedziemy do Chełma i granicy polsko-ukraińskiej w Dorohusku (Jagodzinie), natomiast E372 poprowadzi nas na przejście graniczne w Hrebennem (Rawie Ruskiej). Z Lublina dojedziemy również autobusami do Lwowa i Łucka oraz pociągami do Kijowa.

W mieście znajduje się kilkanaście hoteli o różnym standardzie, w tym jeden pięciogwiazdkowy. Jednak osoby szukające oszczędności też znajdą tu coś dla siebie. W Lublinie funkcjonuje kilka schronisk i hosteli, można również nocować w domach studenckich i kwaterach prywatnych. Ceny za nocleg są niższe niż w innych polskich miastach, dzięki czemu turyści chętniej zostają tu na dłużej.

Rozejrzyj się – jesteś w mieście inspiracji! Od kilku lat takie hasło promuje Lublin. Nie ma w tym krztu przesady, wystarczy przyjechać do Koziego Grodu i przekonać się na własnej skórze. Nie znajdziemy tu zgiełku wielkiej metropolii czy powalających na kolana zabytków. Jednak urok Starego Miasta, ciekawe przedsięwzięcia kulturalne oraz spokój i dużo zieleni sprawiają, że niejednokrotnie będziemy chcieli wracać do Lublina.

Agnieszka BADER
Foto: 1. Obóz koncentracyjny Majdanek.
2. Zamek w Lublinie.

Вихідні в місті інспірації

Льблін – ідеальне місце, де можуть провести вихідні жителі Західної України. Зручне сполучення та низькі ціни спокушують туристів із Польщі та закордоння.

Перша документальна згадка про місто сягає 1198 р., проте перші поселення на його території з'явилися вже в VI ст. Майже 700 років тому, в 1317 р., Льблін отримав міські права. Серед важливих дат історії міста варто згадати день 1 липня 1569 р., коли Загальний сейм підписав у Льбліні порозуміння між Польським королівством та Великим князівством Литовським. У результаті унії з'явилася держава з назвою Річ Посполита обох народів, які мали спільного монарха, а також герб, валюту, сейм та закордонну й оборонну політику. Подію увіковічнив на полотні Ян Матейко, його картині можна помилуватися в музеї Льблінсько-го замку. На гербі міста є козлик, що спинається на виноградну лозу, тому Льблін також називають Козиним градом.

Найновіша історія міста також сповнена цікавими подіями. У листопаді 1918 р., за кілька днів до оголошення Польщею незалежності, в Льбліні зібрали Народний уряд Польської Республіки під керівництвом Ігнація Дашинського. Сучасний Льблін – це найбільше місто Східної Польщі. Його площа становить 147,5 км², а кількість населення – майже 350 тис. осіб. Тут функціонує дванадцять вищих навчальних закладів, у яких загалом навчаються 100 тис. студентів.

Чому варто приїхати до Льбліна? Це місто з неповторним кліматом, що поєднує традиції та сучасність. Знаходиться в Східній Польщі, що сприяє гостинам закордонних туристів, особливо з України та Білорусі. На відвідини міста не потрібно багато днів, вистачить вихідних. Нижчі, в порівнянні з іншими польськими містами, витрати на проживання та високий рівень навчання сприяють тому, що до Льбліна приїжджає все більше студентів із заходу кордону.

Місто рясніє численними цікавинками та пам'ятками. Обов'язково потрібно побачити Старе місто. З огляду на автентичний вигляд та середньовічну систему вулиць саме його територія стала місцем для зйомок багатьох фільмів. Там знайдемо дві старовинні брами, Краківську та Гродську, стару ратушу, тобто Коронний трибунал, площу, де колись був парадний майданчик, кілька сотлітніх святилищ, історичні кам'яні будинки й палаци, музеї, театри та замок XII ст., який багато разів перебудовували. У весняно-літній період завдяки численним заходам місто перетворюється в культурну столицю. У червні варто побувати на Ночі культури, коли безкоштовно можна відвідати музеї та інші інституції, а також взяти участь у концертах та інших заходах. У липні треба побачити Карнавал майстрів мистецтва, тобто фестиваль мистецтв нового цирку та театру. В серпні традиційно відбувається Ягелонський ярмарок, організований на честь славетних льблінських ярмарків XV-XVI ст. Нині свято має туристичний характер і збирає багато учасників.

Окрім Старого міста, варто відвідати Литовську площу з пам'ятником Льблінській унії, міський парк, що носить назву «Огород Саскі», Єши-вас Хакмей Льблін – давній найбільший у світі

навчальний заклад із вивчення Талмуду разом із синагогою та миквою або цвинтарний комплекс XVIII ст., де знайдемо надгробки, підписані польською, російською, українською, німецькою та багатьма іншими мовами. Шанувальники фольклору повинні заглянути до скансену, а ті, хто прагне єдності з природою, можуть відвідати ботанічний сад, прогулятися до Старого гаю або на пікнік до Зембожицької затоки.

У 1941–1944 рр. на території нинішнього Льбліна функціонував німецький концентраційний табір та в'язниця. У Майданеку було страчено майже 80 тис. осіб польського, єврейського, російського, білоруського, українського походження та представників інших національностей. Зараз там діє відкритий для відвідувачів музей. Вхід безкоштовний, а на його території знаходяться Пам'ятник боротьби і мучеництва, а також мавзолей, до якого можна покласти квіти та віддати честь загиблим. Майданек особливо популярний серед туристів. Щоденно колишній табір відвідують шкільні групи, а також молодь з Ізраїлю.

Окрім відвідин самого міста, варто також податися за його межі. Неподалік від Льбліна знаходяться міста та села з багатьма туристичними традиціями, наприклад Казімеж Дольний, Наленчів, Замость, Звєжинець, Янув Любельський або Холм. До Варшави доїдемо за якихось три години. Місцезнаходження Льбліна робить його привабливим для фанів активного відпочинку. Пішохідні, велосипедні дороги та шляхи для каноеїстів сприяють спортивному способу життя, а урізноманітнений ландшафт зворушує винятковими краєвидами.

Льблін пропонує зручні транспортні сполучення як із Центральною Польщею, так і з Україною. Через місто проходять важливі дороги національного та міжнародного значення. Європейською дорогою № E373 доберемося до Холма і польсько-українського кордону в Доругуську (Ягодині), а траса № E372 проведе нас на прикордонний перехід у Гребенному (Рава-Руська). Із Льбліна також доїдемо автобусами до Львова та Луцька, а потягом – до Києва.

У місті знаходиться кільканадцять готелів різного стандарту якості, зокрема один п'ятизірковий. Однак особи, котрі заощаджують, теж знайдуть тут щось для себе. У Льбліні функціонує кілька турбаз та хостелів, можна також заночувати в студентських гуртожитках і в приватних квартирах. Ціни за нічліг нижчі, ніж в інших польських містах, завдяки чому туристи радо залишаються на довший час.

Поглянь навколо – ти в місті інспірації! Упродовж кількох років таке гасло популяризує Льблін. Тут немає ані крихти перебільшення, вистачить приїхати до Козиного граду, щоб переконатися в цьому на власному досвіді. Ми не знайдемо тут шуму великого міста чи «приголомшливих» пам'яток. Проте чари Старого міста, цікаві культурні заходи, спокій і багато зелені призводять до того, що ми ще не один раз хотітимемо повертатися до Льбліна.

Агнешка БОНДЕР
Фото: 1. Концентраційний табір Майданек.
2. Замок у Льбліні.

Informacje Lubelskie

■ «Szkoła Orłąt» w Dęblinie kończy 90 lat. Słynna na świecie uczelnia lotników wykształciła wielu świetnych pilotów, którzy rozslawili Polskę. Niezaprzeczalnie dużą postacią był Franciszek Żwirko, który przed II wojną światową wielokrotnie rozslawiał Polskę na całym świecie, głównie poprzez ustanawianie rekordów długich przelotów. Przeleciał Atlantyk, w prestiżowych ogólnosiwiatowych zawodach Challaange 1932 zajął pierwsze miejsce wspólnie ze Stanisławem Wigurą. Potem polscy piloci, wyszkoleni w dęblińskiej szkole, wslawili się w walkach z hitlerowskimi atakami lotniczymi na Anglię. Niemieccy lotnicy doznali wielu strat, gdy w powietrznych walkach o Anglię, brał udział Witold Urbanowicz, przed wojną wykładowca w Dęblinie. Absolwent uczelni w Dęblinie, Mirosław Hermaszewski został jedynym, jak dotąd, polskim kosmonautą. Wśród 1881 studentów dęblińskiej uczelni, aż 1581 to cywile, którzy uczą się «sztuki latania» w służbie cywilnej. Od 2011 roku uczelnia nazywa się Wyższą Szkołą Oficerską Sił Powietrznych, przy której powstało Muzeum Sił Powietrznych.

■ W lasach Lubelszczyzny dwukrotnie wzrosła populacja łosi. Jest ich obecnie ok. 6 tys., a więc dwa razy tyle co w roku 2000. Dużo łosi jest na Roztoczu, zwłaszcza w Roztoczańskim Parku Narodowym, wiele na Pojezierzu Łęczyńsko-Włodawskim, w «pasie» nadbużańskim, w Puszczy Solskiej. Niestety łosie wyrządzają szkody rolnikom, zaglądają również, w poszukiwaniu pożywienia, do miast. Lubelska prasa niejednokrotnie pokazywała zdjęcia łosi, przemierzających ulice miast np. Białej Podlaskiej czy Lublina.

■ W lubelskim hospicjum dla dzieci im. Małego Księcia, otwarty został oddział stacjonarny dla dzieci nieuleczalnie chorych. Dotąd takie dzieci korzystały z hospicjum w Rzeszowie.

■ Bohdan Zadura – puławski poeta i literat, ma «swoją ławkę». Może na niej siadać jeszcze za swego żywota. Ławkę umieszczono przed wejściem do Miejskiej Biblioteki w Puławach. Jest to niespodzianka władz miejskich z okazji jego 70-lecia.

■ Władze miejskie Lublina postanowiły, że w obrębie nowego stadionu «Arena» usytuowane zostanie Muzeum Sportu. Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji ma już dużo pamiątek, dotyczących rozwoju sportu w Lublinie i w całym województwie. Będzie je zbierać do końca roku, bo jak twierdzi, tych «pamiątek» jest bardzo dużo, a muzeum musi być bogate. Otwarcie zaplanowano na grudzień.

■ W Lublinie powstało Biuro Miejskie Architekta Zieleni. Pierwszą szefową tego biura została Hanna Pawlikowska. Architekt zieleni zajmie się kompleksowo w całym mieście terenami zielonymi, wytypuje nowe miejsca nasadzeń zieleni, zajmie się opiniowaniem miejsc wypoczynku w mieście.

■ W Polsce, a więc i w Lubelskiem, duży nacisk kładzie się na pozyskiwanie energii naturalnej, niekonwencjonalnej, a więc ogrzewanie wody, całych mieszkań i domów promieniami słonecznymi, budowę wiatraków czy biogazowni. Do końca roku, ma być gotowa największa w regionie siłownia wiatrowa – Farma Wiatrowa Lubartów. W gminach Michów i Abramów stanie 16 wiatraków. Aby turbiny nie były dokuczliwe, bo są przecież hałaśliwe, będą stawiane w odległości od domów mieszkalnych minimum 500 metrów. Ci, którzy wydzierzawiają swoje grunty pod turbiny wiatrowe, otrzymają co roku 20 tys. złotych. Gmina natomiast właśnie z tego tytułu otrzyma od inwestora prawie 2 miliony złotych rocznie, a potem co roku do gminnej kasy będzie wpływać milion złotych. Budowę zajmie się, wyspecjalizowana w tych pracach, firma hiszpańska.

■ W Lublinie pokazał się «rodzynek» komunikacyjny. Jest nim pierwszy samochód elektryczny, którym jeździ Lublinianin Arkadiusz Małek. Auto zostało zarejestrowane i jego właściciel jeździ po ulicach Lublina. Samochód marki Renault napędzany jest silnikiem elektrycznym. Można go ładować włączając wtyczkę prądową do każdego gniazdka 220V. Do pełnego naładowania baterii potrzeba trzech godzin. Wystarczy na cały dzień. Auta elektryczne to niezaprzeczalnie przyszłość motoryzacji.

■ Oprócz dotychczasowych połączeń w czwartki i niedziele, do Frankfurtu nad Menem niebawem będzie można lecieć z lotniska w Świdniku, także we wtorki. Loty do Frankfurtu nad Menem umożliwią szybką przesiadkę do prawie 160 połączeń na całym świecie.

■ Dwa pogrzeby miał ostatni żołnierz antykomunistycznego podziemia Józef Franczak pseudonim «Lalek». Urodzony w 1918 roku we wsi Majdan Kozic Górnych, w wieku 17-stu lat wstąpił do Wojska Polskiego. Brał udział w wojnie obronnej 1939 roku. Dostał się do niewoli niemieckiej, z której uciekł. W okresie okupacji walczył jako partyzant Armii Krajowej. W 1944 roku został wcielony do II Armii Wojska Polskiego z której zdezerterował, gdyż był świadkiem rozstrzelania byłych żołnierzy AK. I tak zaczął się jego 18-letni okres walki podziemnej, już w okresie «Polski Ludowej». Wydany przez konfidenta został rozstrzelany w dniu 21 października 1963 roku. Pochowany został w bezimiennym grobie na cmentarzu przy ulicy Unickiej w Lublinie. Po czterech latach poszukiwań zwłok «Lalka», rodzina znalazła jego szczątki, ale bez głowy. Pochowano go na cmentarzu w Piaskach koło Lublina. Wreszcie, przy pomocy naukowców, znaleziono czaszkę «Lalka» wśród rekwizytów pomocniczych do nauki, w Akademii Medycznej w Lublinie. Wyprawiono więc, przy udziale kompanii honorowej Wojska Polskiego, drugi pogrzeb, tym razem głowy «Lalka». Najpierw uroczystości pogrzebowe odbyły się w archikatedrze lubelskiej, a potem na cmentarzu w Piaskach.

■ W Lublinie pojawiła się pierwsza sfinansowana przez prywatną firmę stacja Lubelskiego Roweru Miejskiego. Od pozostałych 40 nie różni się niczym, oprócz tego że za jej ustawienie płaćto nie miasto, ale centrum handlowe Lublin Plaza. Operator systemu, firma Nextbike, prowadzi obecnie rozmowy z innymi firmami na temat ustawienia nowych stacji.

Adam TOMANEK

Люблінська інформація

■ «Школі орлят» у Дембліні виповнюється 90 років. Всесвітньовідомий навчальний заклад підготовки льотчиків навчив багатьох чудових пілотів. Беззаперечно, велика постать – Францішек Жвірко, котрий перед Другою світовою війною багаторазово прославляв Польшу в усьому світі, переважно встановлюючи рекорди в довгих перельотах. Він перелетів Атлантичний океан під час престижних світових змагань «Challenge 1932», посівши перше місце разом зі Станіславом Вігурою. Згодом польські пілоти, випускники демблінської школи, стали відомими завдяки боротьбі проти авіаційних атак гітлерівців на Англію. Німецькі льотчики зазнали багатьох втрат, коли в повітряних битвах за Англію брав участь Вітольд Урбанович, котрий до війни був викладачем у Дембліні. Випускник цього навчального закладу Мирослав Гермашевський став першим і єдиним донині польським космонавтом. Серед 1 881 студента демблінського закладу 1 581 – цивільний. Вони вивчають «мистецтво польотів» у цивільній авіації. Із 2011 р. заклад носить назву Вища офіцерська школа повітряних сил, при якій діє Музей повітряних сил.

■ У лісах Люблінщини вдвічі зросла популяція лосів. Нині їх нараховується 6 тис., тобто удвічі більше, ніж у 2000 р. Багато лосів є на Розточчі, особливо в Розточанському національному парку, чимало – на Ленчинсько-Влодавському поозер'ї, в надбужанській смузі, в Пуці Сольській. На жаль, лосі завдають шкоду фермерам, у пошуках поживи заглядають також до міст. Люблінська преса неодноразово показувала фотографії лосів, котрі ходять вулицями міст, наприклад у Білій Підлясці чи Любліні.

■ У Люблінському хоспісі для дітей імені Малого принца відкрили стаціонарне відділення для невиліковно хворих дітей. Донині такі діти перебували в хоспісі в Жешові.

■ Богдан Задюра, пулавський поет і прозаїк, має свою лавку. Її відкрили ще за життя письменника й розмістили перед входом до міської бібліотеки в Пулавах. Це несподіваний подарунок від місцевої влади з нагоди 70-річчя письменника.

■ Міська влада Любліна вирішила, що в районі нового стадіону «Арена» буде Музей спорту. Міський осередок спорту та відпочинку вже має багато пам'яток, що стосуються розвитку спорту в Любліні та в усьому воєводстві. Збір експонатів триватиме до кінця року, оскільки пам'яток дуже багато і музей хоче зібрати їх якнайбільше. Відкриття заплановано на грудень.

■ У Любліні з'явилося Міське архітектурське бюро озеленення. Першим керівником цього закладу стала Ханна Павліковська. Архітектор комплексно займатиметься зеленими насадженнями в усьому місті, визначить нові місця для озеленення та відпочинку.

■ У Польщі, а отже й у Любліні, велику увагу приділяють пошукам природної альтернативної енергії для підігріву води, обігріву квартир і будинків сонячним промінням за допомогою будівництва вітряків чи біогазових котлів. До кінця року планують відкриття найбільшої в регіоні вітрової електростанції – вітрової ферми «Любартув». У гмінах Міхув та Абрамув встановлять 16 вітряків. Турбінні двигуни працюють голосно, тому, щоб вони не заважали, їх встановлять на відстані не менше 500 м від житлових будинків. Ті, хто здасть свої земельні ділянки в оренду для встановлення вітрових турбін, щороку отримуватимуть 20 тис. злотих. На такі витрати гміна отримуватиме від інвестора майже 2 млн злотих щороку, а згодом щороку в касу гміни потраплятиме 1 млн злотих. Будівництвом займатиметься іспанська фірма, котра спеціалізується на таких видах робіт.

■ У Любліні є родзинка комунікації. Це перший електричний автомобіль, котрим їздить люблінянин Аркадіуш Малек. Транспортний засіб уже зареєстрований, і його власник рухається вулицями Любліна. Автомобіля марки «Renault» приводить у рух електричний двигун. Його можна заряджати, під'єднуючи вилку зарядки до будь-якої розетки з напругою 220 В. Для повної зарядки достатньо 3 год. Цього вистачить для денної експлуатації. Електромобілі – це, беззаперечно, майбутнє автомобільної галузі.

■ Окрім вже наявних сполучень між аеродромом у Свіднику та Франкфуртом-на-Майні (щочетверга та щонеділі), незабаром будуть нові у віторки. У Франкфурті-на-Майні можна здійснити пересадку на майже 160 сполучень у всьому світі.

■ Два похорони мав останній солдат антикомуністичного підпілля Юзеф Франчак на псевдонім «Лялек». Він народився в 1918 р. в селі Майдан Козіц Горних. У 17-річному віці вступив до Війська Польського. Брав участь в оборонній війні 1939 р. Потрапив у німецьку неволю, з якої втік. У період окупації служив в Армії Крайовій. У 1944 р. був включений до 2-ї армії Війська Польського, з якої дезертирував, оскільки став свідком розстрілів колишніх воїнів АК. Так розпочався 18-річний період його підпільної боротьби вже у часи Народної Польщі. Виданий інформатором він був розстріляний 21 жовтня 1963 р. Похований у безіменній могилі на кладовищі, що на вулиці Уніцькій у Любліні. Після чотирьох років пошуків праху «Лялека» сім'я знайшла його останки без голови. Юзефа Франчака поховали на кладовищі в Пясах біля Любліна. Врешті за допомогою науковців череп «Лялека» знайшли серед допоміжних реквізитів для навчання в Медичній академії у Любліні. З огляду на це організовано другий похорон. У церемонії взяли участь почесні вартів Війська Польського. Спочатку похоронні заходи відбулися в Люблінському кафедральному соборі, а згодом на кладовищі в Пясах.

■ У Любліні виникла перша профінансована приватною фірмою велосипедна стоянка Люблінського міського велосипеда. Від інших 40 стоянок вона нічим не відрізняється, хіба тим, що її встановили не коштами міста, а торгівельного центру «Люблін Плаза». Оператор системи, фірма «Nextbike», нині проводить переговори з іншими підприємствами щодо встановлення нових стоянок.

Адам ТОМАНЕК

«Więcej/mniej» od Aleksandra Bojczyenki

«Більше/менше» від Олександра Бойченка

Крытык і publicysta Aleksandr Bojczyenko opowiedział w Łucku o roli intelektualisty w życiu społeczeństwa, sensie ironii i dowcipach, które mogą spowodować skreślenie z listy studentów.

Oleksandr Bojczyenko to jeden z najbardziej znanych krytyków literackich na Ukrainie. Jego prace translatorskie wzbogacają współczesne życie kulturalne Ukrainy. Przetłumaczył z języka polskiego powieści Daniela Odjii «Tartak», dzieła Andrzeja Stasiuka, Marka Hłaski, Leszka Kołakowskiego, Józefa Hena i Olgi Tokarczuk. Warto dodać, że był stypendystą Programu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego RP «Gaude Polonia». Spotkanie z nim odbyło się 26 marca w SkyBarze w Łucku. Wydarzenie zostało zorganizowane przez Zjednoczenie Artystyczne «stendaL».

Literaturoznawca z Czerniowiec zaprezentował w Łucku swoją nową książkę «Більше/менше» («Więcej/mniej»). Jest także autorem zbiorów esejów «Щось на кшталт шатоку», «Аби книжка», «Мої серед чужих».

Nową książkę «Więcej/mniej», która jest zbiorem publicystycznych tekstów o filozofii, literaturze i polityce, polecił autorowi ułożyć Wasyl Droniak, dyrektor czerniowieckiego wydawnictwa «Książki 21 wieku». Na pierwszą część książki składają się dłuższe teksty, natomiast druga – krótsze. Krytyk śmiało analizuje twórczość takich słynnych mistrzów literatury jak Lina Kostenko, Jurij Andruchowycz, Serhij Żadan czy Jurko Izdryk. Pisarz przyznał się, że pomysłodawcami tytułów większości jego książek są wydawcy, natomiast on sam nie przejmuje się tym, pod jakimi tytułami są publikowane jego teksty.

Spotkanie z Oksandrem Bojczyenką było bardzo ciekawe. Obecni uczestniczyli w dyskusji na temat relacji polsko-ukraińskich, problemów filozoficznych i politycznych, twórczości ukraińskich pisarzy. «W ogóle nie uważam to, co piszę za poważną pracę. Poważną pracą dla mnie są tłumaczenia i redagowanie, które pochłaniają zdecydowaną większość czasu. Również ta książka powstała tylko dlatego, że «wypadł» jeden z moich projektów tłumaczeniowych, w wyniku czego miałem dwa tygodnie wolnego. Wtedy wydawca zaproponował uporządkować i wydać moje teksty. Ja się zgodziłem» – zdradził autor.

Uczestników spotkania interesowało, jaka własna książka jest dla Aleksandra Bojczyenki najbardziej cenna, na co pisarz półżartem odpowiedział: «Oczywiście, że ta. Zaraz wyjaśnię dlaczego. Kiedy z Wasylem uporządkowyaliśmy teksty, hrywna dewaluowała, w wyniku czego wzrosła wartość papieru i druk tej pracy stał się bardzo kosztowny».

Pisarz prezentował swoją książkę zarówno w dzień, podczas spotkania ze studentami na uniwersytecie, jak też dla gości wieczornego spotkania. «Wy dzisiaj na uniwersytecie

ośmieliliście się nazwać mnie intelektualistą, a ja się za to «zemszczę», ale później. Mimo, iż w mojej książce faktycznie poruszony jest problem współczesnych intelektualistów – kim oni są i dlaczego – ja siebie do nich nie zaliczam» – powiedział autor.

W kontekście książek i rozmów o intelektualistach, Aleksandr Bojczyenko opowiedział o niebezpieczeństwach, które czyhają na intelektualistę po tym, jak publicznie zaprezentuje swoje przemyślenia. Za pierwszego takiego intelektualistę literaturoznawca uważa Sokratesa. «Intelektualista daje społeczeństwu prowokacyjne idee i jest otwarty na dyskusję» – podsumował pisarz. Także on opowiadał o poszczególnych postaciach ze świata literatury i zauważył, że w literaturze ukraińskiej jest bardzo mało Hemingwaya i jego prostego, wyraźnego, surowego stylu.

Podczas rozmowy nie udało się ominąć politycznych tematów. «Mamy jednego najbardziej zaciętego wroga i jednego najlepszego przyjaciela – skomentował gość – wrogiem jest Rosja, przyjacielem – Polska... Rosja nie widzi innej opcji, oprócz podbicia naszego państwa, Polska, przeciwnie, robi i będzie robiła wszystko, by Ukraina pozostała niepodległa i była granicą, takim murem, przez który nie przejdzie nawała ze wschodu do Europy» – podzielił się rozważaniami pisarz.

Iryna POLETUCHA

Літературний критик і публіцист Олександр Бойченко розповів лучанам про роль інтелектуала в житті суспільства, сенс іронії та анекдоти, які призводять до відрахування з навчальних закладів.

здивувати присутніх. Жвава дискусія розвинулася навколо питань про польсько-українські взаємини, філософських та політичних проблем життя, творчості українських письменників. «Взагалі я не вважаю своє письмо серйозною роботою. Серйозна робота для мене – це переклади та редагування, чим я й займаюся переважно більшість часу. І ця книжка з'явилася тільки тому, що один із моїх перекладацьких проектів зірвався, і в мене з'явилося два тижні вільного часу. Ось тут видавцеви і сказав: «А давай ми впорядкуємо твої тексти і видамо їх». Ну я й погодився», – розкрив таємницю автор.

Учасникам літературного дійства було цікаво дізнатися, яка власна книга є найціннішою для Олександра Бойченка, на що він жартома відповів: «Безперечно, що ця. Зараз поясню чому. Поки ми з Василем впорядковували тексти, гривня знецінилася, як результат – вартість паперу зросла, і друк цієї роботи став у щонайпрямішому значенні слова найціннішим». Але найбільше, на думку автора, кожен любить те, що написав нещодавно.

Свої окремі тексти літератор зачитував як для університетської аудиторії вдень, так і для вечірніх слухачів. «Ви сьогодні в університеті насмілилися обізвати мене інтелектуалом, і я за це помщуся, але потім. І хоч в моїй книзі дійсно піднімається проблема сучасних інтелектуалів – хто вони і для чого, я себе до них не зараховую», – сказав Бойченко.

У контексті книг та розмов про інтелектуалів Олександр Бойченко розповів про небезпеки, які чекають на інтелектуала після його входження в суспільний простір. Першим таким інтелектуалом літературознавець вважає Сократа. «Інтелектуал подає суспільству провокативні ідеї і готовий дискутувати», – узагальнив письменник. Також він розповідав про окремі літературні постаті й зауважив, що в українській літературі дуже мало Хемінгвея та його простого, чіткого, суворого стилю.

Не вдалося під час спілкування оминати теми політичної. «У нас є один найзапекліший ворог і один найкращий друг, – прокоментував гість, – ворог – це Росія, друг – Польща... Росія не бачить іншого варіанту, як тільки підкорити собі нашу державу, Польща ж навпаки робить і робитиме все для того, щоб Україна залишилася незалежною і стала кордоном, таким собі рубежем, через який не перейде навал з Сходу у Європу», – поділився своїми роздумами автор.

Iryna POLETUCHA

Олександр Бойченко – один із найпомітніших літературних критиків, перекладачів, чий праці збагачують сучасне культурне життя України. Він був стипендіатом програми міністра культури Польщі «Gaude Polonia», здійснив переклади з польської роману Даниеля Одії «Тартак», творів Анджеев Стасюка, Марка Гласка, Лешка Колаковського, Юзефа Гена, Ольги Токарчук. Зустріч із ним відбулася 26 березня в SkyBar у Луцьку. Організатором заходу було мистецьке об'єднання «стendaL».

Чернівецький літератор презентував у Луцьку свою нову книгу «Більше/менше». Йому належить також авторство збірок есеїв «Щось на кшталт шатоку», «Аби книжка», «Мої серед чужих».

Нову роботу «Більше/менше», в якій зібрані публіцистичні тексти про філософію, літературу й політику, автору порадив укласти Василь Дроняк, директор чернівецького видавництва «Книги 21 століття». Прикметно, що до першої частини книги «Більше/менше» ввійшли розлогі тексти і їх кількісно більше, ніж у другій частині, де есеї відповідно коротші. Критик сміливо вдався до аналізу творчості таких відомих майстрів літератури, як Ліна Костенко, Юрій Андрухович, Сергій Жадан, Юрій Іздрик. Письменник зізнався, що назви більшості його книг належать видавцям, бо йому самому бай- дуже, під якими заголовками видавати тексти. Гостеві Луцька вдалося шокувати і приємно

Szansa na studia we Wrocławiu

Zachęcamy do zapoznania się z ofertą stypendialną Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu.

Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu ma do zaoferowania cztery miejsca na studia stacjonarne rozpoczynające się w roku akademickim 2015/2016 na dowolnie wybrany przez kandydata kierunek studiów w ramach fundowanego stypendium im. Stanisława Tołpy.

Kandydat – obywatel z kraju byłego ZSRR – powinien być wyróżniającym się w nauce uczniem, wykazać się pochodzeniem polskim i znajomością języka polskiego potwierdzoną przez konsulat RP oraz mieć dobrą opinię organizacji polonijnej w miejscu zamieszkania.

Stypendium na rok akademicki 2015/2016 wynosi 900 zł miesięcznie i przeznaczone jest na pokrycie kosztów zakwaterowania i wyżywienia.

Stypendium jest przyznawane przez rektora UPWr co roku przez cały okres trwania studiów pod warunkiem uzyskania przez stypendystę pozytywnych wyników w nauce.

Koszty kształcenia stypendysty ponosi UPWr natomiast koszty podróży do Wrocławia, koszty ubezpieczenia zdrowotnego oraz ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków na czas pobytu w Polsce ponosi stypendysta.

Informacja o możliwych do wyboru kierunkach studiów dostępna jest na stronie internetowej Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu www.up.wroc.pl

luck.msz.gov.pl

Шанс на навчання у Вроцлаві

Запрошуємо ознайомитися зі стипендією пропозицією Природничого університету у Вроцлаві.

Природничий університет у Вроцлаві пропонує чотири місця на стаціонарі у 2015/2016 навчальному році. Кандидат може самостійно обрати спеціальність, за якою хоче навчатися в рамках стипендії імені Станіслава Толпі.

Претендент на стипендію повинен бути громадянином однієї з країн колишнього СРСР, добре навчатися, мати польське походження та володіти польською мовою (це має підтвердити консульство РП), а також мати добру рекомендацію полонійної організації за місцем проживання.

Стипендія на 2015/2016 навчальний рік становить 900 злотих щомісяця. Вона призначена на покриття витрат, пов'язаних із проживан-

ням та харчуванням. Стипендія призначається ректором університету щороку на весь термін навчання за умови отримання стипендіатом позитивних результатів у ході навчального процесу.

Витрати на підготовку стипендіата бере на себе навчальний заклад, а витрати, пов'язані із приїздом до Вроцлава, медичним страхуванням та страхуванням від нещасних випадків під час перебування в Польщі, – стипендіат.

Інформація про спеціальності, які можна обрати в рамках стипендійної програми, доступна на Інтернет-сторінці Природничого університету у Вроцлаві: www.up.wroc.pl

luck.msz.gov.pl

Witkacy kontynuuje swój harmider!

28 marca z okazji 130 rocznicy urodzin polskiego artysty Stanisława Ignacego Witkiewicza w Łucku, odbyło się improwizacyjne przedstawienie «Matka» zorganizowane przez studio teatralne «Harmider» we współpracy z charkowskim teatrem «Arabeski».

Wydarzenie odbyło się dzięki wsparciu Konsulatu Generalnego Rzeczypospolitej Polskiej w Łucku. To już kolejny wspólny projekt amatorskiego teatru z przedstawicielami tej polskiej placówki dyplomatycznej, poświęcony twórczości Stanisława Ignacego Witkiewicza: wcześniej mieszkańcy Łucka mieli możliwość obejrzenia sztuki «Witkacy jest / Witkacego nie ma» teatru «Harmider».

Przedstawienie zostało oparte na dramacie «Matka» Witkacego w tłumaczeniu Miśko Barbary – artysty, działacza kulturalnego, aktora, tłumacza literatury polskiej i lidera legendarnego zespołu rockowego «Mertwyj piweń». W sprzedaży już można znaleźć książkę z tłumaczeniami tekstów Witkacego na język ukraiński, która została wydana jeszcze w roku 2013. Nazywa się «Gwint lub brydz – this is the question». Na okładce książki – sam tłumacz, przyciąga uwagę czytelnika.

Przedstawienie było nie tylko improwizacją, lecz także eksperymentem. Do udziału w przedstawieniu zaproszono 5 aktorów-amatorów z Łucka, którzy zostali wybrani podczas castingu. «Pokaz nie będą poprzedzać wykańczające próby... Zapoznamy Was z regułami gry, przeprowadzimy warsztaty, które pomogą Wam otworzyć się na scenie, a później zaprosimy do improwizacji przed naszymi widzami!» – zapowiadał anons na stronie internetowej studia teatralnego «Harmider». Około trzydziestu mieszkańców Łucka miało ochotę spróbować własnych sił w roli aktorów. Casting trwał cztery godziny, a jego uczestnicy mieli w krótkim czasie zaprezentować zdolności oratorskie, plastykę ciała, i charyzmę. W efekcie do amatorskiej części zespołu weszli Natalia Szepel, Mykoła Hawryliuk, Iwanna Tkaczuk, Olga Walanik i Switłana Melnyk. Niektórzy z nich, swoje pierwsze teatralne wystąpienie, nazwali prawdziwym ekstremalnym doświadczeniem. Nic dziwnego, gdyż przed wyjściem do widzów, mieli tylko jedną próbę.

Reżyser studia teatralnego Rusłana Porycka przed rozpoczęciem przedstawienia przyznała się, że ma jedynie orientacyjne wyobrażenie o tym, co będzie się działo na scenie. Co może stać się po takich słowach reżysera? Andrij Fatkulin w roli samego Witkacego wychodzi na scenę w asyście dźwięków perkusji. Widza informują, że «Matka» – to wulgarna sztuka w dwóch aktach z popularnym epilogiem». Nie trzeba było długo

czekać na teatralny skandal: Miśko Barbara ubrany w czarną sukienkę kreuje w widowisku postać Matki. Mimo głębokich stereotypów, osoba Matki u Witkacego jest ukazana w kontekście alkoholu i morfiny. Od pierwszych minut przedstawienie wciąga widza i prowokuje do zadawania pytań.

Niespodziewanie, między pierwszym, a drugim aktem, widzowie muszą dosłownie rozplątywać wiązania głównej bohaterki. Czy ktoś mógł wyobrazić sobie, że przerwa między drugim aktem i epilogiem służy dla wszystkich prawdziwą «kokainową» zasłonę? Aby się nie odurzyć, należało jak najrzetelniej rozwiać dym na widowni teatru!

Mimo skomplikowanego eksperymentalnego charakteru widowiska, aktorzy i organizatorzy wystawy zostali zasypani pytaniami i pozytywnymi recenzjami. Widzowie interesowali się, czy Matka zażywała cokolwiek przed przedstawieniem i dlaczego jej twarz nie została pomalowana na białą jak u innych bohaterów. Miśko Barbara dowcipnie odpowiadał na pytania dociekliwych widzów. Zdaniem Rusłany Poryckiej sztuka «Maty», w porównaniu z innymi tekstami Witkiewicza, posiada wyraźną fabułę. Opowiedziała również, że niektórzy z uczestników castingu, po zapoznaniu się z tekstem dzieła, zrezygnowali z projektu. Wiadomo, że czworo z pięciu aktorów-amatorów, wyraziło chęć na kontynuację pracy w studiu teatralnym «Harmider».

W przededniu przedstawienia, Miśko Barbara i dyrektor charkowskiego teatru «Arabeski» Switłana Oleszko, wzięli udział w spotkaniu ze studentami Instytutu Filologii i Dziennikarstwa oraz gośćmi klubu «Przestrzeń artystyczna». Dzięki temu, mieszkańcy miasta mogli zapoznać się z biografią i twórczością Witkacego, który miał ekscentryczną i skandaliczną osobowość, nawet jak na miarę naszych czasów.

Jak przysłało na awangardziste dwudziestolecia międzywojennego XX wieku, Witkacy był nierozumiany i niedoceniany. Musiały minąć dziesiątki lat, żeby potomni docenili jego twórczość. Pisarz, myśliciel, dramaturg, malarz... słowem – osobowość artystyczna. Sztuki Stanisława Witkiewicza, należą do kanonu polskiej klasyki teatralnej, nadal szokują widza i zmuszają do myślenia.

Iryna POLETUCHA

Віткацій продовжує свій гармидер!

28 березня, з нагоди 130-річчя польського митця Станіслава Ігнація Віткевича, у Луцьку відбулася імпрровізована вистава «Мати», яку організував театр-студія «ГаРМІДЕР» спільно з харківським театром «Арабески».

Дійство відбулося за підтримки Генерального консульства Республіки Польща у Луцьку. Це вже не перший спільний проект аматорського театру з представниками цієї польської дипломатичної установи, присвячений творчості Станіслава Ігнація Віткевича: раніше лучани мали змогу подивитися п'єсу «Віткацій є / Віткація немає» в постановці «ГаРМІДЕРу».

Автором тексту вистави «Мати» є польський художник, письменник Станіслав Ігнацій Віткевич. Переклад здійснив Місько Барбара – мистецький діяч, актор, перекладач польської літератури, фронтмен легендарного рок-гурту «Мертвий півень». У продажі вже можна знайти книгу з перекладами текстів Віткація українською, яка вийшла ще у 2013 р. Називається вона «Вінт чи бридж – this is the question». На обкладинці книги зображений сам перекладач, і виглядає вона досить епатжно (як і все, що робить Місько).

Вистава була не лише імпрровізацією, а й експериментом. Для участі в постановці було запрошено 5 акторів-аматорів із Луцька, які були відібрані під час кастингу. «Показу не передуватимуть виснажливі репетиції... Ми ознайомимо вас із правилами гри, проведемо тренінг, який допоможе вам розкритися на сцені, а потому – гайда імпрровізувати перед запрошеними глядачами!», – було зазначено в анонсі на сайті театр-студії «ГаРМІДЕР». Майже три десятки лучан виявили бажання спробувати себе в ролі акторів. Кастинг тривав чотири години, і його учасникам довелося за короткий термін максимально вдало проявити свої ораторські здібності, пластику тіла, харизматичність. Як результат, аматорську частину трупі склали Наталя Шепель, Микола Гаврилюк, Іванна Ткачук, Ольга Валянік і Світлана Мельник. Дехто з них свій перший театральний досвід назвав справжнім екстримом. І не дивно, адже перед тим, як вийти до глядачів, вони мали лише одну репетицію.

Режисер театру-студії Руслана Порицька перед початком вистави зізналася, що має лиш приблизне уявлення про те, що має відбуватися на сцені. Що може діятися на сцені після таких заяв режисера? Андрій Фаткулін у ролі самого Віткація виходить на сцену під звук барабанів. Глядача завчасно попереджують, що «Мати» – «вulgarna п'єса у двох актах із популярним епілогом». Довго чекати на епатаж не

доводиться: Місько Барбара, одягнений у чорну сукню, долучається до сценічного дійства в образі Матері. Попри глибинні стереотипи, персона Матері у Віткація зображена в контексті алкоголю й морфії. Відтак ще з перших хвилин дійство затуляє в неоднозначні роздуми, емоції, викликає безліч запитань.

Несподівано між першим та другим актами глядачеві доводиться буквально розплутувати в'язання головної героїні. Чи міг хтось уявити собі, що перерва між другим актом та епілогом готує для всіх справжню завісу з «кокаїну»? Аби не потрапити під його вплив потрібно якомога ретельніше розігнати дим у залі театру!

Попри те, що п'єса має складний експериментальний характер, акторів та організаторів дійства засипали запитаннями та схвальними відгуками. Так, скажімо, людей цікавило, чи вживала Мати щось перед виставою та чому її обличчя не пофарбовано в білий колір, як у інших персонажів. Місько Барбара вдало віджартувався від допитливих лучан. На думку Руслани Порицької, саме твір «Мати» має чітку сюжетну канву в порівнянні з іншими текстами Станіслава Віткевича. Також вона розповіла, що дехто з учасників кастингу відмовився від проекту після ознайомлення з текстом п'єси. Відомо, що четверо з п'яти акторів-аматорів виявили бажання продовжити участь у роботі театру-студії «ГаРМІДЕР».

Напередодні вистави Місько Барбара та директор харківського театру «Арабески» Світлана Олешко взяли участь у зустрічі зі студентами Інституту філології та журналістики й гостями клубу «Мистецький простір». Завдяки цьому лучани мали змогу ознайомитися з біографією та творчістю Віткація, який був ексцентричною особистістю навіть за мірками нашого часу.

Польське мистецьке середовище знає Віткація найперше як людину багатьох талантів: фотографа, художника, новаційного письменника, мислителя, який ставив питання про суть мистецтва, шляхи розвитку людства, загадки життя тощо. П'єси Станіслава Віткевича продовжують шокувати глядачів і разом із тим змушують замислюватися.

Ірина ПОЛЕТУХА

«Krwawa Wielkanoc»

O serbskiej zasadzce i pierwszej ofierze wojny w Jugosławii opowiada na portalu tvn24.pl Adam Sobolewski. Szczególnego wymiaru nabiera ten artykuł w czasie, kiedy na terenie Ukrainy toczysieniewypowiedzianaprzezRosjęwojnaiistniejemożliwość wznowienia działań wojennych w okresie świątecznym.

Świtało. W wielkanocny poranek panowała gęsta mgła. Drogą jechała przez las kolumna pojazdów wioząca do Plitvic chorwackich policjantów. Wpadli w zasadzkę. Kilkudziesięciu ludzi kryjących się w śniegu, między drzewami, otworzyło ogień z karabinów i pistoletów. 31 marca 1991 r., niedaleko Parku Narodowego Plitvice padła pierwsza ofiara wojny w byłej Jugosławii.

Krajina – ziemie wschodniej i środkowej Chorwacji ciągnące się w głąbi lądu, wzdłuż linii wybrzeża adriatyckiego aż po Zadar, Knin i region Splitu na południu, a na północy po Karlovac położony zaledwie 70 km od Zagrzebia.

Przed wojną lat 90. to w centrum Krajiny były położone Plitvice. To tam miał się rozegrać dramat w chorwackiej historiografii nazywany dziś «Krwawą Wielkanocą».

Nienawiść sąsiadów

W 1991 r. Krajina należała do autonomicznej Republiki Chorwacji wchodzącej w skład Federacji Jugosłowiańskiej. Były to tereny zamieszkałe głównie przez Serbów, ale o charakterze Krajiny stanowiła cała mieszanica etniczna i kulturowa żyjących tam narodów, a więc również Chorwatów i Muzułmanów.

To, że wojna w rozpadającej się nieuchronnie od połowy lat 80. Jugosławii była wiosną 1991 r. jedynym możliwym scenariuszem, wiedzieli wciąż jednak tylko nieliczni zasiadający w Belgradzie politycy i wojskowi. I to głównie oni zdecydowali o tym, by w ciągu kilku miesięcy doprowadzić do zaostrenia w mediach retoryki i pozwolić na to, by fala nacjonalizmu pochłonęła bez reszty żyjących obok siebie od pokoleń sąsiadów.

Wkrótce słowa przeszły w czyny. Już 1 marca 1991 r. doszło do pierwszego starcia, gdy paramilitarny oddział Serbów przybyłych m.in. z Krajiny wszedł do miasta Pakrac w Sławonii na pograniczu chorwacko-serbskim. W trakcie czterech dni bitwy o miasto nikt jednak nie zginął.

Chorwacka policja w drodze

31 marca do Plitvic zmierzają wysłane przez MSW rozkazem z Zagrzebia oddziały policji. W sumie ponad 100 policjantów, w tym również z oddziałów specjalnych, jechało w to miejsce, by zaprowadzić spokój wśród miejscowej ludności. Na terenach Krajiny coraz częściej dochodziło bowiem do rozbojów inicjowanych zarówno przez Serbów jak i Chorwatów.

W tym czasie na terenie Krajiny istniała już samozwańcza, serbska administracja. Ta zawiązała się i przysięgła Belgradowi sojuszu po przegranych przez socjalistów wyborach krajowych w Chorwacji latem 1990 roku. Serbowie z Krajiny wystąpili wtedy przeciwko Zagrzebiowi, bo w nim zwyciężyli prawicowi chorwaccy «demokraci» Franjo Tuđmana. Jedną z pierwszych decyzji po jego wyborze na lidera parlamentu republiki było – ze strony Belgradu polecenie rozbrojenia chorwackich jednostek obrony terytorialnej, a ze strony Zagrzebia – powołanie nowych sił policyjnych i rekrutacja 20 tys. ludzi w całym kraju.

Do Plitvic zmierzali więc tylko chorwaccy policjanci (nie chorwaccy i serbscy) i wjeżdżali na tereny przez większość z ponad 200 tys. Serbów żyjących w Krajinie uznawane już wtedy za swoje, za część «Wielkiej Serbii», kraju, który wkrótce – jak liczyli – stanie się czysty etnicznie.

Plitvice i Serbska Krajina

Serbowie budujący od lat ideę «czystego» prawosławnego kraju na całych zachodnich Bałkanach, w którym nie było miejsca dla katolików i muzułmanów, dbali równocześnie o to, by media kontrolowane z Belgradu przedstawiały ich jako ofiary ciągłych prowokacji, walczące jedynie o święty spokój i możliwość wyrażania własnych poglądów.

To pod takimi hasłami 28 i 29 marca zostały zorganizowane w okolicach Plitvic «pikniki prawdy», na których Serbowie domagali się m.in. interwencji Belgradu w Chorwacji. Wokół Parku Narodowego Plitvice rozmieścili też jugosłowiańskie oraz serbskie flagi i symbole.

Zasadzka w lesie. Pierwsza ofiara wojny

Dziennik «Jutarnji list» tak opisywał wydarzenia 31 marca niedaleko Plitvic. «Akcją dowodził Josip Lukić – dowódca sił specjalnych z Rakitja (późniejszych, osławionych chorwackich «Tygrysów» walczących na wszystkich frontach wojny aż do 1995 r.) oraz Marko Lukić – pełnomocnik szefa departamentu jednostek specjalnych w MSW. (...) Panowała gęsta mgła. Przodem jechali komandosi z Luczkiego (Marko Lukicia – red.). Za nimi oddział z Rakitja w wozie opancerzonym, a 100 metrów dalej kolumna autobusów». W niej było wielu funkcjonariuszy nie należących do jednostek specjalnych.

«Panowała bardzo gęsta mgła. Kolumna poruszała się wolno. (...) Bitwa rozpoczęła się między 6.00 a 7.00. Przód (kolumny) osiągnął przyczółek na drodze, gdy ze wszystkich stron zaczęli do nas strzelać. Na szczęście nie straciliśmy głowy. Nasz dowódca otworzył drzwi autobusu i zaczęliśmy z niego wybiegać. Zajęliśmy pozycję i też strzelaliśmy. Wtedy w autobus uderzył granat nasadowy. Na szczęście nie wybuchł» – mówił Petar Bajan, jeden z oficerów mający jednak zobaczyć najgorsze dopiero później.

Bajan opisał jak po dwóch godzinach leżenia w śniegu i strzelaniu przed siebie, w las, w którym niewiele było widać, policjanci w końcu mogli się przegrupować, bo ich oddziały specjalne zaczęły wypierać wciąż nieznanym napastników z innych pozycji, oddalonych o kilkaset metrów. W końcu Bajan, jego kolega Josip Jović i kilku innych policjantów ruszyło w kierunku pobliskiej poczty, by tam zająć kolejną pozycję. Niestety, nie zauważyli w koronach drzew pokrytych śniegiem gniazda snajpera. Gdy Josip Jović dobiegał do poczty, został trafiony. «Miał na sobie kamizelkę, ale pocisk trafił w nieosłoniętą część ciała» – przypominał później Bajan.

Inny policjant uczestniczący w akcji – Miljenko Kožul – dopiero kilka lat później, już po wojnie, zdradził, co wtedy robił i widział. – Zobaczyłem jak pada stojąc za drzewem. Dobiegłem do niego, zapytałem co się dzieje. Odpowiedział tylko «nic». Leżał głęboko w śniegu, zdjąłem więc kamizelkę, całą ochronę i zacząłem go odciągać, ale zaczął już wtedy «odpływać». Ostatnimi słowami jaki wypowiedział były «Tato, tato...». Potem zaczął się trząść. Dobiegli inni koledzy. Ktoś wezwał pogotowie, gdy inni próbowali go ratować. Po jakiejś chwili nad nami zobaczyłem śmigłowiec. Wisiał i powietrze wokół jęczało. Byłem w szoku. Potem wylądował, wyszedł z niego jakiś major i powiedział, że przybył po rannych. Josip już nie żył» – zakończył Kožul.

Krwawa wojna i Hadźić

W Krwawą Wielkanoc po trwającym kilka godzin boju z serbskimi bojówkami należącymi do oddziałów samozwańczych władz Krajiny, zginął jeden policjant, a siedmiu innych zostało rannych.

Chorwaci nie tylko odparli atak, ale też schwytali 12 Serbów. Wśród nich niejakiego Gorana Hadźicia – już wtedy wysokiego rangą, regionalnego przedstawiciela Serbskiej Partii Demokratycznej (socjalistów Slobodana

«Кривавий Великдень»

Про сербську засідку та першу жертву війни в Югославії розповідає на порталі tvn24.pl Адам Соболевський. Особливо-го виміру набуває ця стаття в час, коли на території України триває неоголошена Росією війна та існує можливість відновлення військових дій у святковий період.

Отже, до Плітвіц прямували тільки хорватські поліцейські (не хорватські разом із сербськими) і в'їжджали на територію, які більшість із 200 тис. сербів, що проживали в Країні, вже тоді вважали своїми, такою собі частиною Великої Сербії, країни, яка незабаром, на їхню думку, стане етнічно чистою.

Плітвіці та сербська Країна

Серби, котрі упродовж довгих років будували ідею «чистої» православної країни на території цілих Західних Балкан, де не було місця для католиків та мусульман, одночасно дбали про те, щоб ЗМІ, які контролював Белград, представляли їх у ролі жертв постійних провокацій, котрі борються виключно за святий спокій та можливість висловлювати власні погляди.

Саме під такими гаслами 28 та 29 березня в околицях Плітвіц організовано «пикники правди», на яких серби вимагали, наприклад, інтервенції Белграду в Хорватії. Вони також розмістили югославські та сербські прапори й символи навколо Плітвіцького національного парку.

Засідка в лісі. Перша жертва війни

Видання «Jutarnji list» так описувало події, що відбулися 31 березня неподалік від Плітвіц: «Акцією керували Йосип Лукич, керівник спеціальних сил із Ракіт'я (пізніше прославлених хорватських «Тигрів», що воювали на всіх фронтах війни аж до 1995 р.), а також Марко Лукич, уповноважений керівника департаменту спеціальних підрозділів МВС. (...) Розлігся густий туман. Попереду їхала команда Лукича (Марко Лукич – ред.). За ними в бронетранспортері – загін із Ракіт'я, а ще через 100 м – колона автобусів». У ній було багато працівників, котрі не належали до спеціальних підрозділів.

«Був дуже густий туман. Колона рухалася повільно. (...) Бій розпочався між 6.00 та 7.00. Початок (колоні) дістався до розгалуження дороги, коли зі всіх сторін у нас почали стріляти. На щастя, ми не втратили голови. Наш керівник відкрив двері автобуса, й ми почали з нього вибігати. Зайняли позиції й теж почали стріляти. Тоді в автобус влучила граната. На щастя, не вибухнула», – розповідав Петар Баян, один з офіцерів, на котрого найгірше чекало попереду.

Баян описав те, як поліцейські, котрі дві години лежали на снігу та стріляли поперед себе в сторону лісу, в якому мало що було видно, зрештою могли перегрупуватися, бо їхні спеціальні загони почали відтісняти незнаних нападників з інших позицій, віддалених на кілька сотень метрів. Врешті-решт Баян, його колега Йосип Йович та кілька інших поліцейських вирушили в напрямку пошти, що була неподалік, щоб там зайняти чергову позицію. На жаль, вони не помітили на дереві, вкритому снігом, снайпера. У Йосипа Йовича влучили, коли він добігав до пошти. «Він мав на собі бронжилет, проте куля влучила в незахищену частину тіла», – згадував пізніше Баян.

Інший поліцейський, котрий брав участь у подіях, Мілєнко Кожуль, вже через кілька років після війни розповів, що тоді робив і бачив. «Я побачив, як він падає, стоячи за деревом. Добіг до нього, запитав, що діється. Він відповів лише: «Нічого». Він лежав глибоко в снігу, я тому знав йому бронжилет, весь захист і почав відтягувати його, проте він уже тоді почав «відпливати». Останні слова, які сказав, були: «Тату, тату...» Згодом його почало трясти. Підбігли інші колеги. Хтось викликав невідкладну допомогу, коли інші пробували його рятувати. Через якийсь час я побачив вертоліт над нами. Він висів, і повітря навколо гуділо. Я був шокований. Згодом вертоліт приземлився, з нього вийшов якийсь майор і сказав, що прибув до поранених. Йосип уже помер», – завершив Кожуль.

Кривава війна і Хаджич

У «Кривавий Великдень» після кількох років бою із сербськими бойовиками, котрі входили до загонів самопроголошеної влади Країни, загинув один поліцейський, а семеро інших було поранено.

Хорвати не лише відбили атаку, але й спіймали 12 сербів. Серед них Горана Хаджича. Уже тоді це був високого рангу регіональний представник Сербської демократичної партії

Світало. Великодній ранок був покритий густим туманом. Дорогою через ліс рухалася колона автомобілів, у яких до Плітвіц їхали хорватські поліцейські. Потрапили в засідку. Кілька десятків людей, що переховувалися в снігу, між деревами, відкрили вогонь із карабінів та пістолетів. 31 березня 1991 р. неподалік від Плітвіцького національного парку загинула перша жертва війни в колишній Югославії.

Країна – це землі Східної та Центральної Хорватії, що розташовані вглиб суходолу, вздовж лінії адриатичного узбережжя аж до Задару. Кніна та району Спліту на півдні, а на півночі – до Карловаца, розташованого за якихось 70 км від Загреба.

Перед війною, що охопила ці території в 90-ті рр., Плітвіці знаходилися в центрі Країни. Там відбулися драматичні події в хорватській історії, які сьогодні називають «Кривавим Великоднем».

Ненавість сусідів

У 1991 р. Країна належала до Республіки Хорватія, що входила до складу Соціалістичної Федеративної Республіки Югославії. Це були землі, заселені переважно сербами, проте характер Країни визначала ціла етнічна та культурна мішанина народів, оскільки там жили також хорвати та мусульмани.

Те, що навесні 1991 р. війна в Югославії, котра із середини 80-х рр. невпинно розпадалася, була єдиним можливим сценарієм, знали тільки нечисленні політики та військові, які засідали в Белграді. І це, в основному, вони прийняли рішення про те, щоб упродовж кількох місяців довести риторику в ЗМІ до загострення та дозволити, щоб хвиля націоналізму повністю поглинула сусідів, котрі впродовж багатьох поколінь жили поряд.

Незабаром слова переросли в дії. Вже 1 березня 1991 р. сталася перша сутинка, коли озброєний загін сербів, котрі прибули з Країни, увійшов до міста Пакрац у Славонії на хорватсько-сербському пограниччі. Проте під час чотириденної битви за місто ніхто не загинув.

Хорватська поліція в дорозі

31 березня до Плітвіц направляли відділи поліції, які за наказом МВС були вислані із Загреба. Загалом понад 100 поліцейських, зокрема зі спеціальних загонів, їхали до цього міста, щоб установити мир серед місцевого населення. На території Країни все частіше доходило до розбоїв, ініційованих як сербами, так і хорватами.

У цей час на території Країни вже існувала самопроголошена сербська адміністрація. Вона організувалася і, після того, як улітку 1990 р. соціалісти програли вибори в Хорватії, пообіцяла Белградові союз. Сербі з Країни виступили тоді проти Загреба, оскільки там перемогли праві хорватські «демократи» Франьо Туđмана. Одним із його перших рішень після того, як його вибрали головою парламенту республіки, стало роззброєння хорватських підрозділів територіальної оборони і створення нової поліції. На службу призвали 20 тис. осіб зі всієї країни.

Miloszevicia). Hadžić trafił do aresztu, ale nie udowodniono mu tego, że strzelał w trakcie trwania akcji i wkrótce został wypuszczony. Po stronie serbskiej w wymianie ognia też zginęła jedna osoba.

Na konsekwencje «Krwawej Wielkanocy» nie trzeba było długo czekać. Już 1 kwietnia władze w Belgradzie zażądały od władz w Zagrzebiu formalnego uznania Krajiny za «autonomiczną, serbską republikę» w ramach Chorwacji uznając, że incydent był potwierdzeniem tego, że Krajina chce się od Chorwacji po prostu odłączyć.

Chorwaci odmówili. 25 czerwca 1991 r. zdecydowali o niepodległości i wyjściu z Federacji Jugosłowiańskiej. Wtedy Belgrad zaczął otwarcie wspierać Serbów z Krajiny, wysyłając im broń. 19 grudnia 1991 r. władze regionalne

uznające zwierzchność Belgradu proklamowały utworzenie Republiki Serbskiej Krajiny. Jej prezydentem został Goran Hadžić.

Republika istniała do 1995 r., do czasu akcji «Burza», w której Chorwaci wspomagani przez sprzęt i wojskowych NATO wyparli Serbów z Chorwacji. Wraz z wojskami Belgradu domy opuściło ponad 200 tys. Serbów. Większość z nich do dzisiaj do nich nie wróciła.

Goran Hadžić został schwytany przez Trybunał w Hadze w 2011 r. i jest sądzony za ludobójstwo i zbrodnie wojenne popełniane na ziemiach Serbskiej Krajiny na ludności chorwackiej. Grozi mu dożywocie.

Adam SOBOLEWSKI / Źródło: tvn24.pl
Foto: Hrvatski Vojnik

(soціалістів Слободана Мілошевича). Хаджич потрапив під арешт, але його вину в стрілянині, що виникла під час сутички, не довели, тож незабаром його відпустили. Із сербського боку під час обстрілів теж загинула одна особа.

На наслідки «Кривавого Великодня» не потрібно було довго чекати. Вже 1 квітня влада в Белграді зажадала від влади в Загребі формального визнання Країни автономною сербською республікою в межах Хорватії, визнаючи, що інцидент був підтвердженням того, що Країна просто хоче від’єднатися від Хорватії.

Хорвати відмовили. 25 червня 1991 р. вони проголосили незалежність та вийшли зі складу Югославії. Тоді Белград почав відкрито підтримувати Сербів із Країни, надсилаючи їм зброю. 19 грудня 1991 р. органи регіональної влади,

що визнавала верховенство Белgradu, проголосили створення Республіки Сербська Країна. Її президентом став Горан Хаджич.

Республіка існувала до 1995 р., коли під час акції «Буря» хорвати, які отримали допомогу НАТО у вигляді спорядження та військових, витіснили сербів із Хорватії. Разом із військами Белgradu свої домівки залишили понад 200 тис. сербів. Більшість із них донині не повернулася назад.

Горана Хаджича, якого розшукував Гаазький трибунал, заарештували у 2011 р. за вбивства та військові злочини, вчинені на землях Сербської Країни щодо хорватського населення. Йому загрожує довічне ув’язнення.

Адам СОБОЛЕВСЬКИЙ / Джерело: tvn24.pl
Фото: Hrvatski Vojnik

OBWIESZCZENIE Konsula RP w Łucku z dnia 7 kwietnia 2015 r.

Szczegółowe informacje na temat wyborów dostępne są na stronie www.luck.msz.gov.pl

Na podstawie art. 16 §§ 1 i 3 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2011 r. Nr 21, poz. 112, Nr 26, poz. 134, Nr 94, poz. 550, Nr 102, poz. 588, Nr 134, poz. 777, Nr 149, poz. 889, Nr 147, poz. 881, Nr 171, poz. 1016, Nr 217, poz. 1281, Dz. U. z 2012 r. poz. 849, poz. 951, poz. 1529, Dz. U. z 2014 r. poz. 179, poz. 180, poz. 1072) w związku z Rozporządzeniem Ministra Spraw Zagranicznych z dnia 27 marca 2015 r. w sprawie utworzenia obwodów głosowania w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej dla obywateli polskich przebywających za granicą (Dz. U. z 2015 r., poz. 471) zawiadamiam, że w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, zarządzonych Postanowieniem Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 4 lutego 2015 r. o zarządzeniu wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na dzień 10 maja 2015 r., na terenie okręgu konsularnego Konsulatu Generalnego RP z siedzibą w Łucku utworzony został jeden obwód głosowania:

Nr obwodu głosowania	Nazwa i siedziba obwodowej komisji wyborczej	Granice obwodu głosowania (obszar obwodu głosowania)
186	Konsulat Generalny RP w Łucku ul. Dubniwska 22b 43010 Lutsk Lokal dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych	Obwody: wołyński, rówieński, tarnopolski

Nr obwodu głosowania Nazwa i siedziba obwodowej komisji wyborczej Granice obwodu głosowania (obszar obwodu głosowania)

Obwodowa komisja wyborcza Nr 186 będzie właściwa do głosowania osobistego oraz korespondencyjnego.

Głosowanie odbędzie się w godzinach 7:00-21:00 czasu miejscowego.

Prawo udziału w głosowaniu ma obywatel polski, który:

- najpóźniej w dniu głosowania kończy 18 lat,
- nie został pozbawiony praw publicznych prawomocnym orzeczeniem sądu, nie został ubezwłasnowolniony prawomocnym orzeczeniem sądu, nie został pozbawiony praw wyborczych prawomocnym orzeczeniem Trybunału Stanu,
- posiada ważny polski paszport,
- zostanie wpisany do spisu wyborców.

Wyborca stale zamieszkały za granicą oraz wyborca stale zamieszkały w Polsce, a przebywający czasowo za granicą w celu wzięcia udziału w głosowaniu powinien dokonać u właściwego konsula zgłoszenia w sprawie wpisania do spisu wyborców w obwodzie utworzonym za granicą. Zgłoszenia dokonuje się najpóźniej w 3. dniu przed dniem wyborów, to jest do dnia 7 maja 2015 r.

Zgłoszenia dokonuje się ustnie, pisemnie, telefonicznie, telegraficznie, telefaksem lub

w formie elektronicznej.

Zgłoszeń do spisu wyborców prowadzonego przez Konsula RP w Łucku można dokonywać:

- 1) za pośrednictwem portalu ewybory pod adresem <https://ewybory.msz.gov.pl>
- 2) ustnie, bezpośrednio w Konsulacie Generalnym RP w Łucku (ul. Dubniwska 22b) w dni pracy urzędu, w godzinach przyjęć interesantów (9:00-16:00)
- 3) telefonicznie, nr tel: + 380 332 280 640 wybierając z menu w języku polskim opcję „sekretariat konsula generalnego”
- 4) e-mailowo: luck.kg.sekretariat@msz.gov.pl (z dopiskiem “Wybory”)
- 5) pisemnie, pisząc na adres: Konsulat Generalny RP w Łucku, ul. Dubniwska 22b, 43010 Lutsk, Генеральне Консульство РП в Луцьку, вул. Дубнівська, 22 б, 43010 Луцьк
- 6) faxem, nr faxu: +380 332 280 654.

W zgłoszeniu wyborca powinien podać następujące dane: nazwisko i imię (imiona), imię ojca, datę urodzenia, numer ewidencyjny PESEL, oznaczenie miejsca pobytu wyborcy za granicą (miejscowość, ulica, numer domu, numer mieszkania, kod pocztowy), numer ważnego

polskiego paszportu a także miejsce i datę jego wydania, a w przypadku obywateli polskich czasowo przebywających za granicą – adres zamieszkania lub pobytu w Polsce, to jest miejsce wpisania wyborcy do rejestru wyborców w Polsce (miejscowość, ulica, numer domu, numer mieszkania, kod pocztowy).

W przypadku korzystania przez wyborców z innych sposobów rejestracji niż za pomocą systemu ewybory wyborca powinien podać wszystkie dane wymagane do rejestracji oraz dane do kontaktu, w których konsul będzie mógł skorzystać w przypadku konieczności sprostowania ewentualnych pomyłek. Wyborca powinien również złożyć deklarację odnośnie sposobu głosowania (osobiście lub korespondencyjnie).

Wymóg wcześniejszego wpisania do spisu wyborców nie dotyczy jedynie wyborców posiadających zaświadczenie o prawie do głosowania, wydane przez urząd gminy w Polsce.

Osoby wpisane do spisu wyborców w obwodzie głosowania utworzonym za granicą będą ujęte w tym spisie wyborców również w przypadku przeprowadzania ponownego głosowania. Wzięcie udziału w głosowaniu w innym obwodzie, w tym również w miejscu stałego zamieszkania będzie możliwe wyłącznie po otrzymaniu od konsula zaświadczenia o prawie do głosowania.

W przypadku przeprowadzania ponownego głosowania wyborca, który nie dokonał zgłoszenia do dnia 7 maja 2015 r., może po dniu pierwszego głosowania dokonać takiego zgłoszenia, najpóźniej w 3. dniu przed dniem ponownego

głosowania, to jest do dnia 21 maja 2015 r.

Wyborca stale zamieszkały za granicą oraz wyborca stale zamieszkały w Polsce, a przebywający czasowo za granicą mogą dokonać wyboru sposobu głosowania – oddanie głosu będzie możliwe osobiście w siedzibie komisji wyborczej lub korespondencyjne. Zgłoszenia zamiaru głosowania korespondencyjnego wyborca powinien dokonać u właściwego konsula.

Zamiar głosowania korespondencyjnego powinien być zgłoszony przez wyborcę, najpóźniej w 13. dniu przed dniem wyborów, to jest do dnia 27 kwietnia 2015 r.

Zgłoszenie zamiaru głosowania korespondencyjnego dotyczy również ewentualnego ponownego głosowania. Wyborca może zrezygnować z głosowania korespondencyjnego. W tym celu powinien wziąć zaświadczenie o prawie do głosowania. Wniosek w tej sprawie wyborca powinien zgłosić konsulowi, któremu zgłosił zamiar głosowania korespondencyjnego. Złożenie wniosku powinno nastąpić przed wysłaniem przez konsula pakietu wyborczego, lub po tym terminie, jeżeli wyborca zwróci pakiet wyborczy w stanie nienaruszonym.

Zgłoszenie zamiaru głosowania korespondencyjnego może być dokonane ustnie, pisemnie, telefaksem lub w formie elektronicznej. W zgłoszeniu podaje się: nazwisko i imię (imiona), imię ojca, datę urodzenia, numer ewidencyjny PESEL, oznaczenie miejsca pobytu wyborcy za granicą (miejscowość, ulica, numer domu, numer mieszkania, kod pocztowy), adres, pod który ma zostać wysłany przez konsula pakiet wyborczy zawierający karty do głosowania (albo deklaracja wyborcy osobistego odbioru pakietu wyborczego u konsula), numer ważnego polskiego paszportu a także miejsce i datę jego wydania, a w przypadku obywateli polskich czasowo przebywających za granicą – adres zamieszkania lub pobytu w Polsce, to jest miejsce wpisania wyborcy do rejestru wyborców w Polsce (miejscowość, ulica, numer domu, numer mieszkania, kod pocztowy).

W przypadku gdy wyborca zgłosił zamiar głosowania korespondencyjnego za granicą, wyborcy temu zaświadczenia o prawie do głosowania w miejscu pobytu w dniu wyborów nie wydaje się po wysłaniu do wyborcy pakietu wyborczego, chyba że zwrócił on pakiet wyborczy w stanie nienaruszonym.

W przypadku przeprowadzania ponownego głosowania wyborca, który nie zgłosił zamiaru głosowania korespondencyjnego do dnia 27 kwietnia 2015 r., może po dniu pierwszego głosowania, a przed ponownym głosowaniem, zgłosić zamiar głosowania korespondencyjnego w ponownym głosowaniu. Zamiar głosowania korespondencyjnego powinien być zgłoszony przez wyborcę konsulowi najpóźniej w 10. dniu przed dniem ponownego głosowania, to jest do dnia 14 maja 2015 r.

Konsul niezwłocznie, jednak nie później niż 10 dni przed dniem wyborów, wysłał pakiet wyborczy do wyborcy wpisanego do spisu wyborców, który wyraził zamiar głosowania korespondencyjnego za granicą, chyba że wyborca zadeklarował w zgłoszeniu zamiaru głosowania korespondencyjnego chęć osobistego odbioru pakietu wyborczego z Konsulatu.

Wyborca głosujący korespondencyjnie odsyła w kopercie na własny koszt do właściwego konsula kartę do głosowania wraz z oświadczeniem.

Wyborca może przed dniem głosowania osobiście dostarczyć kopertę zwrotną do właściwego konsula.

Wyborca może w godzinach głosowania osobiście dostarczyć kopertę zwrotną do obwodowej komisji wyborczej w obwodzie głosowania, w którym jest wpisany do spisu wyborców.

Wyborca stale zamieszkały w kraju zamierzający głosować za granicą może otrzymać zaświadczenie o prawie do głosowania. Z zaświadczeniem takim można głosować w dowolnym obwodzie głosowania w kraju, za granicą lub na polskim statku morskim. Wyborca, który został wpisany przez konsula do spisu wyborców, może otrzymać zaświadczenie o prawie do głosowania. Z zaświadczeniem takim można głosować w dowolnym obwodzie głosowania w kraju, za granicą lub na polskim statku morskim. Wniosek o wydanie zaświadczenia można zgłosić do Konsulatu Generalnego RP w Łucku ustnie, pisemnie, telefaksem lub w formie elektronicznej:

- 1) ustnie w siedzibie Konsulatu: Konsulat Generalny RP w Łucku, ul. Dubniwska 22b, 43010 Lutsk,
- 2) telefonicznie, nr tel: + 380 332 280 640 wybierając z menu w języku polskim opcję „sekretariat konsula generalnego”,
- 3) e-mailowo: luck.kg.sekretariat@msz.gov.pl (z dopiskiem “Wybory”),
- 7) pisemnie, pisząc na adres: Konsulat Generalny RP w Łucku, ul. Dubniwska 22b, 43010 Lutsk, Генеральне Консульство РП в Луцьку, вул. Дубнівська, 22 б, 43010 Луцьк
- 4) faxem, nr faxu: +380 332 280 654.

Wniosek o wydanie zaświadczenia o prawie do głosowania składa się konsulowi, który sporządził spis wyborów, w którym wyborca jest ujęty. Wniosek należy złożyć najpóźniej w 2. dniu przed dniem wyborów, to jest do dnia 8 maja 2015 r.

Do odbioru zaświadczenia wyborca może upoważnić inną osobę. Wówczas wyborca sporządza wniosek o wydanie zaświadczenia i upoważnienie, w którym wskazuje swoje imię (imiona) i nazwisko oraz numer PESEL oraz dane osoby upoważnionej do odebrania zaświadczenia.

Wyborca otrzyma dwa zaświadczenia: zaświadczenie o prawie do głosowania w dniu pierwszego głosowania oraz zaświadczenie o prawie do głosowania w dniu ponownego głosowania.

W przypadku przeprowadzania ponownego głosowania wyborca zmieniający miejsce pobytu po dniu pierwszego głosowania, a przed ponownym głosowaniem, może otrzymać zaświadczenie o prawie do głosowania w dniu ponownego głosowania. Wniosek o wydanie takiego zaświadczenia składa się po dniu pierwszego głosowania konsulowi, który wpisał wyborcę do spisu wyborców, nie później jednak niż w 2. dniu przed dniem ponownego głosowania, to jest do dnia 22 maja 2015 r.

Wyborca, któremu wydano zaświadczenie o prawie do głosowania zostanie z urzędu skreślony ze spisu wyborców sporządzonego przez konsula.

W przypadku utraty zaświadczenia, niezależnie od przyczyny, nie będzie możliwe otrzymanie kolejnego zaświadczenia, ani wzięcie udziału w głosowaniu w obwodzie, w którym uprzednio było się ujętym w spisie.

Rosja gotowa użyć broni nuklearnej dla utrzymania Krymu

Rosja zagroziła użyciem «sił nuklearnych» dla obrony dokonanej przez nią aneksji Krymu i ostrzegła, że «te same warunki», jakie skłoniły ją do akcji zbrojnej na Ukrainie istnieją w trzech państwach bałtyckich – podał brytyjski dziennik «The Times».

Gazeta powołała się na zapisy z tajnego spotkania grupy emerytowanych rosyjskich generałów wojska i służb wywiadowczych ze swymi odpowiednikami z USA, jakie odbyło się w Torgau we wschodnich Niemczech. Strona rosyjska miała tam zadeklarować, iż ma do dyspozycji «spektrum odpowiedzi od nuklearnej po niewojсковą» na wypadek gdyby NATO dokonało translokacji swych sił na terytorium Litwy, Łotwy i Estonii.

Rosjanie oświadczyli również, że próba przywrócenia Krymu Ukrainie spotka się z «odpowiedzią siłową, sięgającą po użycie sił nuklearnych». Według nich, wysłanie przez NATO broni na Ukrainę będzie uznane za «dalsze zbliżanie się NATO ku granicy rosyjskiej», a «naród rosyjski zażąda zdecydowanej odpowiedzi na to».

Rzeczpospolita

Rosja gotowa використати ядерну зброю для утримання Криму

«Росія погрожує використати «ядерні сили» для оборони анексованого нею Криму й застерігає, що «такі ж умови», які схилили її до збройної акції в Україні, існують у трьох прибалтійських країнах», – написало британське видання «The Times».

Газета посилається на записи з таємної зустрічі групи російських генералів війська та розвідслужб, що перебувають на пенсії, зі своїми колегами з США, яка відбулася у Торгау в Східній Німеччині. Російська сторона заявила там, що має в запасі «спектр відповідей від ядерної зброї до невійськових кроків» на випадок, якби НАТО перекинуло свої сили на території Литви, Латвії та Estonii.

Росіяни також сказали, що спроба повернути Крим Україні викличе «силову відповідь із використанням ядерної зброї». На їхню думку, надсилання Північноатлантичним альянсом зброї в Україну визнаватиметься «наближенням НАТО до російських кордонів», а «російський народ вимагатиме рішучої відповіді на такі кроки».

Rzeczpospolita

Polska armia przeszkoli ukraińskich instruktorów

Polskie wojsko przyjmie w tym roku i przeszkoli trzy grupy ukraińskich podoficerów, w ramach programu DEEP mającego na celu przygotowywanie kadr dowódczych do zmian w systemie wojskowym kraju – poinformowało polskie ministerstwo obrony narodowej.

Ministerstwo poinformowało też, że w tym roku odbędą się w Polsce trzy takie kursy dla «ukraińskich podoficerów». Pierwsze takie szkolenie odbędzie się w czerwcu, a kolejne we wrześniu i w październiku. Strona ukraińska zadeklarowała, że w tych szkoleniach weźmie udział ok. 50 ukraińskich kursantów.

Wszystkie szkolenia instruktorów ukraińskich finansowane będą przez NATO i polskie Ministerstwo Obrony Narodowej. Kursy, podobne do tych, które odbędą się w Polsce, zostaną zorganizowane także przez inne kraje Sojuszu. Rozważane jest także zorganizowanie kursów w zakresie niesienia pomocy psychologicznej.

Polska Agencja Prasowa

Польська армія навчить українських інструкторів

«Польське військо прийме й навчить у цьому році три групи українських молодших командирів у рамках програми «DEEP», мета якої – підготовка керівних кадрів до змін у військовій системі країни», – поінформувало Міністерство національної оборони Польщі.

Відомство також повідомило, що у 2015 р. в Польщі пройдуть три етапи таких курсів для «українських молодших офіцерів». Перше навчання відбудеться в червні, а наступні – у вересні та жовтні. Українська сторона задекларувала, що в цих навчаннях візьмуть участь приблизно 50 українських військових.

Усі навчання українських інструкторів будуть фінансуватися НАТО та польським Міністерством національної оборони. Курси, подібні до тих, що відбудуться у Польщі, будуть організовані іншими країнами Альянсу. Розглядається також організація курсів у сфері надання психологічної допомоги.

Polska Agencja Prasowa

Ціężки sprzęt NATO na stałe w Rumunii?

Dowódca sił NATO w Europie gen. Philip Breedlove oświadczył w czasie wizyty w Bukareszcie, że wkrótce zapadnie decyzja o ewentualnym składowaniu ciężkiego uzbrojenia NATO w Rumunii.

Dowódca amerykańskich wojsk lądowych w Europie gen. Frederick Hodges w czasie podróży po Litwie, Estonii i Polsce w listopadzie ubiegłego roku wspominał o możliwości rozmieszczenia w regionie – w Polsce, państwach bałtyckich, a także w Bułgarii i Rumunii – sprzętu, dzięki czemu żołnierze przybywający na rotacyjne ćwiczenia nie musieliby go za każdym razem transportować.

Plany rozmieszczenia ciężkich pojazdów i sprzętu mają być tworzone w drodze konsultacji między USA i krajami-gospodarzami.

Tvn24

2015

NATOSCOPE

Важке озброєння НАТО постійно в Румунії?

Керівник сил НАТО у Європі генерал Філіп Брідлав заявив під час візиту в Бухаресті, що незабаром буде прийняте рішення про можливе розміщення важкого озброєння НАТО в Румунії.

Командувач Сухопутних військ США у Європі генерал Фредерік Ходжес під час подорожі Литвою, Естонією та Польщею в листопаді минулого року нагадав про можливість розміщення в регіоні, у Польщі та прибалтійських країнах, Болгарії, Румунії, обладнання, завдяки чому солдати, що прибуватимуть на ротаційні навчання, не мусили б його щоразу транспортувати.

Плани розміщення важких машин та обладнання будуть реалізовані під час консультацій між США та країнами-господарями.

Tvn24

Były dowódca NATO: Nastąpi kolejna ofensywa Rosji

Były amerykański dowódca NATO, Wesley Clark, przewiduje, że nastąpi kolejna ofensywa rosyjskiej armii na Ukrainie przed 9 maja.

– Wydaje się, że wznowienie szerszego konfliktu jest nieuniknione, ale mam nadzieję, że Stany Zjednoczone podejmą wszelkie niezbędne środki w celu zapobiegnięcia temu – powiedział Clark.

Zdaniem Clarka ofensywa nastąpi przed obchodami 70. rocznicy końca II wojny światowej w Moskwie. – Może jeśli sojusznicy zdecydują się zbojkotować uroczystości, które mają wielkie znaczenie dla prezydenta Putina, poczekalby – dodał były dowódca.

Zaznaczył, że konieczne jest wysyłanie broni na Ukrainę, aby mogli się przygotować na kolejną ofensywę. – Nie byłoby to prowokacją, miałoby efekt stabilizujący i musimy to zrobić teraz – dodał.

Wprost

Колишній керівник НАТО: «Відбудеться черговий напад Росії»

Колишній американський керівник НАТО Веслі Кларк прогнозує, що до 9 травня відбудеться черговий наступ російської армії в Україні.

«Здається, що не вдасться уникнути відновлення широкого конфлікту, проте маю надію, що Сполучені Штати Америки застосують усі необхідні засоби з метою запобігання цьому», – сказав Кларк.

На його думку, напад відбудеться перед відзначенням у Москві 70-річчя закінчення Другої світової війни: «Можливо, якщо союзники вирішать бойкотувати урочистості, які мають велике значення для президента Путіна, він почекає з наступом», – додав колишній керівник.

Також він зазначив, що в Україну обов'язково необхідно вислати зброю, щоб там могли підготуватися до чергового наступу: «Це не була би провокація, а акція, що мала би стабілізаційний характер. І мусимо зробити це зараз».

Wprost

Komorowski: musimy zadbać o zdolności obronne ściany wschodniej

Musimy zadbać o wzmocnienie ściany wschodniej w sensie zdolności obronnych – powiedział Bronisław Komorowski w garnizonie w Siedlcach podczas wizyty w 16. Pomorskiej Dywizji Zmechanizowanej.

Prezydent zaznaczył, że w dniu, w którym podpisał projekt ustawy zmieniającej i usprawniającej kierowanie państwem w warunkach kryzysu wojennego, chciał być w jednostce wojskowej na tzw. ścianie wschodniej, by zobaczyć – jak mówił – «jak to funkcjonuje w tym realnym wymiarze sił zbrojnych». – Z drugiej strony (...), że jeśli oczekujemy (...) na rzecz decyzji natowskich o wsparciu i wzmocnieniu flanki wschodniej całego Sojuszu, musimy również w wymiarze państwa, w wymiarze polskim zadbać o wzmocnienie naszej ściany wschodniej, w sensie zdolności obronnych – powiedział.

Bronisław Komorowski przypomniał, że na ubiegłorocznym szczycie NATO w Newport podjęte zostały decyzje, które wzmacniają całą flankę wschodnią Sojuszu, które «dają o sobie znać również w postaci zwiększonej obecności jednostek wojskowych sił Sojuszu».

Polskie Radio

Коморовський: «Мусимо подбати про східні оборонні стіни»

«Мусимо подбати про зміцнення обороноздатності схід-

ної стіни», – сказав Броніслав Коморовський у гарнізоні в Седльцах під час візиту 16-ї Поморської механізованої дивізії.

Президент зазначив, що в той день, коли він підписав проект закону, що змінює та робить справнішим управління державою в умовах військової кризи, хотів відвідати військовий підрозділ на території так званої східної стіни, щоб побачити «як це функціонує в реальному вимірі збройних сил». «З іншого боку (...), коли очікуємо (...) на натівські рішення про підтримку і зміцнення східного флангу всього Альянсу, мусимо також на державному рівні, в польському вимірі, подбати про зміцнення обороноздатності східної стіни», – сказав він.

Броніслав Коморовський нагадав, що на минулорічному саміті НАТО в Ньюпорті були прийняті рішення, які зміцнюють увесь східний фланг Альянсу, що «дає про себе знати також у вигляді збільшеної присутності військових одиниць сил Альянсу».

Polskie Radio

Wojna hybrydowa: nowy rodzaj konfliktu

Konflikt na Ukrainie zaczął się od działań, które wykraczają poza definicję klasycznego konfliktu zbrojnego. Ukraińcy stawiają czoła Rosjanom w wojnie hybrydowej.

Co oznacza ten termin? Zdaniem specjalistów to konflikt prowadzony przy pomocy niekonwencjonalnych środków. Mamy tam do czynienia z działaniami propagandowymi, wywiadowczymi czy cyberatakami. Na wschodzie Ukrainy nie ma regularnych rosyjskich oddziałów, ale są tzw. separatysty, czyli «zielone ludziki». Powszechnie wiadomo, że większość z nich to żołnierze.

Kurt Volker – były ambasador USA przy NATO – uważa, że Rosja wykorzystuje wojnę hybrydową, próbując jednostronnie rozegrać interesy narodowe, zajmując terytorium (Krym), narzucając swoją wolę, najeżdżając państwa, anektując terytorium.

Marcin Zaborowski – dyrektor Polskiego Instytutu Spraw Międzynarodowych – twierdzi, że Rosjanie okazali się bardzo zręczni. – Wykorzystują oddziały szturmowo-desantowe i udają, że to nie są Rosjanie. Jeśli chodzi o wojnę informacyjną, są naprawdę bardzo dobrzy. Mają kanał Russia Today, który realizuje polecenia Władimira Putina, i wysyła jednolity przekaz, który ma dużą siłę oddziaływania.

Informacyjna Agencja Radiowa

Гібридна війна: новий вид конфлікту

Конфлікт в Україні розпочався діями, що виходять поза визначення класичного збройного конфлікту. Українці протистоять росіянам у гібридній війні.

Що означає цей термін? На думку фахівців, це конфлікт, у якому використовуються нетрадиційні засоби. Маємо в ньому справу з пропагандистськими, розвідувальними діями та кібератаками. На сході України немає регулярних російських підрозділів, проте є так звані сепаратисти, тобто «зелені чоловічки». Загальновідомо, що більшість із них – солдати.

Колишній посол США при НАТО Курт Волкер вважає, що Росія використовує гібридну війну, пробуючи в односторонньому порядку розіграти національні інтереси, займаючи та анексуючи територію (Крим), нав'язуючи свою волю, атакуючи держави.

Директор Польського інституту міжнародних справ Марцін Заборовський вважає, що росіяни виявилися дуже спритними: «Використовують штурмово-десантні відділення і заявляють, що це не росіяни. Якщо йдеться про інформаційну війну, то вони дійсно дуже успішні. Мають телеканал «Russia Today», який реалізовує вказівки Володимира Путіна й має потужний вплив на глядача».

Informacyjna Agencja Radiowa

Rosja powinna odczuć, że UE nie zgadza się na agresję

Premier Ewa Kopacz podkreśliła, że Rosja musi odczuć, że nie ma zgody Unii Europejskiej na agresję wobec Ukrainy. Jak zaznaczyła, w związku z tym nie weźmie udziału w rocznicowych uroczystościach zakończenia II Wojny Światowej w Moskwie.

«Dzisiaj patrzymy na Rosję zupełnie inaczej, niż jeszcze kilka lat temu, nawet w tych relacjach gospodarczych. Sankcje powodują, że dziś kraje Unii Europejskiej mówią: opamiętajcie się, zakończcie, to co jest zamachem na demokrację, wolność granic, również na suwerenność tego kraju (Ukrainy), zakończcie to. Może z czasem spojrzymy na was jak na partnerów, z którymi możemy robić interesy gospodarcze. Dzisiaj to nie jest możliwe» – podkreśliła Kopacz.

Gazeta.pl

Росія повинна відчувти, що ЄС не погоджується на агресію

Прем'єр-міністр Польщі Ева Копач підкреслила, що Росія мусить відчувти, що немає згоди Європейського Союзу на агресію стосовно України. Як зазначила, у зв'язку з цим вона не візьме участі в ювілейних заходах із відзначення завершення Другої світової війни, що відбудуться в Москві.

«Сьогодні ми дивимось на Росію абсолютно по-іншому, ніж ще кілька років тому, навіть в економічних відносинах. Санкції призводять до того, що сьогодні країни Європейського Союзу говорять: «Опам'ятайтеся, закінчіть те, що є замахом на демократію, свободу кордонів та суверенність країни (України), завершіть це. Може, з часом поглянемо на вас, як на партнерів, з якими можемо реалізовувати економічну співпрацю». Сьогодні це неможливо», – підкреслила Копач.

Gazeta.pl

PRASA // РОБОТА

Луцький міський центр зайнятості

Посада	З/П	Вимоги / Роботодавець
бармен	1 300	приготування напоїв та обслуговування відвідувачів закладу
бухгалтер	2 000	ведення бухгалтерського обліку (1 С Бухгалтерія 8 версія), складання та подання звітності, реєстрація податкових накладних, оплата рахунків по клієнт-банку, касові операції
бухгалтер	2 000	Нарахування заробітної плати, подання звітності, ведення податкового обліку, відшкодування ПДВ
бухгалтер	3 000	посада заступника головного бухгалтера, знання 1Сбухгалтер, версія 7.7,8,8,подання звітності.
вантажник	2 000	навантажувальні -розвантажувальні роботи (виробництво борошна)
верстатник дерево-обробних верстатів	4 000	Робота на лінії виробництва паркету.
верстатник широко-го профілю	2 500	робота на токарних верстатах пов'язана з обробкою металу
водій автотранспортних засобів	1 250	робота на автомобілях "МАЗ".
водій автотранспортних засобів	1 400	зар/плата+ відрядні,обов'язково категорію Е(прицеп),автомобіль марки МЕРСЕДЕС-КАМАЗ,готовність до відряджень
водій автотранспортних засобів	2 000	перевезення вантажів по Україні, дотримуються правил дорожнього руху, правил особливостей перевезень багажу на автомобілі за різних дорожніх умов.
водій автотранспортних засобів	1 280	Робота на автомобілі "Вольво" (бензовоз), перевезення по Україні.
водій автотранспортних засобів	2 000	робота на автомобілі "КАМАЗ" з причепом, відрядження в межах області, дотримуються правил дорожнього руху, правил особливостей перевезень багажу на автомобілі за різних дорожніх умов
головний бухгалтер	2 533	облік і аудит знання 1-с бухгалтерії,ведення з/ти,податкової звітності
Дизайнер графічних робіт	3 000	обов'язки дизайнера на поліграфічному виробництві згідно посадової інструкції, прийом макетів у замовників, підготовка до друку
Друкар офсетного плоского друкування	5 000	друк поліграфічної продукції
Електрогазозварник	2 500	виконувати електрогазозварювальні роботи(автомат, н/автомат)
Електрогазозварник	2 200	здійснення процесу зварювання металу та труб
Електрогазозварник	1 800	проведення зварювальних робіт з ремонту і реставрації промислової і сільськогосподарської техніки,причепів
Електрогазозварник	1 330	ручне, напіваавтоматичне, автоматичне зварювання деталей, апаратів, конструкцій автобусів
електрозварник на автоматичних та напів-автоматичних машинах	1 220	зварювання кузова тролейбуса
Електрозварник ручного зварювання	2 100	зварювальні роботи по ремонту електротранспорту
електромонтажник з кабельних мереж	2 000	ремонт та профілактика електричних мереж в житлових будівлях
електромонтер з ремонту та обслуговування електроустаткування	1 500	робота на території України, , будівництво мостів, та інших штучних споруд, робота на висоті
електромонтер з ремонту та обслуговування електроустаткування	1 233	Розбирати, здійснювати ремонт електроустаткування всіх типів і габаритів
електрослюсар будівельний	1 400	з/пл+відрядні, готовність до відряджень по Україні,розряд від 2-4,виконання електро-слюсарських робіт
енергетик	2 000	зар/плата+відрядні,готовність до відряджень по Україні,виконання робіт по забезпеченню роботи електрогосподарства підприємства
закрійник	1 220	Пошиття постільної білизни, виконання економної розкладки лекал на тканині, розкрій тканини, пошиття на замовлення.
закрійник	3 000	розкрій тканини для дитячої білизни та дитячого трикотажного одягу
заступник директора	1 218	Залучення клієнтів, робота з існуючими клієнтами, робота з документами

Посада	З/П	Вимоги / Роботодавець
інженер з організації експлуатації та ремонту	1 545	сервісний супровід сільськогосподарської техніки та обладнання,яку реалізовує компанія;проведення навчання персоналу господарств по користуванню новою технікою;готовність до відряджень
інженер-електронік	2 336	обслуговує і ремонтує устаткування, здійснює підготовку машин до роботи, техогляд окремих пристроїв і вузлів, контролює параметри і надійність електронних елементів устаткування
інженер-землевпорядник	1 410	розробка проектів відведення, рекультивація земель,знання грошової оцінки земель,схеми землеустрою
інженер-конструктор	1 800	ведення конструкторської документації. знання програми (Auto Cad), компас. (САПР), solidwoles
інженер-технолог	3 000	здійснення контролю дотримання параметрів та технологічного процесу виробництва хліба та хлібобулочних виробів
касир торговельного залу	1 250	обслуговування покупців, проводити розрахунок за придбаний товар
комірник	2 000	прийом та завантаження товару на складах дитячих товарів, згідно накладних.
Кондуктор громадського транспорту	1 575	продаж разових проїзних квитків, збір плати за проїзд, перевірка проїзних квитків та документів, що є підставою для безкоштовного проїзду
кухар	1 300	вміння працювати на результат,знання технології приготування їжі
кухар	1 400	вміння працювати на результат,знання технології приготування їжі,кухар по приготуванню основних блюд- гарячих страв
кухар	1 500	обслуговування бенкетів,весілля у кількості 100 чол. та навики приготування страв української кухні
кухар	1 300	Приготування перших та других страв. Обслуговування відвідувачів їдальні.
кухар	1 218	Приготування салатів, других блюд, чебуреків, знання технології приготування тіста
Листоноша (поштар)	1 750	матеріально відповідальна особа,доставка пошти, пенсій, товарів народного споживання
лікар загальної практики-сімейний лікар	2 000	прийом пацієнтів згідно графіку, надання медичних послуг, консультування, призначення лікування
лікар-офтальмолог	1 700	робота в дитини, обслуговування пацієнтів, проведення діагностики, призначення лікування
ловець бездоглядних тварин	1 480	здійснювати відлов бездоглядних тварин засобами для відлову.
Маляр	1 940	посада маляра з обов'язками штукатура ,комплексне обслуговування та ремонт приміщення
Маляр	1 500	посада маляра з обов'язками штукатура ,комплексне обслуговування та ремонт приміщення
Маляр	1 800	ремонт сходових кліток в під'їздах житлових будинків
Манікюрник	1 300	майстер манікюру та педикюру, чоловічий та жіночий, працювати у салоні Любава за адресою пр.Соборності,1
машиніст бульдозера (будівельні роботи)	2 100	наявність посвідчення бульдозериста, досвід роботи на будь-якому гусеничному бульдозері, розробка, переміщення і планування ґрунтів при будівельно-монтажних роботах
машиніст крана (кранівник)	1 500	робота на баштовому крані на будівельному майданчику, дотримання техніки безпеки
Менеджер (управитель) з логістики	1 218	організація перевезень вантажів по Європі по інтернету
Менеджер (управитель) з логістики	2 000	Прийом заявок від клієнтів, підготовка документів, виписка рахунків, вміння вести переговори, навички роботи з програмами Microsoft Word, Microsoft Excel.
менеджер (управитель) із збуту	2 000	організація збуту будівельних матеріалів, робота з 1С Бухгалтерією
Менеджер (управитель) із комунікаційних технологій	1 218	Менеджер з продажів ІТ технологій Пошук та робота з клієнтами (телефонний дозвін) розширення ринків збуту

Посада	З/П	Вимоги / Роботодавець
Менеджер (управитель) у сфері видавничій діяльності	1 280	організація роботи з клієнтами, на-працювання бази споживачів поліграфічної продукції, складання калькуляцій-виконаних друкарських робіт
механік	3 000	робота механіка поліграфічного обладнання
механік груповий	1 800	зар/плата+відрядні,готовність до відряджень по Україні,виконання робіт по забезпеченню роботи транспортного господарства
Начальник відділу	3 000	контроль над усіма виробничими процесами
офіціант	1 218	вміння працювати на результат,добросовісне обслуговування відвідувачів
офіціант	1 350	обслуговування клієнтів, розрахунок клієнтів, прибирання залу
офіціант	1 218	обслуговування та сервіровка залу
охоронець	1 000	охорона території підприємства
охоронник	1 450	здійснення охорони промислових об'єктів, нагляду за територією та адміністративними будівлями
перукар (перукар - модельєр)	1 300	майстер жіночої та чоловічої стрижки.Можливе стажування
підсобний робітник	2 000	робота в цеху виготовлення залізобетонних виробів, розмішування бетону
представник з реклами	2 000	інформування щодо видів медичних послуг, які надаються діагностично-лікувальним центром
пресувальник-вулканізаторник	1 500	здійснення пресування гумових сумішей
прибиральник виробничих приміщень	1 220	якісне прибирання цехів та складських приміщень
прибиральник службових приміщень	1 218	прибирати кабінети та коридори,миючими засобами забезпечують
програміст системний	1 218	знання PHP MYSQL фреймворков розробка сайтів
продавець продовольчих товарів	1 218	робота на відкритій території (на ринку) продовольчих товарів
робітник з комплексного обслуговування й ремонту будинків	1 243	виконувати різноманітний дрібний ремонт будинку та прибудинкової території
робітник з комплексного обслуговування й ремонту будинків	1 243	Робота по ремонту та обслуговуванню будинків,ремонт та обслуговування електроустаткування., головний корпус університету.
робітник зеленого будівництва	1 218	косіння газонів, вирізка самосіву, знесення дерев, обрізка крон дерев
секретар	1 218	Робота з поштою, вміння швидко та грамотно друкувати документи російською мовою
слюсар з механо-складальних робіт	1 220	складання електроджгутів, читання електричних схем,знання конструкції транспортних засобів, принципи роботи електро-вузлів транспортного засобу
слюсар з ремонту автомобілів	1 250	ремонт та технічне обслуговування автобусів
слюсар з ремонту автомобілів	1 218	технічне обслуговування автомобілів, знання складових автомобіля, здійснення ремонту
слюсар-електрик з ремонту електроустаткування	1 500	здійснення ремонту та обслуговування електроустаткування підприємства, контроль роботи обладнання
слюсар-електрик з ремонту електроустаткування	2 500	обслуговування мереж та електрообладнання
слюсар-електрик з ремонту електроустаткування	1 700	Слюсар налагоджувальник токарних, фрезерувальних, деревообробних станків
слюсар-ремонтник	1 400	зар/плата+відрядні,готовність до відряджень по Україні, 2-3 розряд,виконання слюсарсько-ремонтних робіт на будівництві
слюсар-сантехнік	1 233	виконання робіт по безперервній роботі водопровідних та водовідвідних труб

Крім того є багато інших вакансій,
за додатковою інформацією звертатися за адресою:
м. Луцьк, вул. Ярошука, 2, тел.: 72-72-58, 4-92-68

PATRONAT HONOROWY

Konsul Generalny Ukrainy w Lublinie
Konsul Generalny Rzeczypospolitej Polskiej w Łucku
Marszałek Województwa Lubelskiego
Mer Miasta Łucka
Prezydent Miasta Lublin
Lubelski Kurator Oświaty

PATRONAT HONOROWY

**CENTRUM KULTURY
W LUBLINIE**

**POLSKO - UKRAIŃSKIE
SPOTKANIA
MISTRZÓW SŁOWA**

**ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКІ
ЗУСТРІЧІ
МАЙСТРІВ СЛОВА**

2015

**16-19
KWIECZNIA**

FINALY:

**X OGÓLNOPOLSKIEGO KONKURSU
RECYTATORSKIEGO
POEZJI I PROZY UKRAIŃSKIEJ**

**VIII KONKURSU RECYTATORSKIEGO
POEZJI I PROZY POLSKIEJ
NA UKRAINIE**

ORGANIZATOR:

Edukacja Kulturalna Centrum Kultury w Lublinie

WSPÓŁORGANIZATORZY:

Centrum Europy Wschodniej UMCS w Lublinie
Pałac Kultury „Proswita” w Łucku
Stowarzyszenie Współpracy Polska-Wschód
Towarzystwo Kultury Polskiej im. T. Kościuszki w Łucku
Towarzystwo Ukraińskie
Wojewódzki Ośrodek Kultury w Lublinie
Wydział Kultury Rady Miasta Łucka
Wydział Kultury Urzędu Miasta Lublin
Wydział Oświaty i Wychowania Urzędu Miasta Lublin
Zakład Filologii Ukraińskiej UMCS w Lublinie

PATRONI I PARTNERZY MEDIALNI:

www.ck.lublin.pl

Edukacja Kulturalna
Centrum Kultury w Lublinie
081 466 61 51
pracowniaslowa@ck.lublin.pl

17 kwietnia 2015 (piątek)

WOŁYŃSKI AKADEMICKI TEATR LALEK – ŁUCK, UL. KRYWY WAL 18
– M. LUЦЬК, ВУЛ. КРИВИЙ ВАЛ, 18

godz. 17.00

**UROCZyste WIDKRYTTA POLSKO-UKRAIŃSKICH
ZUSTRYCH MAISTRZÓW SŁOWA**

зустріч з українським письменником Тарасом Прохаськом,
ведучий Ярослав Зонь (радіожурналіст - Польське Радіо Люблін,
декламатор)

godz. 19.00

„SPEREDU I ZSADU” MONODRAMA (60 XB.)

інспірована – „Немцевич спереду і ззаду” Кароля Збішевського
сценарій – Станіслав Медзевський і Матеуш Новак
виконання – Матеуш Новак
костюм – Магдалена Франчак

18 kwietnia 2015 (sobota)

ПАЛАЦ КУЛЬТУРИ „ПРОСВИТА”, М. LUЦЬК, ВУЛ. ХМЕЛЬНИЦЬКОГО, 1

godz. 11.00 – 15.00

KONKURSNIY KONCERT

godz. 18.00

„UKRAINA TA POLSKA SŁOWEM PISANE” KONCERT GALOWY

(вручення нагород і грамот)

koncert Grupy Laboratorii literaturnej
z Miського будинку культури в Дембліні
під керівництвом Міхала Пастушака

17.04.2015 (piątek)

WOŁYŃSKI AKADEMICKI TEATR LALEK – ŁUCK, UL. KRYWY WAL 18

godz. 17.00

**UROCZyste OTWARCIE POLSKO-UKRAIŃSKICH
SPOTKAŃ MISTRZÓW SŁOWA**

spotkanie z Tarasem Prochańko (pisarz, eseista, tłumacz, dziennikarz),
prowadzenie Jarosław Zon (dziennikarz Polskiego
Radia Lublin, recytator)

godz. 19.00

„OD PRZODU I OD TYŁU” MONODRAM (60 MIN)

inspirowane utworem – „Niemcewicz od przodu i tyłu”
Karola Zbyszewskiego
scenariusz – Stanisław Miedzewski i Mateusz Nowak
wykonanie – Mateusz Nowak
kostium – Magdalena Franczak

18.04.2015 (sobota)

PAŁAC KULTURY „PROSWITA”, ŁUCK, UL. CHMIELNICKIEGO 1

godz. 11.00 – 15.00

KONCERTY KONKURSOWE

godz. 18.00

„UKRAINA I POLSKA SŁOWEM PISANE” KONCERT GALOWY

(ogłoszenie wyników, wręczenie nagród i wyróżnień)

koncert Zespołu Pracowni Piosenki Literackiej
z Miejskiego Domu Kultury w Dęblinie,
pod kierunkiem Michała Pastuszaka

Projekt jest współfinansowany ze środków finansowych otrzymanych z Ministerstwa Spraw Zagranicznych
w ramach konkursu na realizację zadania «Współpraca z Polonią i Polakami za granicą w 2014 r.» Za
pośrednictwem Fundacji „Wolność i Demokracja”

**WOLNOŚĆ
I DEMOKRACJA**